

Evacuatieplan Overstromingen Flevoland 2009

Colofon

Dit document is tot stand gekomen onder regie van de Veiligheidsregio Flevoland.

Adres

Veiligheidsbureau, locatie De Doelen, Lelystad.

Opdrachtgevers

Ruud Walters

Annemarie Reijneveld (Projectleider Evacuatieplan Overstromingen Flevoland)

Auteurs

Yvette Groenewoud

Martin Madern

Met medewerking van

- Politie Flevoland
- Brandweer Flevoland
- Waterschap Zuiderzeeland
- GHOR
- Rijkswaterstaat
- RMC-Noord
- Gemeente Almere
- Gemeente Dronten
- Gemeente Lelystad
- Gemeente Noordoostpolder
- Gemeente Urk
- Gemeente Zeewolde
- Provincie Flevoland
- Continuon
- Vitens
- Gehandicaptenberaad

Documentenbeheer

Iedere partner is verantwoordelijk voor het actualiseren / onderhouden van de gegevens in het Evacuatieplan Overstromingen.

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	9
1. INLEIDING	15
1.1. Aanleiding en achtergrond	15
1.2. Ontruiming, evacuatie en schuilen	15
1.2.1. Inleiding	15
1.2.2. Ontruiming	16
1.2.3. Evacuatie	16
1.2.4. Schuilen	16
1.3. Soorten evacuatie versus scenariodenken	16
1.4. Juridisch kader	17
1.4.1. Algemeen	17
1.4.2. Wettelijke grondslag bevel tot evacueren	17
1.4.3. Sectorale wetgeving en grootschalige evacuatie	18
1.4.4. (Gemeentelijke) bevoegdheden burgemeester en Commissaris der Koningin voor bevel tot evacueren	18
1.4.5. Relatie tot Grondwet en privacy	19
1.5. Doel	19
1.6. Doelgroep	19
1.7. Relatie tot andere planvorming	19
1.8. Evaluatie	19
2. GEBIED, SCENARIO'S EN GEVOLGEN	20
2.1. Flevoland	20
2.2. Beschrijving EDO scenario	21
2.2.1. Inleiding	21
2.2.2. Omschrijving EDO	21
2.2.3. Tijdsverloop en waterdiepte na de dijkdoorbraak	23
2.2.4. Tijdsbeeld en fasering EDO	25
2.3. Keteneffecten, risico's en gevolgen EDO	27
3. GEO-INFORMATIE	28
3.1. Inleiding	28
3.2. Overzicht	28
3.3. Buitendijkse gebieden	28
3.4. Graas- en hokdieren op boerderijen	29
3.5. Musea en cultuurhistorie	29
3.6. Justitiële inrichtingen	30

3.7.	Overzicht beschikbaarheid gegevens per instantie	30
3.8.	Overige informatie.....	31
4.	STRATEGISCH	34
4.1.	Algemene uitgangspunten	34
4.1.1.	Georganiseerde versus ongeorganiseerde evacuatie	34
4.1.2.	Wie/wat wordt geëvacueerd?	34
4.1.3.	Wanneer evacueren?	35
4.1.4.	Zelfredzaamheid	35
4.1.5.	Prioriteitstelling	38
4.2.	Bestuurlijke dilemma's	38
4.3.	Beslisparadox	41
4.4.	Strategieën	41
4.5.	Activiteitschema EDO	42
5.	TACTISCH: VOORBEREIDING EVACUATIE.....	43
5.1.	Uitgangspunten evacuatie	43
5.2.	Berekeningen evacuatieroutes	43
5.3.	Organisatiestructuur politie bij een grootschalige evacuatie	44
5.3.1.	Inleiding	44
5.3.2.	Actiecentrum Evacuatie.....	45
5.3.2.1.	Hoofd Actiecentrum Evacuatie	45
5.3.2.2.	Medewerkers Actiecentrum.....	45
5.3.2.3.	Beschikbaarheid/bereikbaarheid.....	47
5.3.2.4.	Huisvesting Actiecentrum Evacuatie	47
5.4.	Huisvesting COPI's	47
5.5.	Voorbereiding evacuatie	47
5.5.1.	Beschikbaarheid uitwegen	47
5.5.2.	Alternatieve routes	49
5.5.3.	Berekening benodigde evacuatietijd.....	49
5.6.	Entrypoints hulpverleners.....	52
5.7.	Capaciteitenplanning	52
5.7.1.	Infrastructuur	52
5.7.2.	Uitwerking capaciteitenplanning	53
5.7.2.1.	Inleiding	53
5.7.2.2.	Uitgangspunten capaciteitenplanning (EDO)	54
5.7.2.3.	Ziekenhuiscapaciteit Flevoland	54
5.7.2.4.	Afzetten / afschermen	55
5.7.2.5.	Verkeer regelen	56

5.7.2.6.	Capaciteitenplanning materiaal	60
5.7.2.7.	ProRail	62
5.7.2.8.	Handhaving openbare orde	62
5.7.2.9.	Strafrechtelijk onderzoek	64
5.7.2.10.	Evacuatie Justitiële Inrichtingen	64
5.7.2.11.	Begidsen	64
5.7.2.12.	Berging en identificatie	65
5.7.3.	Materiaal	65
5.8.	Bijstandsaanvraag	65
5.8.1.	(Tijdige) Bijstandsaanvraag	65
5.9.	Communicatie / Verbindingen	66
5.10.	Checklist per fase functionaris/dienst	68
6.	OPERATIONEEL: UITVOERING EVACUATIE	71
6.1.	Inleiding	71
6.2.	Rechtsorde en Verkeer	71
6.2.1.	Afzetten en afschermen	71
6.2.2.	Verkeer regelen	71
6.2.3.	Handhaven rechtsorde	74
6.2.3.1.	Openbaar Ministerie	74
6.2.3.2.	Bewaken en beveiligen	76
6.2.4.	Identificeren van slachtoffers	76
6.2.5.	Begidsen	77
6.2.6.	Strafrechtelijk onderzoek	77
6.3.	Bevolkingszorg	77
6.3.1.	Opvang & Verzorging	77
6.3.2.	Registratie van slachtoffers (CRIB)	79
6.4.	Taak brandweer	80
7.	NAZORG/TERUGKEER	81
7.1.	Checklist Nafase	81
7.2.	Beeldvorming globaal na overstroming	81
7.3.	Herstelwerkzaamheden	82
7.4.	Handreiking Nafase	82
8.	NOODSCENARIO	83
8.1.	Beschrijving scenario en effecten	83
8.2.	Strategische uitgangspunten en besluitvorming	84
8.3.	Tactische voorbereiding en communicatie	85

8.3.1.	Organisatie c.q. opschaling.....	85
8.3.2.	Vorbereiding	86
8.3.3.	Crisiscommunicatie.....	86
8.3.4.	Locatietabellen.....	86
8.4.	Vorbereiding en communicatie	89
8.5.	Overgang van noodscenario naar nazorg	90

Lijst met figuren

Figuur 1: Schematische weergave project Overstromingen	15
Figuur 2: Scenario's	17
Figuur 3: Dijkringen in Flevoland	20
Figuur 4: Zone-indeling Flevoland.....	21
Figuur 5: Wegennet Flevoland.....	21
Figuur 6: Scenario's.....	21
Figuur 7: Overzicht EDO scenario	23
Figuur 8: EDO scenario's bij Lelystad, Almere en Dronten.....	23
Figuur 9: EDO scenario's bij Lelystad, Almere en Dronten.....	24
Figuur 10: EDO scenario's bij Zeewolde.....	25
Figuur 11: Fasering scenario EDO IJsselmeergebied.....	26
Figuur 12: (verwachtingen) gebeurtenissen en kenmerken in elke fase	27
Figuur 13: Keteneffecten EDO	27
Figuur 14: Overzicht GEO-informatie per zone	28
Figuur 15: Overzicht buitendijkse gebieden Flevoland	29
Figuur 16: Overzicht graas- en hokdieren op boerderijen.....	29
Figuur 17: Overzicht musea Flevoland.....	30
Figuur 18: Overzicht justitiële inrichtingen Flevoland.....	30
Figuur 19: Bereikbaarheid afdelingen GEO-informatie	31
Figuur 20: Gegevens per instantie	31
Figuur 21: Overige GEO-informatie	33
Figuur 22: Prioritering evacuatie.....	35
Figuur 23: Tijdstip evacueren.....	35
Figuur 24: Activiteitschema EDO	42
Figuur 25: SGBO-structuur in relatie tot overstromingen	44
Figuur 26: Beschikbaarheid uitwegen zone Noord	48
Figuur 27: Beschikbaarheid uitwegen zone Midden en Zuid	48
Figuur 28: Evacuatieroutes en exitpoints	48
Figuur 29: Benodigde evacuatietijd	50
Figuur 30: Totale tijdsduur evacuatie in uren	51
Figuur 31: Entrypoints hulpverleners	52
Figuur 32: Capaciteit wegnnet	53
Figuur 33: Aanpak Capaciteitenplanning	54
Figuur 34: Uitgaande en ingaande routes Flevoland	73
Figuur 35: Opvanglocaties	78
Figuur 36: Potentiële opvanglocaties.....	79
Figuur 37: CRIB-organisatie tijdens een EDO	79
Figuur 38: Uitwijklocaties per zone	79
Figuur 39: Kenmerken noodscenario	84
Figuur 40: Noodscenario	84
Figuur 41: Watervverloop Noodscenario	86
Figuur 42: Strategie per zone	87
Figuur 43: Activiteitschema Noodscenario	88
Figuur 44: Uitleg activiteitschema	88

SAMENVATTING

Dit Evacuatieplan Overstromingen Flevoland beschrijft de uitgangspunten nadat het besluit tot evacuatie is genomen. In de samenvatting wordt het evacuatieplan op hoofdpunten besproken. Voor meer informatie wordt verwezen naar het desbetreffende hoofdstuk.

In **hoofdstuk 1** wordt onder andere het begrip evacuatie, het juridisch kader en de relatie tot andere planvorming toegelicht.

In het Evacuatieplan staan alle processen beschreven die aan de orde zullen zijn bij een grootschalige evacuatie (bijvoorbeeld verkeerscirculatie, openbare orde, opvang en verzorging, CRIB). Het doel hiervan is om (voor zover mogelijk) werkende planvorming voor de evacuatie te realiseren.

Uitgangspunt in het Evacuatieplan is dat de kennis over de bestaande rampbestrijdingsprocessen als bekend wordt verondersteld. Dit Evacuatieplan beschrijft de afwijking en de bijzonderheden van de normale processen en is primair gericht op het evacueren in geval van een overstroming. Het Evacuatieplan dient als basis voor evacuatie bij andere incidenten en zal in de toekomst uitgebreid worden met de bruikbaarheid bij andere ramptypen. Het Evacuatieplan kan niet los worden gezien van het Coördinatieplan Overstromingen. Het is een multidisciplinair plan en de uitvoering ervan valt onder de verantwoordelijkheid van alle diensten en partners.

Onder evacuatie¹ wordt verstaan een verplaatsing (inclusief redding) en opvang van mensen, dieren en/of goederen naar een veilige plaats tot een stabiele eindsituatie is bereikt, zowel op basis van een dreiging of een feitelijk opgetreden calamiteit en alle ondersteunende maatregelen die er nodig zijn om dit te bereiken. Een veilige plaats kan hierbij zijn:

- Buiten het bedreigd gebied, in opvang of elders;
- Op een veilige plaats, niet zijnde de eigen verblijfplaats, in het bedreigd gebied: bijvoorbeeld een hoog gebouw of een locatie met schuilmogelijkheden en
- De eigen verblijfplaats indien besloten is om niet voor het optreden van een ramp te verplaatsen maar, indien nodig, dit achteraf alsnog te doen (redden).

Hierbij wordt opgemerkt dat mensen kunnen worden onderverdeeld in verschillende categorieën op basis van zelfredzaamheid en hulpbehoefte. Ervaringscijfers laten zien dat iets minder dan 10% van de slachtoffers niet zelfredzaam is. Op basis hiervan kan de prioritering in de hulpverlening worden ingevuld.

Het verplaatsen van mensen, dieren en goederen binnen/buiten het gebied, heeft een directe relatie met het beheer van dit gebied en eventueel met continuïteit van bedrijfsprocessen.

Het evacuatieplan Overstromingen dient in samenhang gezien te worden met:

- Coördinatieplan overstromingen;
- Communicatieplan overstromingen;
- Landelijk Operationeel Plan Evacuaties (LOPE);
- GRIP regeling Flevoland 2008 en
- Calamiteitenplan Waterschap Zuiderzeeland.

In **hoofdstuk 2** wordt het gebied, de scenario's en de gevolgen van een Overstroming in Flevoland beschreven.

Flevoland is opgedeeld in 2 dijkringen en 3 zones, te weten: Noord, Midden en Zuid.

Zone	Gebied	Gemeenten	Aantal inwoners	Dijkkring
Zone NOORD	Noordoostpolder	Noordoostpolder en Urk	63.300	7
Zone MIDDEN	Oostelijk Flevoland	Lelystad en Dronten	111.400	8
Zone ZUID	Zuidelijk Flevoland	Almere en Zeewolde	204.500	8
			379.200	

¹¹ Bron: LOPE, 2008

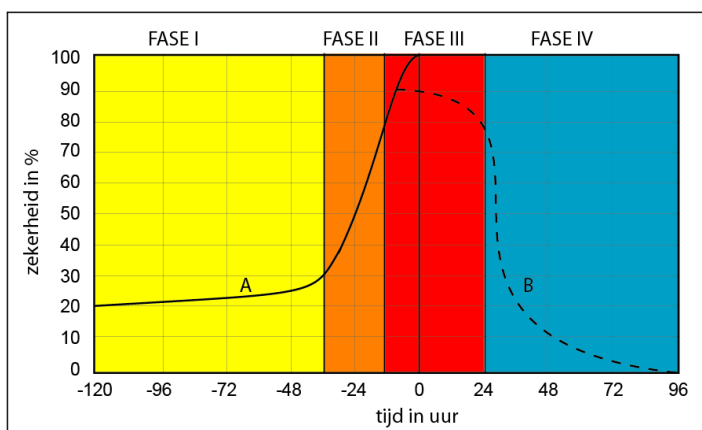
In het Evacuatieplan dient een evacuatie op basis van het scenario Ergst Denkbare Overstroming (EDO) als uitgangspunt. Het EDO scenario wordt in het onderstaande figuur kort toegelicht.

I. Scenario EDO	
Oorzaak	Dijkdoorbraak als gevolg van extreem hoog water en storm
Overstromingspatroon	Binnendijks gebied stroomt voor water tot binnen en buitendijks niveau gelijk is, duur ca. twee etmalen
Omvang brongebied	De binnendijkse gebieden met uitzondering van eiland Urk
Omvang effectgebied	Idem
Waterdiepte	Gemiddeld 2,5 m en max. 5 m
Stroomsnelheid en stijgsnelheid	Bij de bres is stroomsnelheid hoog, in gebied laag. In begin stijgsnelheid hoog en neemt af
Voorspelbaarheid van de overstroming	Ca. 12 uur van te voren

Een overstroming komt meestal niet onverwacht. In het geval van de scenario's voor Flevoland is er een aanloop in tijd naar een mogelijke overstroming. Deze aanlooptijd biedt handelingsperspectief, waardoor slachtoffers en schade zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden.

In het onderstaande figuur wordt de fasering van het scenario EDO uitgewerkt. Hierop wordt de hulpverlening gebaseerd. De genoemde tijden zijn slechts indicatief en moeten in het kader van het handelingsperspectief en de mogelijkheid van een voorspelling worden gezien.

Het figuur maakt duidelijk dat een langere fase met veel onzekerheid tot een mogelijke 'hit' vooraf gaat aan een korte fase met snel toenemende zekerheidspercentages, waarbinnen nog handelend kan worden opgetreden ter voorkoming van grote hoeveelheden slachtoffers. De onderscheiden fasen worden hieronder nader toegelicht. De enigszins modelmatige knip in vier fasen markeert het verschil in karakter per fase en het eventuele handelingsperspectief en ondersteunt de activiteiten in planning en hulpverlening.

A (doorgetrokken lijn) = weergave van de toename van de zekerheid, uitgezet tegen de tijd dat de langdurige zeer zware storm met orkaankracht Nederland zal treffen én de zekerheid van de (omvang van) overstroming.

B (stippellijn) = weergave van een 'no-hit' ofwel de mogelijkheid dat er géén overstroming ten gevolge van een dijkdoorbraak zal zijn.

Hieronder is een fasegewijs overzicht opgenomen van de verwachtingen en gebeurtenissen.

Kantelpunt regulier -> Fase I		Moment waarop de eerste verwachting dat een langdurige zeer zware storm met orkaankracht Nederland kan gaan treffen wordt afgegeven
Fase I	Tijdsindicatie	T - 120 uur tot T - 36 uur
	Kenmerken	Grote onzekerheid of de langdurige zeer zware storm met orkaankracht Nederland daadwerkelijk zal treffen én of de kracht zo groot is dat een dijkdoorbraak waarschijnlijk is. Er is sprake van spontane evacuatie. Er worden door de overheid maatregelen getroffen die het openbare leven niet ingrijpend verstoren
Kantelpunt Fase I -> II		Moment waarop met circa 30% zekerheid gezegd kan worden dat de langdurige zeer zware storm met orkaankracht Nederland zal treffen en de overheid maatregelen treft die sterk ingrijpen in het openbare leven
Fase II	Tijdsindicatie	T - 36 uur tot T - 12
	Kenmerken	Er wordt massaal geëvacueerd op het besluit van de overheid. Het is redelijk waarschijnlijk dat de langdurige zeer zware storm met orkaankracht Nederland gaat treffen. Waar deze echter precies aan land gaat komen (noordwest of zuidwest) is nog onzeker
Kantelpunt Fase II -> III		Vanwege de weersomstandigheden is het aanvaardbaar risico voor hulpdiensten te hoog geworden om de hulpverlening te continueren
Fase III	Tijdsindicatie	T - 12 tot T + 24 uur
	Kenmerken	Naarmate de tijd vordert en de langdurige zeer zware storm met orkaankracht langer duurt, is er sprake van toenemende schade aan (vitale) infrastructuur. Er is sprake van (steeds verder) afnemende mogelijkheden om centraal te coördineren en de beeldvorming in stand te houden. De overstroming vindt plaats (of niet)
Kantelpunt Fase III -> IV		De hulpdiensten kunnen, door de afname van de langdurige zeer zware storm met orkaankracht, een aanvang maken met de repressieve inzet
Fase IV	Tijdsindicatie	T + 24 uur tot T + 96 uur
	Kenmerken	Er is grote schade aan (vitale) infrastructuur. Deze schade heeft (onder andere) tot gevolg dat het niet mogelijk is om centraal gecoördineerd op te treden door de hulpdiensten. De hulpverlening heeft te maken met schaarste
Kantelpunt Fase IV -> nafase		Er is voldoende hulpverleningscapaciteit beschikbaar. Er is geen noodzaak meer tot (acute) redding en hulpverlening (anders dan 'regulier') én het is weer mogelijk om de inzet centraal te coördineren

In **hoofdstuk 3** wordt alle GEO-informatie weergegeven. De GEO-informatie dient als basis voor beslissingen en besluiten op het strategisch, tactisch en operationeel niveau. In bijlage 7 t/m 13 is de GEO informatie beschikbaar per gemeente. Deze informatie is onderverdeeld in:

- Geografische en demografische gegevens en
- Maatschappelijk risico.

In het figuur hieronder wordt een beknopt overzicht weergegeven van de GEO-informatie.

Zone		Noord	Midden	Zuid
	Gemeenten	NOP, Urk	Lelystad, Dronten	Almere, Zeewolde
Aantal inwoners		63.300	111.400	204.500
Niet-zelfredzamen 10%		6.300	11.400	20.500
Aantal huishoudens		23.200	46.200	80.000
ZH, verzorg- & verpleeghuizen		6	7	11
Scholen e.a. kinderopvang		75	119	244
Bebouwing: hoog- en laagbouw		Gegevens kunnen door de gemeenten niet aangeleverd worden	Dronten: gegevens kunnen door de gemeente niet aangeleverd worden.	Gegevens kunnen door de gemeenten niet aangeleverd worden

		Lelystad: zie bijlage 12	
Maatschappelijk Vitale Objecten ²	Bekend bij regionale meldkamer	Bekend bij regionale meldkamer	Bekend bij regionale meldkamer
Watergevaarlijke bedrijven	0	4	4
Cultureel erfgoed /musea	3	4	3
Vee	1.2600.00	1.064.000	255.000
Graasdieren	33.000	21.200	29.400
Hokdieren	1.227.000	1.042.000	225.400
Personenauto's van inwoners	25.200	45.000	90.000

In **hoofdstuk 4** worden de strategische uitgangspunten beschreven.

Indien er sprake is van een bedreiging voor heel Flevoland (Noord/Midden/Zuid) dienen alle gebieden **zoveel mogelijk gelijktijdig ontruimd** te worden, als gevolg waarvan (bij goede planning en spreiding) belangrijke tijdswinst kan worden geboekt.

Tijdstip	Wie evacueert	Opmerking
T -120 uur T -84 (3,5 dag)	Evacuatie Bedrijfsprocessen en vee	Dreiging bekend. Dwingend advies om bedrijfsprocessen te evacueren
T- 48 uur	Familie hulpverleners	Hulpverleners vrijwaren van emotionele belasting van zorgen over het eigen gezin
	Inwoners: Aanvang spontane evacuatie	Een (dwingend) advies aan inwoner om het bedreigde gebied te verlaten
T -36 uur	Niet-zelfredzamen	Evacuatiebesluit: hulpverlening start evacuatie niet zelfredzamen
T -36 uur	Zelfredzamen	Evacuatiebesluit: gedwongen het rampgebied zelfstandig te verlaten

Bij besluitvorming door het bestuur met betrekking tot een (EDO) evacuatie dient rekening gehouden te worden met de volgende strategische uitgangspunten. Deze opsomming is niet limitatief.

- Grote delen van Flevoland (een, twee of drie zones) komen geheel onder water te staan. Er is bij een EDO in principe vooraf geen veilig gebied aan te wijzen, de waterdiepte is varieert van 2,5 tot maximaal 5 meter;
- Het **tijdig sluiten van de Knardijk** (bestuurlijke beslissing) wordt (als) cruciaal geacht, omdat daarmee Oostelijk en Zuidelijk Flevoland in principe in twee zones kan worden gecompartmenteerd en daardoor, althans gedurende enige tijd, een enigszins veilig gebied kan worden gecreëerd;
- Het leegpompen van de volledig overstroomde polder neemt circa 1 jaar in beslag. Het bewoonbaar maken duurt aanzienlijk langer en
- Het evacueren van alle mensen uit polder, met in achtneming van alle onderstaande strategische bepalingen zal 36 uur in beslag nemen.

² Voor meer informatie over de vitale infrastructuur zie bijlage 13

Bij de Ergst Denkbare Overstroming is er nog steeds sprake van een handelingsperspectief indien strategisch wordt omgegaan met instrumenten (communicatie) en hulpverleningsinzet. In het overzicht hieronder worden de strategische uitgangspunten opgesomd.

Preventief	A	Er wordt met behulp van risicocommunicatie ingezet op het vergroten zelfredzaamheid inwoners & bedrijven
	B	De cruciale rollen en partijen zijn voldoende geprepareerd (planvorming, opgeleid en geoefend)
Repressie	C	Crisiscommunicatie ruim op tijd opstarten voor verschillende doelgroepen
	D	Vitale infrastructuur, nutsvoorzieningen, bedrijven met grootschalige bacteriologische / virologische processen
	E	Het openbare leven wordt stilgelegd
	F	De Evacuatie 1. Evacuatie van duurzame bedrijfsmiddelen / economische goederen en vee vinden plaats voor het evacuatiebesluit van de burger is genomen. Hetzelfde geldt voor het stilleggen van de bedrijfsprocessen; 2. Gezinnen van hulpverleners verlaten het gebied voor het evacuatiebesluit 3. Het evacuatiebesluit wordt tijdig genomen 4. Iedereen moet evacueren (inzetten op geen achterblijvers) 5. De capaciteit van de hulpverlening richt zich op de niet- zelfredzame burgers 6. Er wordt sterk ingezet op de zelfredzaamheid 7. Alle gebieden worden gelijktijdig ontruimd

Voor meer informatie over de strategische uitgangspunten wordt verwezen naar hoofdstuk 4 en met name paragraaf 4.5.

In **hoofdstuk 5** wordt de voorbereiding van de evacuatie beschreven, zoals de evacuateroutes, organisatiestructuur van de politie bij grootschalige evacuatie, de voorbereiding van de evacuatie, evacuatietijd en capaciteitenplanning.

In Flevoland wonen circa 379.000 mensen. In het kader van een EDO scenario (Ergst Denkbare Overstroming) moeten de burgers allemaal tijdig geëvacueerd worden. De volgende uitgangspunten zijn hierbij gehanteerd:

- Het sein tot evacuatie is tijdig door de bestuurders gegeven. Er wordt uitgegaan van minimaal 5 dagen voordat de dijk naar verwachting doorbreekt. Vanaf dit moment zullen de voorbereidingen worden getroffen om te gaan evacueren. Bij het opstellen van dit plan is er rekening mee gehouden dat de daadwerkelijke evacuatietijd 36 uur zal bedragen en
- Werken van grof naar fijn, eerst in provinciaal verband overeenstemming over routes per kern en vervolgens deelplannen per kern. Bij gebruik van één route door meerdere kernen kan bijvoorbeeld een tijdvenster per kern worden afgesproken.

Hoofdstuk 6 beschrijft de uitvoering van de evacuatie. In dit hoofdstuk zijn de afwijkingen van de reguliere rampbestrijdingsprocessen beschreven. Voor meer informatie van de operationele uitwerking wordt ook verwezen naar de bijlagen.

In **hoofdstuk 7** wordt de nazorg/terugkeer fase beschreven. In het Evacuatieplan Overstromingen strekt de nazorg/terugkeerfase niet verder dan het terugevacuëren van burgers als er geen dijkdoorbraak is geweest. Voorwaarde bij de terugkeerfase is dat de nutsvoorzieningen voor alle

bewoners en bedrijven weer beschikbaar en werkzaam zijn. Indien de overheid toestemming heeft verleend voor de terugkeer dan dient dit gefaseerd te gebeuren. Aan de hand van de actuele (weg)situatie dient per zone een verkeerscirculatieplan te worden opgesteld.

In **hoofdstuk 8** wordt het noodscenario uiteengezet. Er is sprake van een noodscenario wanneer het bevoegd gezag, de operationele diensten en de bevolking geconfronteerd worden met een ongecontroleerde toestroom van water (als gevolg van een dijkdoorbraak, overstroming of anderszins) die niet te voorspellen was en waarbij er geen of sterk verminderd sprake is van voorbereidingstijd om passende maatregelen te treffen, voorbereidingsmiddelen niet of verminderd beschikbaar zijn en de organieke hulpverlenings-structuur niet of verminderd operationeel is. In dit geval dient de evacuatiestrategie te worden aangepast, er is dan sprake van een noodevacuatie.

Samengevat zijn de volgende aspecten aan de orde:

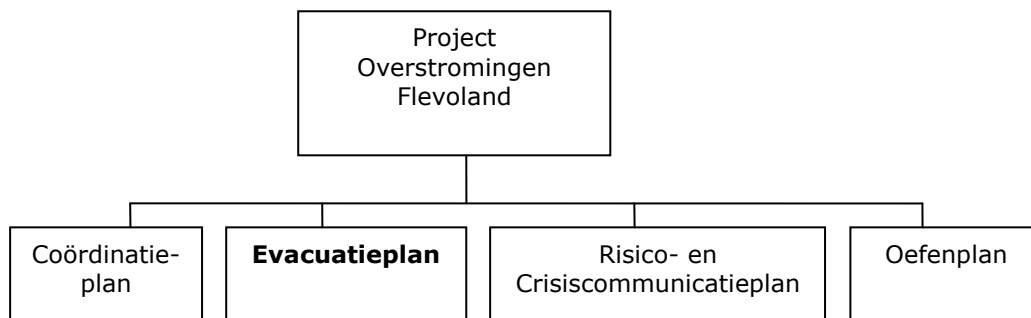
- Er is sprake van onvoorzienbaarheid;
- Er is geen of sterk verminderde voorbereidingstijd;
- Er zijn geen (of minder) voorbereidingsmiddelen;
- De organieke hulpverleningsstructuur functioneert gedurende minimaal "x" aantal uur/dagen/tijdelijk suboptimaal of zelfs niet.

Een noodscenario kan zich ook voordoen wanneer er weliswaar sprake was van enige mate van voorzienbaarheid van de ongecontroleerde toestroom van water, maar waarbij het bevoegde gezag om moverende reden besloten heeft om vooralsnog niet te evacueren. Hier speelt de onvoorzienbaarheid dus geen rol, maar de overige aspecten, zoals hierboven vermeld, zijn wel van belang.

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding en achtergrond

Op nationaal niveau is overstroming aangemerkt als één van de risico's waarop Nederland beter geprepareerd dient te zijn. De ministeries van BZK en V&W hebben in 2006 de Taskforce Management Overstromingen (TMO) ingesteld om regie te voeren op een verbeterprogramma om Nederland beter voor te bereiden op de gevolgen van een overstroming. Samenwerking tussen betrokken overheden staat hierbij centraal. Naar aanleiding daarvan heeft het Bestuur van de Veiligheidsregio Flevoland de opdracht gegeven tot het project Overstromingen Flevoland. Het opstellen van een Evacuatieplan Overstromingen, Coördinatieplan Overstromingen en een Communicatieplan Overstromingen maken deel uit van dit project.

Figuur 1: Schematische weergave project Overstromingen

In het Evacuatieplan staan alle processen beschreven die aan de orde zullen zijn bij een grootschalige evacuatie (bijvoorbeeld verkeerscirculatie, openbare orde, opvang en verzorging, CRIB). Het doel hiervan is om (voor zover mogelijk) werkende planvorming voor de evacuatie te realiseren.

Uitgangspunt in het Evacuatieplan is dat de kennis over de bestaande rampbestrijdingsprocessen als bekend wordt verondersteld. Dit Evacuatieplan beschrijft de afwijking en de bijzonderheden van de normale processen en is primair gericht op het evacueren in geval van een overstroming. Het Evacuatieplan dient als basis voor evacuatie bij andere incidenten en zal in de toekomst uitgebreid worden met de bruikbaarheid bij andere ramptypen. Het Evacuatieplan kan niet los worden gezien van het Coördinatieplan Overstromingen. Het is een multidisciplinair plan en de uitvoering ervan valt onder de verantwoordelijkheid van alle diensten en partners.

1.2. Ontruiming, evacuatie en schuilen

1.2.1. Inleiding

Indien zich in of buiten een gemeente een voorval voordoet waardoor de noodzaak ontstaat om (delen) van de bevolking te evacueren kan op basis van een bestuursbesluit de bevolking worden verplaatst. Van de verschillende maatregelen die in het kader van de rampenbestrijding kunnen worden genomen, is de evacuatie/verplaatsing van de bevolking waarschijnlijk het meest ingrijpend en daarom het meest bediscussieerd. Enerzijds kan de verplaatsing van de bevolking uit een gevaarlijk of bedreigd gebied de enige mogelijkheid zijn om mensen- en dierenlevens te behouden, anderzijds moet men zich realiseren dat bij het geadviseerd verplaatsen van een grote groep van de bevolking grote gevaren en emoties kunnen ontstaan.

De afweging schuilen, ontruimen of evacueren hangt nauw samen met de afstand van het betreffende gebied tot het brongebied van het incident, het verloop van het incident en de verwachting dat een verplaatsing van de bevolking of het schuilen met succes kan worden uitgevoerd. De bestuursbeslissing hiertoe moet worden genomen op basis van de door

deskundigen (bijvoorbeeld Waterschappen, Rijkswaterstaat, Meetplanleider, GAGS³) gegeven adviezen omtrent ingeschatte mate van bescherming van onder andere eigen woning, bedrijf, de uitvoerbaarheid en de (tijdige) communicatie. Moet er worden 'geschuild' dan geldt dat ook voor de hulpverleningsdiensten en kan er gedurende die tijd in het betreffende gebied geen of weinig hulp worden verleend.

1.2.2. Ontruiming

Onder ontruiming wordt verstaan: een door de operationele diensten aan de bevolking geadviseerde snelle verplaatsing van mensen (en zo mogelijk dieren). Deze diensten kunnen bij het oordeel van onmiddellijk dreigend gevaar voor de bevolking direct tot een dergelijk advies overgaan. Ontruimen betreft in het algemeen een kortdurende, kleinschalige verplaatsing van bevolking en/of dieren. Verplaatsing van bevolking vindt niet alleen plaats vanuit de woning, maar ook vanuit bijvoorbeeld kantoren of uit de openbare ruimte. Ontruiming is een operationele maatregel.

1.2.3. Evacuatie

Onder evacuatie⁴ wordt verstaan een verplaatsing (inclusief redding) en opvang van mensen, dieren en/of goederen naar een veilige plaats tot een stabiele eindsituatie is bereikt, zowel op basis van een dreiging of een feitelijk opgetreden calamiteit en alle ondersteunende maatregelen die er nodig zijn om dit te bereiken. Een veilige plaats kan hierbij zijn:

- Buiten het bedreigd gebied, in opvang of elders;
- Op een veilige plaats, niet zijnde de eigen verblijfplaats, in het bedreigd gebied: bijvoorbeeld een hoog gebouw of een locatie met schuilmogelijkheden en
- De eigen verblijfplaats indien besloten is om niet voor het optreden van een ramp te verplaatsen maar, indien nodig, dit achteraf alsnog te doen (redden).

Hierbij wordt opgemerkt dat mensen kunnen worden onderverdeeld in verschillende categorieën op basis van zelfredzaamheid en hulpbehoefte. Ervaringscijfers laten zien dat iets minder dan 10% van de slachtoffers niet zelfredzaam is. Op basis hiervan kan de prioritering in de hulpverlening worden ingevuld.

Het verplaatsen van mensen, dieren en goederen binnen/buiten het gebied, heeft een directe relatie met het beheer van dit gebied en eventueel met continuïteit van bedrijfsprocessen.

1.2.4. Schuilen

Onder schuilen wordt over het algemeen verstaan het binnen het gebouw waar men verblijft (of naar toe vlucht) nemen van voorzorgsmaatregelen (ramen/ deuren dicht, ventilatie uit, kieren dichten) waardoor de gevaarsituatie (in dit geval de storm) kan worden doorstaan tot die voorbij is. Net als de maatregel evacueren is de opdracht tot schuilen een bestuurlijke maatregel, die verband houdt met het gebruik van waarschuwingssirenes. Beide maatregelen beogen een positieve invloed te hebben op de gezondheidsrisico's bij een incident.

1.3. Soorten evacuatie versus scenariodenken

Ten aanzien van het begrip evacueren worden verschillende theorieën en daarbij behorende definities gehanteerd; dit varieert van geen, of juist een in aanvang ongecontroleerde spontane evacuatie, via preventieve-, repressieve-, naar een acute evacuatie. Het onderscheid is hoofdzakelijk theoretisch; de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de actoren, zoals hierna beschreven, wijzigen niet. Het begrip (beschikbare) tijd in relatie tot de omvang (mensen, dieren, objecten, gebied) blijft in alle gevallen bepalend.

Beter is het om scenario's voor te bereiden die afgeleid zijn van onderstaande matrix bij bijvoorbeeld bij een overstroming:

³ Zie afkortingenlijst in bijlage 3.

⁴⁴ Bron: LOPE, 2008.

	Veel tijd	Weinig tijd
Weinig mensen bedreigd	Licht scenario Waterbeheermaatregelen ⁵ Evacuatie Omgevingbeheer ⁶ (1)	Matig scenario Waterbeheermaatregelen Evacuatie Hulp aan achterblijvers (2)
Veel mensen bedreigd	Zwaar scenario Waterbeheermaatregelen Deels: Evacuatie Deels: Hulp aan achterblijvers Omgevingsbeheer (3)	Noodscenario Evacueren wat mogelijk is Chaos reguleren Hulp voor achterblijvers organiseren (4)

Figuur 2: Scenario's

Uit realiteitsoverwegingen zijn in dit Evacuatieplan uitgangspunten en bepalingen opgenomen ter preparatie van scenario 3 en 4.

1.4. Juridisch kader⁷

1.4.1. Algemeen

De uitwerking van de rollen van het Rijk en het draaiboek evacueren gaat over grootschalig evacueren veroorzaakt door diverse ramptypen als overstromingen, nucleaire ongevallen maar mogelijk ook terrorisme. Het juridische kader ten aanzien van de besluitvorming door het rijk is in deze paragraaf besproken.

In geval van een (dreigende) ramp, die bovendien zodanig is dat sprake is van buitengewone omstandigheden, kan alleen de minister van BZK, behoudens een enkele sectorale wet, de evacuatie van de bevolking bevelen en krachtens zijn machtiging ook de burgemeester of de Commissaris der Koningin. Daarbuiten ontbreekt een geschreven wettelijke grondslag voor het geven van een dergelijk bevel. De uitwerking van de rollen van het Rijk en het draaiboek evacueren sluit aan bij het juridische kader. De Minister van BZK geeft op basis van een Koninklijk Besluit het bevel tot evacuatie. Hierbij is uitgegaan van:

- Afstemming met andere departementen tot op het niveau van de ministerraad en
- Afstemming met de veiligheidsregio's en provincies al dan niet gebaseerd op vooraf opgestelde plannen.

Bij een grootschalige evacuatie heeft de rijksoverheid - naast de lokale en regionale actoren - belangrijke rollen te vervullen. Aanvullend ligt bij de rijksoverheid echter ook de verantwoordelijkheid voor de besluitvorming bij grootschalig evacueren. Het gaat hierbij om:

- Wettelijke grondslag bevel tot evacueren;
- Sectorale wetgeving en evacueren;
- Bevoegdheden burgemeester en Commissaris der Koningin voor bevel tot evacueren;
- Relatie met grondwet en privacy.

1.4.2. Wettelijke grondslag bevel tot evacueren

⁵ Dijkverzwaring, dijkbewaking, inzet dijkleger, dichten van gaten, pompen.

⁶ Betreft: milieu/ natuur/ cultureel erfgoed; economisch functioneren (in stand houden van vitale /essentiële bedrijven, -infrastructuur); afschakelen van gas/elektriciteit, afvoeren van vee.

⁷ Zie bijlage 4 voor de relevante wetteksten

In geval van een (dreiging van een) ramp, als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder b, van de WRZO, die bovendien zodanig is dat sprake is van buitengewone omstandigheden⁸ kan de minister van BZK op grond van artikel 2d, gelezen in samenhang met artikel 2a van de Wet verplaatsing bevolking (Wvb) de verplaatsing van bevolking gelasten. De Wvb voorziet overigens alleen in de evacuatie van de bevolking, niet van vee en goederen. De bevoegdheid om evacuatie te gelasten wordt in werking gesteld bij Koninklijk Besluit, op voordracht van de Minister-President⁹.

De burgemeester en de Commissaris der Koningin hebben op grond van de Wvb géén zelfstandige bevoegdheid om verplaatsing van de bevolking te gelasten, wel kan de minister van BZK in het geval van een (dreiging van een) ramp een algemene of bijzondere machtiging verlenen op grond waarvan de burgemeester of de Commissaris der Koningin in het belang van de veiligheid van de bevolking of van de instandhouding van het maatschappelijk leven verplaatsing van de bevolking kunnen gelasten (artikel 2b van de Wvb). Deze machtiging kan pas worden verleend, nadat artikel 2b van de Wvb bij Koninklijk Besluit in werking is gesteld.

1.4.3. Sectorale wetgeving en grootschalige evacuatie

Naast de Wvb zijn er enkele sectorale wetten op basis waarvan een desbetreffende sectorminister tot evacuatie kan besluiten, zoals de Kernenergiewet¹⁰ en de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag¹¹). Op basis van eerst vermelde wet kan ook de burgemeester de evacuatie bevelen¹². Op grond van artikel 14a WRZO (artikel 38 voorstel Wet Veiligheidsregio's) maakt de sectorminister geen gebruik van deze bevoegdheid dan na overleg met de minister van BZK, tenzij de vereiste spoed zich daartegen verzet.

1.4.4. (Gemeentelijke) bevoegdheden burgemeester en Commissaris der Koningin voor bevel tot evacueren

Behoudens deze wettelijke regelingen beschikken de burgemeester en de Commissaris der Koningin dus niet over een zelfstandige algemene bevoegdheid om de evacuatie van de bevolking binnen zijn gemeente te bevelen (zie hiervoor onder "wettelijke grondslag tot evacueren"). Weliswaar geeft artikel 175 van de Gemeentewet de burgemeester (en artikel 33, eerste lid, van het voorstel Wet veiligheidsregio's de voorzitter van de veiligheidsregio) de bevoegdheid om - onder meer - in geval van (dreigende) rampen of zware ongevallen bevelen te geven die hij ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig acht, maar daarbij kan slechts van andere dan bij de Grondwet gestelde voorschriften worden afgeweken. Dit voorbehoud (afwijking slechts mogelijk van andere dan bij de Grondwet gestelde voorschriften) geldt ook ten aanzien van de noodverordening, als bedoeld in artikel 176 van de Gemeentewet.

⁸ Het moet gaan om omstandigheden die tot toepassing van noodbevoegdheden nopen omdat de normale wettelijke bevoegdheden te kort schieten.

⁹ Artikel 2, eerste lid, van de Wvb, dan wel - in geval van een algemene of beperkte noodtoestand - artikel 1, eerste lid, van de Coördinativewet uitzonderingstoestanden.

¹⁰ Ingevolge artikel 46, tweede lid, aanhef en onder c, van de Kernenergiewet is de minister die het aangaat [zie voor een opsomming van de desbetreffende minister TK 1992-1993, 23 053, nr. 3, p. 15] onder meer bevoegd regels en maatregelen te treffen met betrekking tot het brengen van mensen, dieren, planten of goederen binnen het verontreinigde gebied naar elders binnen of buiten het verontreinigde gebied.

¹¹ Op grond van artikel 9 zijn de minister van BZK en de CdK bevoegd aan personen ten aanzien van wie ernstig vermoeden bestaat dat zij de openbare orde en veiligheid in gevaar zullen brengen, te bevelen een gebied te verlaten of te verbieden zich daarheen te begeven of daarin terug te keren. Net als bij de Wet verplaatsing bevolking kan dit artikel eerst dan worden toegepast, nadat het bij Koninklijk Besluit in werking is gesteld.

¹² Ingevolge artikel 49b, eerste lid, van de Kernenergiewet kan de burgemeester naar aanleiding van een ongeval met een categorie A-object onder meer maatregelen treffen om de gevolgen van dat ongeval zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken, zonodig met behulp van de sterke arm. De maatregelen kunnen onder meer betrekking hebben op de onderwerpen, bedoeld in artikel 46, tweede lid. Ingevolge het tweede lid deelt de burgemeester dit mede aan de minister van VROM, de minister wie het aangaat, en de CdK. Ingevolge het derde lid trekt de burgemeester de voorschriften in, dan wel beëindigt de getroffen maatregelen zodra de minister wie het aangaat, overeenkomstige regels stelt of overeenkomstige maatregelen treft krachtens artikel 46, eerste lid of aan de burgemeester meedeelt dat de door deze vastgestelde voorschriften moeten worden ingetrokken of de door hem getroffen maatregelen moeten worden beëindigd. Ingevolge artikel 49c deelt de burgemeester de bevelen en algemeen verbindende voorschriften die hij op grond van de artikelen 173 en 175 onderscheidenlijk 176 van de Gemeentewet bij een ongeval met een categorie B-object heeft gegeven, onmiddellijk mee aan de minister van VROM, de minister wie het aangaat, en aan de Commissaris der Koningin.

De burgemeester is in zijn gemeente wel belast met de uitvoering van de verplaatsing van bevolking. De burgemeester kan ten behoeve van de te verplaatsen personen woonruimte, gebouwen en andere onderkomens, zo nodig met inventaris, vorderen. Gedeputeerde Staten hebben vervolgens de taak een commissie in te stellen waar men tegen deze vordering in beroep kan gaan.

1.4.5. Relatie tot Grondwet en privacy

Het bevel tot evacuatie kan onder meer een inbreuk op het recht op privacy (artikel 10 van de Grondwet) en het huisrecht (artikel 12 van de Grondwet) vormen. Naar aanleiding van het in 1994 in opdracht van het ministerie van BZK (directie Politie) verrichtte onderzoek naar het gebruik van gemeentelijke noodbevoegdheden¹³ heeft de toenmalige minister van BZK – in navolging van dat onderzoek – aangegeven dat de artikelen 175 en 176 van de Gemeentewet geen wettelijke grondslag bieden voor de beperking van het recht op privacy en het huisrecht¹⁴. De toenmalige minister van BZK achtte het destijds wenselijk dat een beperking op deze grondrechten in een noodsituatie kan worden opgelegd en kondigde aan te bevorderen dat in de Gemeentewet alsnog een wettelijke basis wordt gecreëerd die de mogelijkheid biedt het recht op privacy in noodsituaties te beperken. Een dergelijke aanpassing van de Gemeentewet heeft tot op heden niet plaatsgevonden. Net als bij de Wet verplaatsing bevolking kan dit artikel eerst dan worden toegepast, nadat het bij Koninklijk Besluit in werking is gesteld.

1.5. Doel

Dit Evacuatieplan heeft tot doel het vastleggen van eenduidige verantwoordelijkheden, taken, bevoegdheden en procedures van en tussen de betrokken organisaties, teneinde een optimale evacuatie mogelijk te maken in geval van (dreigende) overstroming of wateroverlast om slachtoffers en schade zoveel mogelijk te voorkomen en/of te beperken.

1.6. Doelgroep

Dit plan is geschreven voor bestuurders en leidinggevenden van de hulpverleningsdiensten en andere relevante organisaties op strategisch en tactisch niveau. In de praktijk betekent dit dat het ROT op basis van dit plan adviseert aan het bestuurlijke niveau en dat de leidinggevenden van de betrokken partijen¹⁵ op basis hiervan het eigen personeel aansturen. Ook overige partijen, zoals gemeenten, Waterschap Zuiderzeeland, Provincie Flevoland en Rijkswaterstaat, baseren de te nemen maatregelen en inzet op basis van voorliggend plan.

1.7. Relatie tot andere planvorming

Voorliggend Evacuatieplan is opgesteld op hoofdlijnen en behandelt slechts de uitzonderingen op bestaande planvorming (rampenplannen) voor de maatramp overstroming. Voor meer informatie over de relatie met andere planvorming zie bijlage 5. Dit plan dient in samenhang gezien te worden met:

- Coördinatieplan overstromingen;
- Communicatieplan overstromingen;
- Landelijk Operationeel Plan Evacuaties (LOPE);
- GRIP regeling Flevoland 2008 en
- Calamiteitenplan Waterschap Zuiderzeeland.

1.8. Evaluatie

Het Bestuur van de Veiligheidsregio Flevoland heeft de opdracht gegeven tot het opstellen van een Regionaal Evacuatieplan Overstromingen. Het Evacuatieplan is geen Rampbestrijdingsplan en is

¹³ Het gebruik van gemeentelijke noodbevoegdheden' van M.A.D.W. de Jong, H.R.B.M. Kummeling en M.C. Burkens, Zwolle 1994.

¹⁴ Brief van de minister van BZK aan de Tweede Kamer van 21 maart 1995 (kenmerk EA94/U2330).

niet onderhavig aan de eisen die gesteld worden tengevolge van artikel 4 van de Wet Rampen en Zware Ongevallen (WRZO).

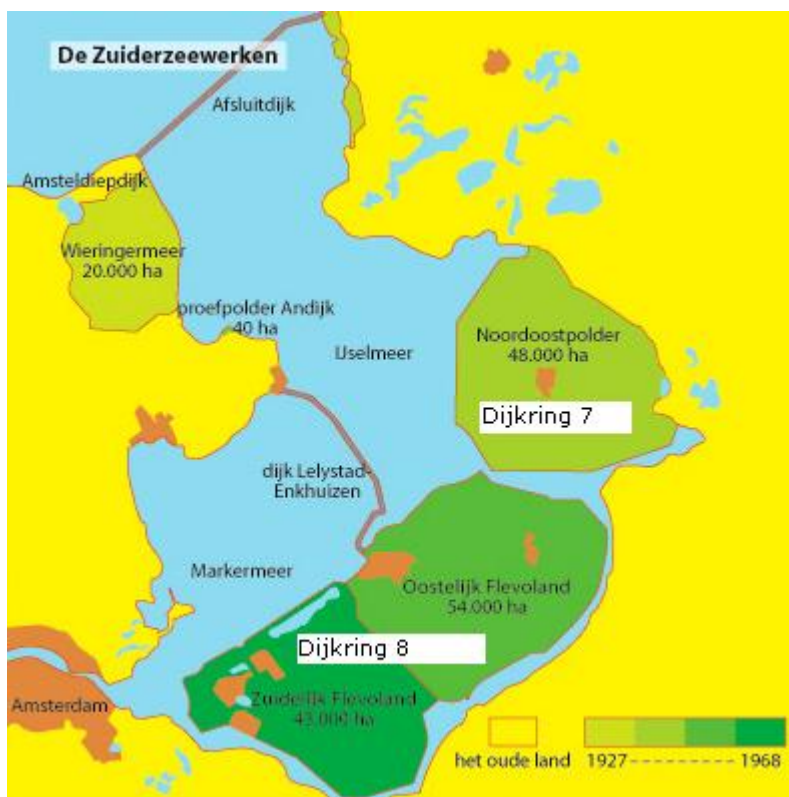
Wanneer dit Evacuatieplan van toepassing is geweest, dient de werking van het Evacuatieplan Overstromingen geëvalueerd te worden conform vigerende wet- en regelgeving en binnen de in de Veiligheidsregio Flevoland opgestelde richtlijnen.

2. GEBIED, SCENARIO'S EN GEVOLGEN

2.1. Flevoland

Binnen de provincie Flevoland zijn zes gemeenten gelegen: Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde. De woonwijk Lemstervaart ligt in de Noordoostpolder en behoort bij de gemeente Lemsterland. De Blokzijler Buitenlanden in de Noordoostpolder vallen binnen de gemeente Steenwijkerland.

De dijken om de Noordoostpolder en om Oostelijk en Zuidelijk Flevoland worden primaire waterkeringen genoemd, omdat deze behoren tot een stelsel dat een dijkkringgebied omsluit. Als een waterkering in Flevoland bezwijkt, betekent dit dat het gebied binnen de dijkkring geheel volstroomt met water. Flevoland kan vergeleken worden met een badkuip. Heel Flevoland kan overstromen. De helft van het bebouwde gedeelte van Flevoland ligt tussen de 3 en 4 meter beneden het NAP. De gemeentes in Flevoland liggen binnen twee dijkringen: 7 (Noordoostpolder) en 8 (Oostelijk en Zuidelijk Flevoland). De dijkringen zijn verdeeld in drie zones waarover in de toepassing van dit Evacuatieplan consequent wordt gesproken.

Figuur 3: Dijkringen in Flevoland

Zone	Gebied	Gemeenten	Aantal inwoners	Dijkkring
Zone NOORD	Noordoostpolder	Noordoostpolder en Urk	63.300	7

Zone MIDDEN	Oostelijk Flevoland	Lelystad en Dronten	111.400	8
Zone ZUID	Zuidelijk Flevoland	Almere en Zeewolde	204.500	8
			379.200	

Figuur 4: Zone-indeling Flevoland

In Flevoland liggen drie auto(snel)wegen, te weten de A27 van Almere naar de Stichtse Brug en de A6 van de Hollandse Brug naar Emmeloord en de N50. Daarnaast spelen de provinciale wegen N305, N302, N309, N307¹⁶ een belangrijke rol in het wegenverkeersnet van de provincie Flevoland. Voor het wegennet afgebeeld op een kaart zie bijlage 6.

A6	Lemmer, Emmeloord, Lelystad, Almere naar A1 via de Hollandse Brug
A27	Almere, Utrecht, Breda via de Stichtse Brug
N50	Emmeloord, Kampen via de Rampspol Brug, loopt over in de A50 richting Kampen

Figuur 5: Wegennet Flevoland

Verder bevindt zich in de huidige situatie één spoorlijn in de provincie, te weten de Flevolijn¹⁷. Deze verbindt Almere en Lelystad met de rest van het spoorwegnet. De Flevopolder wordt omgeven door wateren in beheer bij Rijkswaterstaat. Deze betreffen het IJsselmeer, Markermeer, Ketelmeer, Zwartemeer en de randmeren. De wateren tussen de Noordoostpolder en Overijssel (Vollenhovermeer, Vollenhoverkanaal en Kadoelermeer), zijn in beheer bij Waterschap Zuiderzeeland.

Voor meer informatie over het gebied, de scenario's en gevolgen wordt verwezen naar het Coördinatieplan Overstromingen Flevoland.

2.2. Beschrijving EDO scenario

2.2.1. Inleiding

Wateroverlast in Flevoland kan verschillende oorzaken hebben en op verschillende locaties plaatsvinden. Hieronder volgt een beknopt overzicht van de verschillende scenario's. Deze scenario's worden in het Coördinatieplan Overstromingen uitgebreid beschreven.

Scenario		Oorzaak
I	Ergst Denkbare Overstroming	Dijkdoorbraak als gevolg van extreem hoog water en storm
II	Extreme / langdurige neerslag	Langdurige en hevige neerslag
III	Buitendijkse gebieden	Extreem hoog water en storm

Figuur 6: Scenario's

In het Evacuatieplan dient een evacuatie op basis van het scenario Ergst Denkbare Overstroming als uitgangspunt. Het scenario Ergst Denkbare Overstroming zal in de volgende paragraaf kort worden toegelicht.

2.2.2. Omschrijving EDO

Voor de dijken in Flevoland is bij wet een veiligheidsnorm bepaald als gemiddelde overschrijdingskans van de hoogste hoogwaterstand waarop de primaire waterkering moet zijn berekend. Deze norm is 1/4000. Zo'n situatie kan zich voordoen als er een hoger peil is op het IJsselmeer en Markermeer en er bovendien een extreem zware storm ontstaat. Als gevolg van deze omstandigheid gaat het water in IJsselmeer en Markermeer "scheef staan" en ontstaan daarin extra hoge golven. Voor Flevoland ontstaat die extreme situatie bij langdurige storm uit het

¹⁶ In 2011 zal de nieuwe N23 gereed zijn.

¹⁷ ProRail bouwt sinds 2007 aan een nieuwe spoorlijn tussen Lelystad en Zwolle: de Hanzelijn. Eind december 2012 wordt deze lijn in gebruik genomen. In Dronten en Kampen komen nieuwe stations en station Lelystad wordt aangepast. Tussen Hattem en Zwolle komt een nieuwe brug over de IJssel. Tussen Dronten en Kampen wordt gewerkt aan een tunnel, onder het Drontermeer.

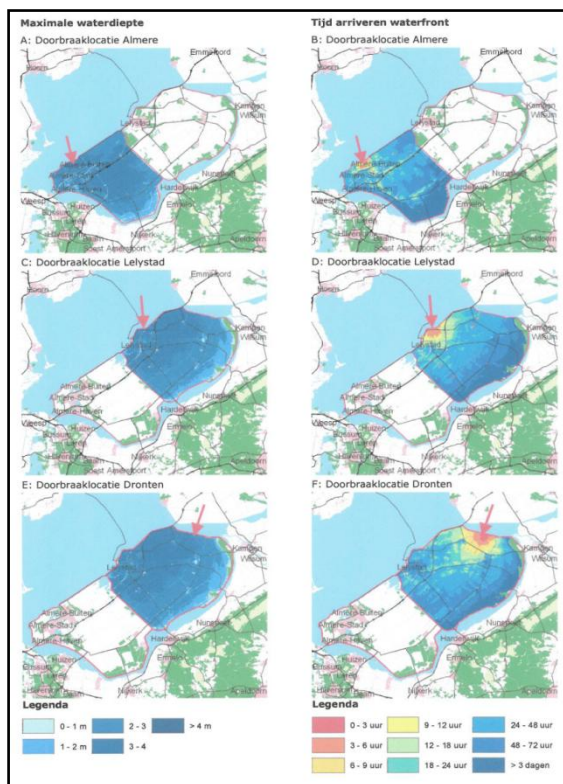
noodwesten; in dat geval kan er minder of niet gespuid worden ter plaatse van de Afsluitdijk en worden de Flevolandse dijken direct aangevallen.

II. Scenario EDO	
Oorzaak	Dijkdoorbraak als gevolg van extreem hoog water en storm
Overstromingspatroon	Binnendijks gebied stroomt voor water tot binnen en buitendijks niveau gelijk is, duur ca. twee etmalen
Omvang brongebied	De binnendijkse gebieden met uitzondering van eiland Urk
Omvang effectgebied	Idem
Waterdiepte	Gemiddeld 2,5 en max. 5 m
Stroomsnelheid en stijgsnelheid	Bij de bres is stroomsnelheid hoog, in gebied laag. In begin stijgsnelheid hoog en neemt af
Voorspelbaarheid van de overstroming	Ca. 12 uur van te voren

Figuur 7: Overzicht EDO scenario

2.2.3. Tijdsverloop en waterdiepte na de dijkdoorbraak

Onderstaande inundatiekaarten geven een indicatie van te verwachten waterdiepten en overstromd oppervlak in geval van doorbraken bij Almere, Lelystad, Zeewolde en Dronten. Uitgangspunt hierbij is dat de in Flevoland centraal gelegen Knardijk gesloten¹⁸ is en als belangrijke buffer fungeert tussen Oostelijk (in dit plan: "Zone Midden") en Zuidelijk Flevoland (in dit plan: "Zone Zuid"). Niet vast te stellen is op dit moment de houdbaarheid van de Knardijk op langere termijn ingeval van een Ergst Denkbare Overstroming in Zone Midden of Zone Zuid. Uit onderzoek is gebleken dat de huidige bekleding van de Knardijk niet in staat is gedurende langere tijd water te keren en dat de aanpassing van die bekleding dus noodzakelijk is¹⁹. Verder geven deze overzichten een beeld van de snelheid in uren en dagen waarmee het totale gebied na een dijkdoorbraak onderloopt²⁰.

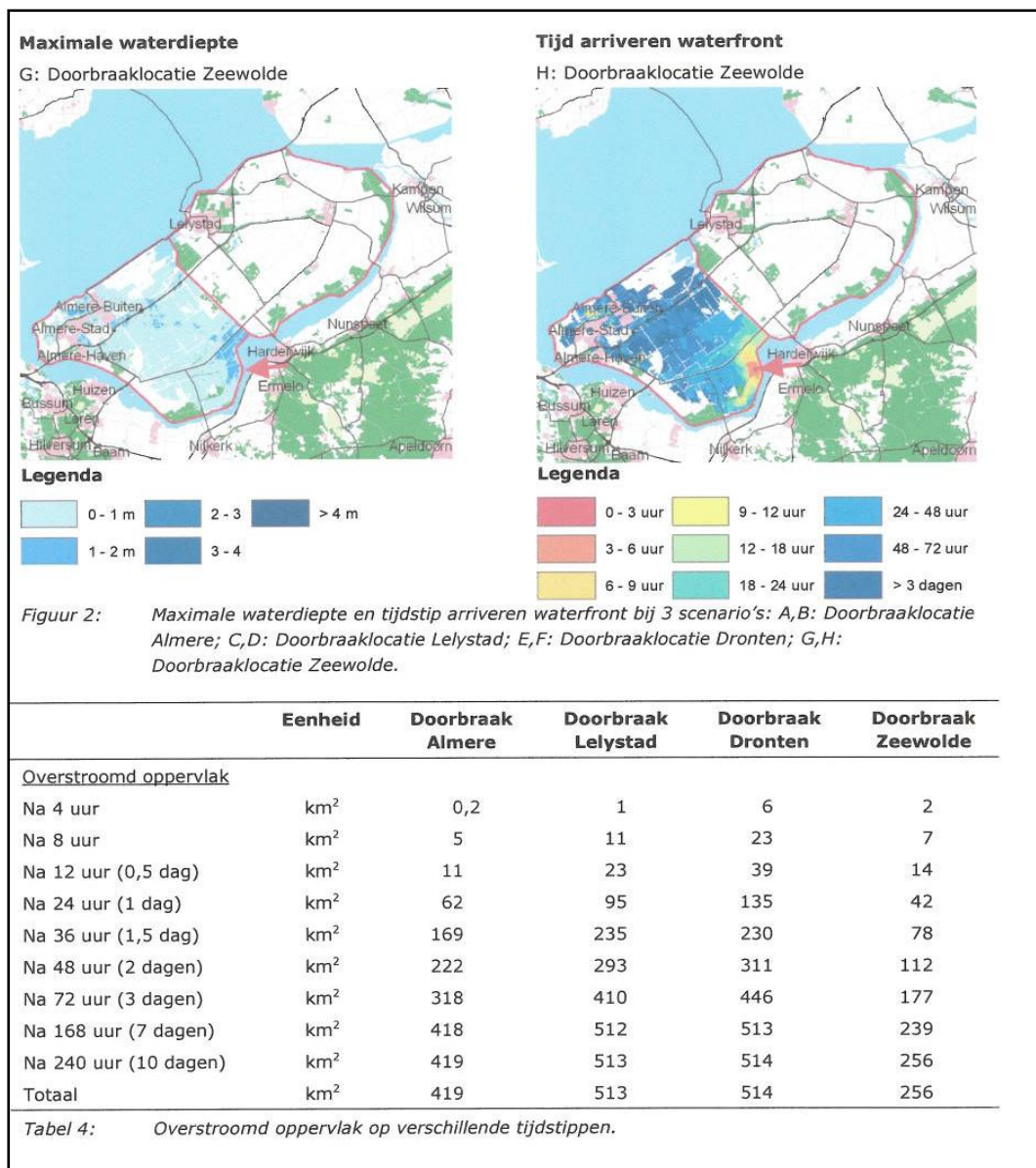

Figuur 8: EDO scenario's bij Lelystad, Almere en Dronten

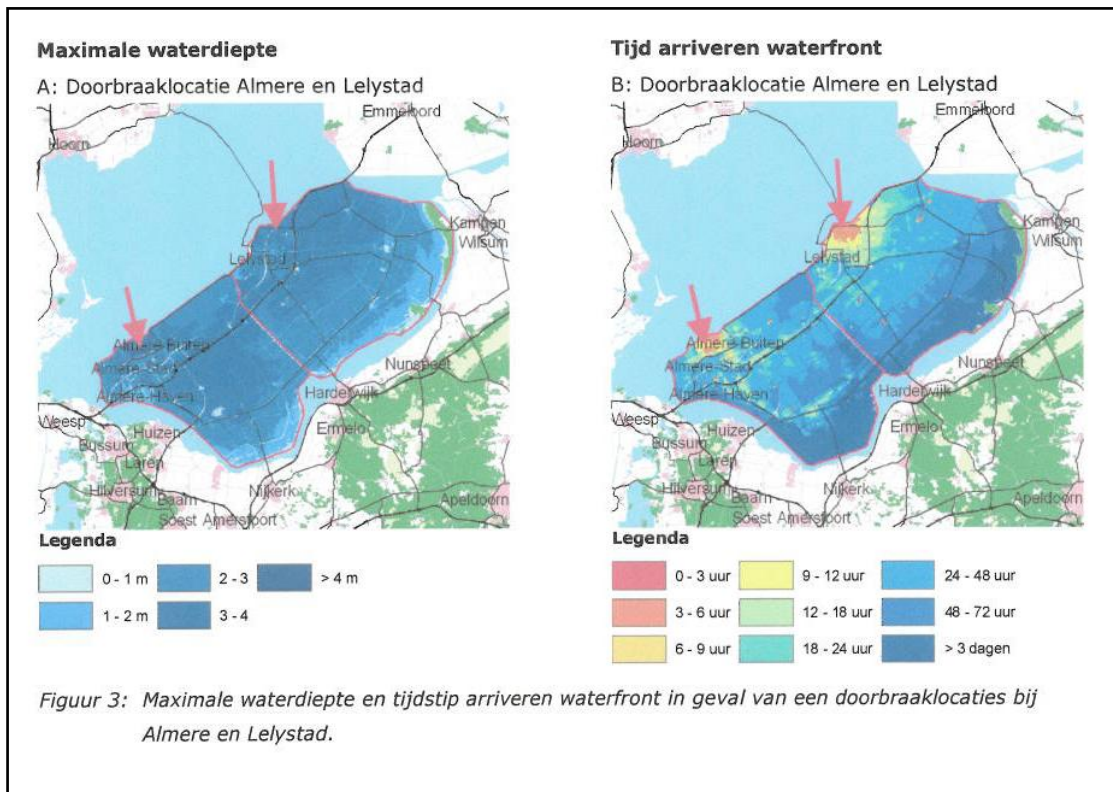
¹⁸ Het sluiten van de Knardijk is een bestuurlijke beslissing.

¹⁹ Bron: Waterschap Zuiderzeeland.

²⁰ Bron: HKV Lijn in water, Conceptrapport Overstromingen Flevoland (juli 2008).

Figuur 9: EDO scenario's bij Lelystad, Almere en Dronten

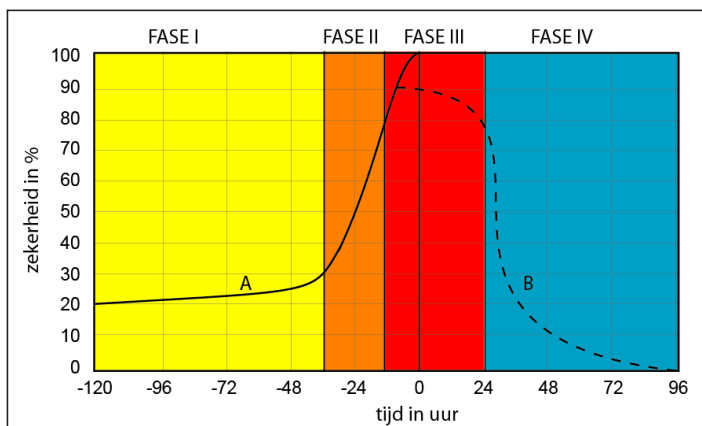
Figuur 10: EDO scenario's bij Zeewolde

2.2.4. Tijdsbeeld en fasering EDO

Een overstroming komt meestal niet onverwacht. In het geval van de scenario's voor Flevoland is er een aanloop in tijd naar een mogelijke overstroming. Deze aanlooptijd biedt handelingsperspectief, waardoor slachtoffers en schade zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden.

In het onderstaande figuur wordt de fasering van het scenario EDO uitgewerkt. Hierop wordt de hulpverlening gebaseerd. De genoemde tijden zijn slechts indicatief en moeten in het kader van het handelingsperspectief en de mogelijkheid van een voorspelling worden gezien.

Het figuur maakt duidelijk dat een langere fase met veel onzekerheid tot een mogelijke 'hit' vooraf gaat aan een korte fase met snel toenemende zekerheidspercentages, waarbinnen nog handelend kan worden opgetreden ter voorkoming van grote hoeveelheden slachtoffers. De onderscheiden fasen worden hieronder nader toegelicht. De enigszins modelmatige knip in vier fasen markeert het verschil in karakter per fase en het eventuele handelingsperspectief en ondersteunt de activiteiten in planning en hulpverlening.

Figuur 11: Fasering scenario EDO IJsselmeergebied

- A** (doorgetrokken lijn) = weergave van de toename van de zekerheid, uitgezet tegen de tijd dat de langdurige zeer zware storm met orkaankracht Nederland zal treffen én de zekerheid van de (omvang van) overstroming.
- B** (stippellijn) = weergave van een 'no-hit' ofwel de mogelijkheid dat er géén overstroming ten gevolge van een dijkdoorbraak zal zijn.

Hieronder is een fasegewijs overzicht opgenomen van de verwachtingen en gebeurtenissen.

Kantelpunt regulier -> Fase I		Moment waarop de eerste verwachting dat een langdurige zeer zware storm met orkaankracht Nederland kan gaan treffen wordt afgegeven
Fase I	Tijdsindicatie	T - 120 uur tot T - 36 uur
	Kenmerken	Grote onzekerheid of de langdurige zeer zware storm met orkaankracht Nederland daadwerkelijk zal treffen én of de kracht zo groot is dat een dijkdoorbraak waarschijnlijk is. Er is sprake van spontane evacuatie. Er worden door de overheid maatregelen getroffen die het openbare leven niet ingrijpend verstoren
Kantelpunt Fase I -> II		Moment waarop met circa 30% zekerheid gezegd kan worden dat de langdurige zeer zware storm met orkaankracht Nederland zal treffen en de overheid maatregelen treft die sterk ingrijpen op het openbare leven
Fase II	Tijdsindicatie	T - 36 uur tot T - 12
	Kenmerken	Er wordt massaal geëvacueerd op het besluit van de overheid. Het is redelijk waarschijnlijk dat de langdurige zeer zware storm met orkaankracht Nederland gaat treffen. Waar deze echter precies aan land gaat komen (noordwest of zuidwest) is nog onzeker
Kantelpunt Fase II -> III		Vanwege de weersomstandigheden is het aanvaardbaar risico voor hulpdiensten te hoog geworden om de hulpverlening te continueren
Fase III	Tijdsindicatie	T - 12 tot T + 24 uur
	Kenmerken	Naarmate de tijd vordert en de langdurige zeer zware storm met orkaankracht langer duurt, is er sprake van toenemende schade aan (vitale) infrastructuur. Er is sprake van (steeds verder) afnemende mogelijkheden om centraal te coördineren en de beeldvorming in stand te houden. De overstroming vindt plaats (of niet)
Kantelpunt Fase III -> IV		De hulpdiensten kunnen, door de afname van de langdurige zeer zware storm met orkaankracht, een aanvang maken met de repressieve inzet
Fase IV	Tijdsindicatie	T + 24 uur tot T + 96 uur
	Kenmerken	Er is grote schade aan (vitale) infrastructuur. Deze schade heeft (onder andere) tot gevolg dat het niet mogelijk is om centraal gecoördineerd op te treden door de hulpdiensten. De hulpverlening heeft te maken met schaarste
Kantelpunt Fase IV -> nafase		Er is voldoende hulpverleningscapaciteit beschikbaar. Er is geen noodzaak meer tot (acute) redding en hulpverlening (anders dan 'regulier') én het is weer mogelijk om de inzet centraal te coördineren

Figuur 12: (verwachtingen) gebeurtenissen en kenmerken in elke fase

2.3. Keteneffecten, risico's en gevolgen EDO

Tijdens een EDO is er sprake van mogelijke keteneffecten, ofwel de effecten die secundair ontstaan tengevolge van een overstroming. Hieronder een overzicht van deze effecten.

Fysiek	• Vitale sectoren²¹ zoals de nutsvoorzieningen vallen uit. Een voorbeeld hiervan is dat in overstroomde gebieden (vanaf +/- 20 cm water) de elektriciteit (vermoedelijk langdurig) uitvalt (wellicht tot 2 jaar nadien). De andere sectoren zijn in hoge mate afhankelijk van de elektriciteitsvoorziening en zijn maar ten dele in staat de voorzieningen te continueren. De precieze omvang van deze effecten is moeilijk te voorspellen • De stevigheid van de bodem wordt aangetast doordat het de grote hoeveelheden water niet kan verwerken. Na het droogvallen van een gebied treden vervolgens verzakkingen op waardoor ook leidingen in de grond en wegen aangetast worden • Vee en wild verdrinkt op grote schaal. In verband met de Volksgezondheid dient het Ministerie van VROM. • Grote fysieke en economische schade • Communicatiekanalen ontbreken grotendeels • Fysieke infrastructuur (wegennetwerk etc.) staat onder water
Maatschappelijk	• Chaos, het openbare leven ligt stil • Ontwrichting openbaar bestuur • Economie ligt volkomen stil (bedrijvigheid en toerisme valt weg) • Er zijn weinig controlemogelijkheden op het gebied van openbare orde • Ontreddering inwoners
Logistiek	• Wegen zijn (gedeeltelijk) onbruikbaar doordat deze onzichtbaar worden door water op de weg. Dit effect treedt al op bij 20 cm water op de weg • Spoorlijnen worden onbruikbaar door afname van draagkracht en stabiliteit en doordat een langdurige zeer zware storm met orkaankracht de bovenleidingen ernstig kan beschadigen. Tevens is er tijdens en na een overstroming een grote kans op verzakkingen • Vaarverboden worden ingesteld omdat de vaarwegen onbruikbaar zijn geworden • De gebruikelijke communicatiekanalen die afhankelijk zijn van stroom vallen uit. Dit geldt ook voor de masten van C2000 en de WAS (sirenestelsel), voor zover de accu's onder water komen te staan en/of als de noodstroomvoorziening niet meer werkt
Kosten²²	• Totale schade na enkele dagen bedraagt: 12 miljard Euro • Totale schade uiteindelijk bedraagt: 19 miljard Euro

Figuur 13: Keteneffecten EDO

²¹ Zoals benoemd in het rapport "Bescherming Vitale infrastructuur" van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uit 2005.

²² Blijkens opgave van Rijkswaterstaat: "Overstromingsscenario's voor rampenplannen IJsselmeergebied (Taskforce Management Overstromingen)".

3. GEO-INFORMATIE

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt alle GEO-informatie weergegeven. Er is gekozen voor een apart hoofdstuk omdat deze informatie de basis is voor beslissingen en besluiten op het strategisch, tactisch en operationeel niveau. In bijlage 7 t/m 13 is de GEO informatie beschikbaar per gemeente. Deze informatie is onderverdeeld in:

- Geografische en demografische gegevens en
- Maatschappelijk risico.

3.2. Overzicht

Zone		Noord	Midden	Zuid
	Gemeenten	NOP, Urk	Lelystad, Dronten	Almere, Zeewolde
Aantal inwoners		63.300	111.400	204.500
Niet-zelfredzamen 10%		6.300	11.400	20.500
Aantal huishoudens		23.200	46.200	80.000
ZH, verzorg- & verpleeghuizen		6	7	11
Scholen e.a. kinderopvang		75	119	244
Bebouwing: hoog- en laagbouw		Niet bekend	Dronten: niet bekend Lelystad: zie bijlage 12	Niet bekend
Maatschappelijk Objecten ²³ Vitale		Bekend bij regionale meldkamer	Bekend bij regionale meldkamer	Bekend bij regionale meldkamer
Watergevaarlijke bedrijven		0	4	4
Cultureel erfgoed /musea		3	4	3
Vee		1.2600.00	1.064.000	255.000
	Graasdieren	33.000	21.200	29.400
	Hokdieren	1.227.000	1.042.000	225.400
Personenauto's inwoners		25.200	45.000	90.000

Figuur 14: Overzicht GEO-informatie per zone

3.3. Buitendijkse gebieden

Een buitendijks gebied is een locatie die ligt achter de waterkering gezien vanuit de dijkkring. In onderstaande tabel worden de buitendijkse gebieden aangegeven met daarbij aangegeven het aantal inwoners per gebied. In bijlage 14 is een kaart met alle buitendijkse gebieden opgenomen.

Nr.	Zone	Gemeente	Buitendijkse gebieden	Inwoners gebied ²⁴
1.	NOORD	Urk	Urk, middenterrein	517
2.			Urk, overige terreinen	
3.		NOP	Schokkerhaven	123
Subtotaal zone Noord				640
4.	MIDDEN	IJelystad	Houttribstrand	231

²³ Voor meer informatie over de vitale infrastructuur zie bijlage 13

²⁴ Peildatum 1 juli 2007

5.			Houtribhaven	6
6.			Flevo Marina	168
7.			Flevo Centrale	11
8.			Pier Lelystad Haven	19
9.			Kade Lelystad Haven	Geen
10.			Deko Marina	27
11.			Parkhaven	299
12.		Dronten	Ketelhaven	15
13.			Jachthaven Harderstrand	Geen
14.			Jachthaven Bremerbergse Hoek	44
15.			De Klink	19
16.			Jachthaven Spijkstrand	Geen
17.			Waterskicentrum De Harder	0
Subtotaal zone Midden				839
18.			Jachthaven Block v Kuffeler	geen
19.	ZUID	Almere	Almeerderstrand	240
20.			Zilverstrand	Geen
21.			Almere Haven	295
22.		Zeewolde	Erkemedersstrand	20
23.			Harderhaven	41
24.			Jachthaven Woldstrand	Geen
25.			Haven Zeewolde	1360
26.			Jachthaven de Eemhof	Geen
Subtotaal zone Zuid				1956
TOTAAL				3435

Figuur 15: Overzicht buitendijkse gebieden Flevoland

3.4. Graas- en hokdieren op boerderijen

	Paarden en pony's	Rundvee	Schapen	Geiten	Varkens	Kippen	Overig pluimvee	Overige hokdieren
Almere	336	1.173	27	2	-	-	-	-
Dronten	337	9.791	3.207	29	4.918	548.790	159.460	-
Lelystad	203	6.392	324	877	8.404	303.849	14.000	2.750
Noordoostpolder	346	17.247	13.242	1.488	44.457	846.935	35.950	5.000
Urk	7	342	11	6	-	294.510	-	-
Zeewolde	336	25.874	1.563	40	4.950	185.522	30.400	4.500
Flevoland	1.565	60.819	18.374	2.442	62.729	2.179.606	239.810	12.250

Figuur 16: Overzicht graas- en hokdieren op boerderijen

3.5. Musea en cultuurhistorie

Musea

In Flevoland zijn in totaal 10 musea gevestigd, waarvan 3 in zone Noord; 4 in zone Midden en 3 in zone Zuid. In zone Midden is in het voormalige Europakhuis een depot van het Rijksmuseum uit Amsterdam gevestigd. De erfgoedbeheerders zijn zelfstandig verantwoordelijk voor de veiligheid en het veilig stellen van hun medewerkers, bezoekers en de collecties.

Cultuurhistorie

Kennisinfrastructuur en cultuurhistorie, kortweg Kich genoemd, maakt cultuurhistorische informatie toegankelijk op de database www.kich.nl. Op deze database worden archeologische, bouwkundige monumenten en historisch-geografische gegevensbestanden gekoppeld. Daardoor is alle

beschikbare cultuurhistorische informatie op kaart zichtbaar. Dit betreft historisch erfgoed (niet de kunstcollecties in musea). Met name de Noordoostpolder beschikt over veel cultureel erfgoed omdat veel boerderijen als zodanig zijn bestempeld.

Zone	Plaats	Naam Museum	Plaats
Noord	Noordoostpolder	Museum Schokland	Ens
	Noordoostpolder	Museum Nagele	Nagele
	Urk	Het Oude Raadhuis	Urk
Midden	Lelystad	Bataviawerf	Lelystad
	Lelystad	Kunstdepot	Lelystad
	Lelystad	Aviodrome	Lelystad
	Lelystad	Nieuw Land Erfgoed Centrum	Lelystad
Zuid	Almere	Museum De Paviljoens	Almere
	Almere	De Kunstlinie	Almere
	Zeewolde	De Verbeelding	Zeewolde

Figuur 17: Overzicht musea Flevoland

3.6. Justitiële inrichtingen

In Flevoland zijn 4 Justitiële Inrichtingen, 2 daarvan liggen in de zone Midden en 2 in de zone Zuid. Het betreft 1 Penitentiaire Inrichting en 1 Jeugdinrichting in de zone Midden en 1 Penitentiaire Inrichting en een TBS kliniek in de zone Zuid.

Zone	Justitiële inrichting	Locatie	Adres	Plaats	Max. capaciteit
Zuid	PI Flevoland	Locatie Almere	Caissonweg 2	1332BX Almere	360
	FPC Oostvaarderskliniek	Locatie Almere	Carl Barksweg 3	1336ZL Almere	180
Midden	PI Flevoland	Locatie Lelystad	Larserdreef 300	8233HB Lelystad	600
	Rentray Particuliere jeugdinrichting	Locatie Lelystad	Bosvalkweg 1	8239 AC Lelystad	140

Figuur 18: Overzicht justitiële inrichtingen Flevoland

3.7. Overzicht beschikbaarheid gegevens per instantie

Hieronder staat een lijst met een overzicht per gemeente, Waterschap en provincie alwaar GEO-informatie verkrijgbaar is. Na werktijden dient de betreffende afdeling via de Ambtenaar Rampenbestrijding gealarmeerd te worden.

Gemeente	Afdeling	Telefoonnummer
Dronten	Afdeling Concerndiensten	0321-388378
Lelystad	Team Geo-Informatie	0320-278462
Almere	Afdeling Geo-Informatie	036-5399796
Zeewolde	Afdeling Geo-Informatie	036-5229510
Urk	Afdeling Ontwikkeling en Advies	0527-689942
Noordoostpolder	Cluster Civiele Techniek	0527-633453
Waterschap Zuiderzeeland	Afdeling ICT/GEO-Informatie	0320-274730
Provincie Flevoland	Afdeling Ruimte, wonen, natuur. Cluster kartografie en grafisch ontwerp	0320-265493

Figuur 19: Bereikbaarheid afdelingen GEO-informatie

Hieronder staan de websites en/of telefoonnummers genoemd op basis waarvan de GEO-informatie per partner wordt gegenereerd.

Gegevens	Instantie	Website
Kwetsbare objecten Risico-objecten Postcodegebieden	Provincie Flevoland	www.flevoland.nl
Inwoneraantallen/ Scholen	Gemeente Lelystad Gemeente Almere Gemeente Dronten Gemeente Urk Gemeente Noordoostpolder Gemeente Zeewolde	www.lelystad.nl www.almere.nl www.dronten.nl www.urb.nl http://www.noordoostpolder.nl/ www.zeewolde.nl
Niet zelfredzame personen	GHOR	www.flevoscoop.nl
Cultureel Erfgoed (Schokland)	Flevolandschap	www.kich.nl http://www.flevo-landschap.nl/
Vee en Landbouwgegevens Natuurpark Lepelaarsplassen	LTO-Nederland Provincie Flevoland Flevolandschap	www.lto.nl www.cbs.nl www.flevoland.nl http://www.flevo-landschap.nl/
Oostvaardersplassen	Staatsbosbeheer Regio Oost	http://www.staatsbosbeheer.nl/
Personenauto's	Provincie Flevoland RDW	www.flevoland.nl
Waterkwaliteit/ Waterkwantiteit/rijkswegen	Waterschap Zuiderzeeland Rijkswaterstaat IJsselmeergebied	www.zuiderzeeland.nl www.rijkswaterstaat.nl
Nuts	Vitens NUON Gasunie	www.vitens.nl www.nuon.nl www.gasunie.nl
Bedrijven	Kamer van Koophandel Provincie Gemeente	http://www.kvk.nl/regio/gooieemflevoland/
Staatsbosbeheer	Staatsbosbeheer	Staatsbosbeheer Regio Oost (Deventer) (Telefoon (0570) 74 71 00)
CBS	CBS	www.cbs.nl

Figuur 20: Gegevens per instantie

3.8. Overige informatie

Hieronder staat de overige relevante informatie voor de evacuatie van de regio Flevoland.

Hoog- en laagbouw Flevoland	Met uitzondering van Lelystad zijn er geen algemene gegevens beschikbaar betreffende bouwlagen. Door de meeste gemeenten zijn deze gegevens niet inzichtelijk te maken en niet op korte termijn aan te leveren. De gegevens zijn wel van belang zodat inzichtelijk gemaakt kan worden waar er eventueel vertikaal geëvacueerd kan worden en waar inwoners snel geëvacueerd moeten worden (laagbouw). De gemeenten leveren informatie aan het Kadaster. Zie bijlage 12 voor de hoog- en laagbouwgegevens van Lelystad
Risicovolle inrichtingen	Gemeentelijk, provinciaal en landelijk bevoegd gezag zijn op grond van de Wet milieubeheer verplicht om alle risicosituaties met gevaarlijke stoffen vast te leggen in het RRGs. Hierbij is de situatie zoals deze is vastgelegd in de milieuvergunning als uitgangspunt gekozen. Na invoeren van

	de gegevens in het RRGs autoriseert het bevoegd gezag deze gegevens waarna ze afgebeeld worden op de provinciale risicokaarten.
Maatschappelijke vitale objecten ²⁵	De gegevens over de locatie waar een vitaal object zich bevindt en het belang van het object voor de continuïteit van dienstverlening zijn geheim. Hiermee wordt bedoeld dat het geen openbare informatie is. Het vertrouwelijk houden van deze informatie is noodzakelijk om kwaadwillenden minder relevante informatie te geven over de kwetsbaarheden in een systeem. Om deze reden zijn de gegevens over de aard en/of locatie van vitale objecten niet opgenomen in het Evacuatieplan. De gegevens zijn bekend bij de Politie en de meldkamer Flevoland.
Kwetsbare objecten	Daarnaast heeft het bevoegd gezag (gemeenten) ook (bron) informatie over kwetsbare objecten. Namelijk middels de overzichten gebruiksvergunningen en meldingen.
Watergevaarlijke bedrijven ²⁶	Watergevaarlijke bedrijven zijn naast kwetsbare objecten ook risicovolle objecten. Risicovolle objecten zijn objecten met een potentieel grote milieuvervolg schade of met een potentieel groot risico op verhoging van het aantal getroffen en/of slachtoffers. De beslissing om een gebied te evacueren kan op gemeentelijk, regionaal of landelijk niveau worden genomen. In alle gevallen is noodzakelijk dat de gevolgen voor het functioneren van de watergevaarlijke bedrijven meegewogen worden. Daarbij is een belangrijke factor de mate van waarschuwingstijd. Hoe langer de waarschuwingstijd, hoe groter de mogelijkheid voor watergevaarlijke bedrijven om maatregelen te nemen om het risico tot een minimum te beperken. Bijvoorbeeld door delen van de productie c.q. voorraden te verplaatsen. Zie scenario's coördinatieplan hoofdstuk 5 strategische uitgangspunten. Zone Midden: • Rijksinstituut voor integraal zoetwaterbeheer (RIZA) Lelystad. Open en gesloten RA bronnen; • Dienst Landbouwkundig Onderzoek Open en gesloten RA bronnen Lelystad; • Heyboer BV, Havenweg 22, Biddinghuizen, Opslag Bestrijdingsmiddelen 100 ton en • Lelystad: Wageningen UR, Animal Sciences Group. Zone Zuid: • Alco Coöperatie (ACM) Zeewolde 3.3 + 160 ton bestrijdingsmiddelen 5200 + 135 ton kunstmest; • Agrarische Unie Flevoland B.V. Baardmeesweg 24, Zeewolde. Op- en overslag kunstmest bestrijdingsmiddelen 10.000 kg. • Agrifirm Welkoop Zeewolde, Baardmeesweg 30, Zeewolde. Bedrijfsgebouw met brandstoffen en

²⁵Zie bijlage 13 voor de vitale infrastructuur sectoren.

²⁶Bronnen: Actualisatie integrale risicoanalyse Flevoland 2007 versie 1 d.d.25 mei 2007 en Inzicht in transport gevaarlijke stoffen (PUEV2 TG-P1). Transport gevaarlijke stoffen Flevoland, Provincie Flevoland 26 oktober 2007.

	• Heyboer B.V., Oogstweg 22, Zeewolde Op- en overslag kunstmest, bestrijdingsmiddelen 10.000 kg.
Evenementen	Informatie over evenementen via de APV van de gemeenten en de evenementenkalender op internet.

Figuur 21: Overige GEO-informatie

4. STRATEGISCH

4.1. Algemene uitgangspunten

Voor het juridisch kader omtrent een evacuatie wordt verwezen naar hoofdstuk 1 van dit evacuatieplan.

4.1.1. Georganiseerde versus ongeorganiseerde evacuatie²⁷

Uit literatuur en modelsimulaties blijkt dat een georganiseerde evacuatie sneller verloopt dan een ongeorganiseerde evacuatie. Bij een georganiseerde evacuatie wordt aan elke wijk of buurt een bepaald tijdstip van vertrek opgegeven. Hierdoor voorkomt men een overbelasting van het wegennet, waardoor minder ongevallen en files kunnen ontstaan. Het reguleren van het tijdstip van vertrek is een verkeersmanagementmaatregel om de doorlooptijd van de evacuatie te beperken.

Bij een keuze voor georganiseerde evacuatie worden er wel eisen gesteld aan de afbakening van deze gebieden en de aanpak van de evacuatie. Volgens het COT²⁸ is een gefaseerde evacuatie slechts mogelijk indien:

- Autoriteiten over voldoende tijd beschikken;
- Er heldere, eenduidige en herkenbare territoriale demarcatielijnen zijn;
- Er sprake is van een foutloze communicatie in de richting van de burgers;
- Men consequent is in het gebruik van aanduidingen en begrippen
- Men optimaal gebruik maakt van de massamedia;
- De fasering goed wordt gemotiveerd;
- De fasering aansluit bij de door de burgers verwachte patronen.

Wanneer besloten wordt om ongeorganiseerd te evacueren, dan krijgen alle inwoners min of meer hetzelfde tijdstip van vertrek. De evacuatie van delen van de Betuwe in 1995 verliep op deze wijze en heeft dus ook geleid tot filevorming op de wegen. Interviews met betrokkenen geven aan dat dit als een precaire situatie is ervaren. Overigens kan filevorming nauwelijks worden voorkomen. Hier dient rekening mee gehouden te worden door bestuurders bij het nemen van beslissingen c.q. besluiten.

Het is cruciaal om vooraf en tijdens een evacuatie de besluiten omtrent de evacuatie(strategieën) duidelijk met de bevolking te communiceren. Hierdoor is de kans het grootst dat bij een daadwerkelijke evacuatie, de bevolking voorbereid is op de evacuatie.

Als de bevolking van Flevoland spontaan vertrekt uit het bedreigde gebied, zonder dat de overheid daartoe opdracht of advies heeft gegeven, zal de politie maatregelen nemen om het evacuatieverkeer in goede banen te leiden. Daarnaast zal de politie direct maatregelen nemen om doorstroomproblemen te voorkomen of op te lossen.

4.1.2. Wie/wat wordt geëvacueerd?

Onderstaand figuur is van toepassing op het EDO scenario. Er wordt hierbij uitgegaan van voldoende voorbereidingstijd. Deze prioritering duidt op tijd en niet op belangrijkheid!

	Prioritering	Opmerking
1	Vee en wild	Vee is het economische bezit van boeren
2	Familie hulpverleners	Hulpverleners vrijwaren van emotionele belasting zorgen over het gezin

²⁷ Bron: Evacuatiestrategieën Provincie Flevoland, Oranjewoud, 2005.

²⁸ COT. Evacuatie bij Hoogwater. Zelfredzaamheid en overheidszorg, December 2005.

3	Niet-zelfredzamen	Landelijk wordt uitgegaan van 10% niet-zelfredzamen
4	Zelfredzamen	

Figuur 22: Prioritering evacuatie

4.1.3. Wanneer evacueren?

Indien er sprake is van een bedreiging voor heel Flevoland (Noord/Midden/Zuid) dienen alle gebieden **zoveel mogelijk gelijktijdig ontruimd** te worden, als gevolg waarvan (bij goede planning en spreiding) belangrijke tijdwinst kan worden geboekt.

Tijdstip	Wie evacueert	Opmerking
T -120 uur T -84 (3,5 dag)	Evacuatie van duurzame bedrijfsmiddelen / economische goederen en vee en het stilleggen van de bedrijfsprocessen.	Dreiging bekend. Dwingend advies om bedrijfsprocessen te evacueren
T- 48 uur	Familie hulpverleners	Hulpverleners vrijwaren van emotionele belasting van zorgen over het eigen gezin
	Inwoners: Aanvang spontane evacuatie	Een (dwingend) advies aan inwoner om het bedreigde gebied te verlaten
T -36 uur	Niet-zelfredzamen	Evacuatiebesluit: hulpverlening start evacuatie niet zelfredzamen
T -36 uur	Zelfredzamen	Evacuatiebesluit: gedwongen het rampgebied zelfstandig te verlaten

Figuur 23: Tijdstip evacueren

4.1.4. Zelfredzaamheid

Bij het vergroten van de zelfredzaamheid van getroffen personen spelen niet alleen de hulpverleningsdiensten, maar vooral ook de private partijen een grote rol. Getroffenen dienen in staat te zijn gedurende een bepaalde periode in hun eigen hulpbehoefte te voorzien. Hierop zullen zij zich ten dele van te voren kunnen voorbereiden. Voor een ander deel zullen vooral private partijen hierin voorzien (drinkwater, levensmiddelen, medicijnen én de distributie hiervan). Ook bij het transport van niet-zelfredzamen en/of zelfredzamen kunnen private transportbedrijven een grote rol spelen. Alle activiteiten van private partijen dienen te worden gecoördineerd door de centrale overheidspartijen c.q. buitenregionale hulpverleningsdiensten. Hierbij moet rekening gehouden worden met de, concurrerende, behoeften van de andere bij de crisis betrokken kolommen (waaronder industrie-, landbouw- en milieugerichte activiteiten).

In de veiligheidskunde spreekt men bij een (niet-)zelfredzame persoon over een persoon die (niet) zonder hulp van andere personen in staat is zichzelf in veiligheid te brengen (Nederlands Normalisatie-Instituut, 2005).

Beperkingen in de zelfredzaamheid vloeien in dit verband doorgaans voort uit een mobiliteitsafname. Verschillende oorzaken kunnen hieraan ten grondslag liggen:

- situationele en/of organisatorische oorzaken: blokkering van vluchtwegen, opsluiting in ruimten (bijvoorbeeld gevangenissen);

- fysieke oorzaken: gerelateerd aan het menselijk lichaam en het daaruit voortvloeiende bestaan of gebrek aan fysieke capaciteiten tot vluchten;
- cognitieve oorzaken: het ontbreken van het besef en de wil tot vluchten, ondanks het feit dat dit fysiek of situationeel wel mogelijk is (denk aan bejaarden, psychiatrische patiënten, verstandelijk gehandicapten, maar ook zeer jonge kinderen).

Het platform overstromingen spreekt bij niet-zelfredzaamheid in de zin van kwetsbaarheid over kwetsbare groepen in de zin van groepen die beperkt zijn in de mate waarin zij zichzelf kunnen redden. Deze groepen hebben een specifieke vervoersvraag.

De GHOR Flevoland richt zich op de inwoners van Flevoland die om medische redenen niet-zelfredzaam zijn en die derhalve, gezien bovenstaande definities, niet zonder hulp van anderen in staat zijn een veilig heenkomen te vinden.

De GHOR inventariseert periodiek hoeveel inwoners op grond van medische redenen niet-zelfredzaam zijn en die ingeval van een dijkdoorbraak (of dreiging daartoe) geëvacueerd zouden moeten worden.

Hierbij worden de navolgende uitgangspunten gehanteerd:

- De inventarisatie door de GHOR richt zich op de niet-zelfredzame inwoners van Flevoland op medische gronden: het gaat om personen die niet zonder hulp van andere personen in staat zijn om zichzelf in veiligheid te brengen op basis van fysieke of psychische oorzaken, dat wil zeggen oorzaken gerelateerd aan het menselijk lichaam en het daaruit voortvloeiende bestaan of gebrek aan fysieke of psychische capaciteiten tot vluchten.
- De inventarisatie richt zich primair op alle instellingen in Flevoland waar niet-zelfredzamen een medische behandeling verkrijgen dan wel op medische gronden aanwezig zijn in een murale en/of semi-murale setting.
- Individuele niet-zelfredzame personen op medische gronden in de thuissituatie worden niet in de inventarisatie meegenomen. Wel wordt o.a. via Coloriet, de thuiszorg en de huisartsen een schatting gemaakt van het totale aantal van deze inwoners in Flevoland en de vervoersvraag ten tijde van een grootschalig incident.
- Belangrijk is om bij dit alles in ogenschouw te nemen dat de inventarisatie slechts een momentopname betreft. Feit is dat de bezetting van ziekenhuizen en dus het aantal niet-zelfredzamen kan variëren van dag tot dag. Bovendien kan het voorkomen dat in geval van dreiging bijvoorbeeld de ziekenhuizen zo veel als mogelijk patiënten uit de zorg ontslaan waardoor slechts een beperkt aantal niet-zelfredzamen (denk aan IC-patiënten) achterblijft dat met een ambulance vervoerd zal moeten worden.

De inventarisatie bevat de volgende aspecten:

1. Wat is het totale aantal bedden/plaatsen van de instelling?
2. Wat is de schatting van het totale aantal niet-zelfredzamen op medische gronden die in de instelling verblijven en die in het geval van een dijkdoorbraak / overstroming onder medische begeleiding moeten worden geëvacueerd?
3. Hoeveel daarvan moeten liggend, zittend of bewaakt (op basis van psycho-geriatrische gronden) worden vervoerd?
4. Heeft de instelling een eigen Evacuatieplan?
5. Wie is de contactpersoon en wat is het noodnummer van de instelling (waarop de instelling te allen tijde bereikbaar is)

De GHOR werkt in dit kader zeer nauw samen met de afdeling Beleidsadvisering en Onderzoek (B&O) van de GGD Flevoland. Via een de gezondheidsportaal op internet (Gezond Flevoland) dat door B&O mede onderhouden wordt, is o.a. informatie terug te vinden over alle gezondheidszorginstellingen in Flevoland.

Via de webbased-applicatie Flevoscoop van de GGD Flevoland (www.flevoscoop.nl) kunnen via de GHOR (www.flevoscoop.nl/ghor) de laatst bekende gegevens van alle (intramurale en semi-murale) zorginstellingen worden teruggevonden, gezamenlijk met een schatting van aantallen mensen die liggen, zittend en of bewaakt vervoerd zouden moeten worden. Tevens zijn contactgegevens beschikbaar van de zorginstellingen.

Op moment van een dijkdoorbraak, een overstroming, hoog water, wateroverlast anderszins of een dreiging daartoe kan vanuit dit overzicht inzicht gekregen worden in het totale aantal niet-zelfredzamen om medische redenen die op enigerlei wijze assistentie nodig hebben bij de mogelijke evacuatie.

4.1.5. Prioriteitstelling

Bij een overstroming geldt dat de tijd tussen waarschuwing en overstroming kort is; en bij niet tijdig nemen van besluit zelfs tekort om alle inwoners, dieren en goederen tijdig in veiligheid te brengen. Daarnaast is de infrastructuur wat het wegennet betreft, beperkt en is onvoldoende hulpverleningscapaciteit beschikbaar. Dat betekent dat een goede strategie moet worden gevolgd om de gebieden (al dan niet gefaseerd tijdig leeg te krijgen) en daarbij ook een duidelijke doelgroepen benadering te volgen.

De prioritering die de regio Flevoland hierbij hanteert, luidt als volgt:

I.	Het voorkomen van slachtoffers en het redden van levens.
II.	Het beschermen van vitale belangen.
III.	Het voorkomen en beperken van milieuschade.
IV.	Het voorkomen en beperken van materiële schade.

4.2. Bestuurlijke dilemma's

Bij besluitvorming door het bestuur met betrekking tot een (EDO) evacuatie dient rekening gehouden te worden met de volgende strategische uitgangspunten. Deze opsomming is niet limitatief.

- Grote delen van Flevoland (een, twee of drie zones) geheel onder water komen te staan. Er is bij een EDO in principe vooraf geen veilig gebied aan te wijzen, de waterdiepte is aanzienlijk;
- Het **tijdig sluiten van de Knardijk** (bestuurlijke beslissing) wordt als cruciaal geacht, omdat daarmee Oostelijk en Zuidelijk Flevoland in principe in twee zones kunnen worden gecompartmenteerd en daardoor althans gedurende enige tijd een enigszins veilig gebied kan worden gecreëerd;
- Het leegpompen van de volledig overstroomde polder circa 1 jaar in beslag neemt. Het bewoonbaar maken duurt aanzienlijk langer en
- Het evacueren van alle mensen uit polder, met in achtneming van alle onderstaande strategische bepalingen 36 uur in beslag zal nemen.

Strategische uitgangspunten EDO

Bij de Ergst Denkbare Overstroming is er nog steeds sprake van een handelingsperspectief indien strategisch wordt omgegaan met instrumenten (communicatie) en hulpverleningsinzet. In het overzicht hieronder worden de strategische uitgangspunten opgesomd. Daarna worden de strategische uitgangspunten uitgebreider besproken.

Preventief	A	Er wordt met behulp van risicocommunicatie ingezet op het vergroten zelfredzaamheid inwoners & bedrijven
	B	De cruciale rollen en partijen zijn voldoende geprepareerd (planvorming, opgeleid en geoefend)
Repressie	C	Crisiscommunicatie ruim op tijd opstarten voor verschillende doelgroepen
	D	Vitale infrastructuur, nutsvoorzieningen, bedrijven met grootschalige bacteriologische/virologische processen
	E	Het openbare leven wordt stilgelegd

	F	De Evacuatie 1. Evacuatie van duurzame bedrijfsmiddelen / economische goederen en vee vinden plaats voor het evacuatiebesluit van de burger is genomen. Hetzelfde geldt voor het stilleggen van de bedrijfsprocessen; 2. Gezinnen van hulpverleners verlaten het gebied voor het evacuatiebesluit 3. Het evacuatiebesluit wordt tijdig genomen 4. Iedereen moet evacueren (inzetten op geen achterblijvers) 5. De capaciteit van de hulpverlening richt zich op de niet- zelfredzame burgers 6. Er wordt sterk ingezet op de zelfredzaamheid 7. Alle gebieden worden gelijktijdig ontruimd.
--	---	--

Preventie:

A: Er wordt met behulp van risicocommunicatie ingezet op het vergroten zelfredzaamheid inwoners & bedrijven

Door het risico profiel van Flevoland is het van groot belang dat **inwoners** en **bedrijven** altijd goed geïnformeerd zijn over de (preventieve) handelingen die zij kunnen verrichten in geval van een overstroming en hun eigen verantwoordelijkheid daarin. Met name dienen zij gewezen te worden op de lokale situatie en hun handelingsperspectief. Duidelijke risico communicatie vergroot de zelfredzaamheid en spontane evacuatie (uitwerking zie plan risico & crisiscommunicatie).

B: De cruciale rollen en partijen zijn voldoende geprepareerd (planvorming, opgeleid en geoefend)

Alle partijen die betrokken zijn om de gevolgen van een overstroming te beperken en de ramp te bestrijden, dienen voldoende op deze taak voorbereid te zijn.

Repressie:

C: Crisiscommunicatie ruim op tijd opstarten voor verschillende doelgroepen

Vijf dagen voordat een overstroming kan optreden, ontstaan de eerste aanwijzingen voor overstromingsdreiging. Tijdige start van de crisiscommunicatie geeft bedrijven, openbare instellingen en inwoners tijdig de mogelijkheid tot het nemen van maatregelen. Hierbij zal sterk worden ingezet op de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid en worden aangekondigd dat een evacuatiebesluit aanstaande is (uitwerking zie plan risico & crisiscommunicatie). Dit zal leiden tot **spontane evacuatie**²⁹.

D: Vitale infrastructuur, nutsvoorzieningen, bedrijven met grootschalige bacteriologische/virologische processen

Vijf dagen voordat een overstroming kan optreden, ontstaan de eerste aanwijzingen voor overstromingsdreiging. Tijdige acties richting vitale infrastructuur en nutsvoorzieningen leidt tot het nemen van maatregelen door deze doelgroep. Er zal sterk worden ingezet op de eigen verantwoordelijkheid en worden aangekondigd dat een evacuatiebesluit aanstaande is (uitwerking zie plan risico & crisiscommunicatie).

E: Het openbare leven wordt stilgelegd

²⁹ Uit onderzoek (New Orleans) blijkt dat 40% van de bevolking spontaan zal evacueren bij adequate en tijdige communicatie.

Scholen, ziekenhuizen, openbare gebouwen etc. worden tijdig dringend geadviseerd te sluiten en de activiteiten te staken. Voor ziekenhuizen geldt een zogenaamde opnamestop.

F: De Evacuatie

Dit Evacuatieplan beschrijft verkeerscirculatie, routing, opvangcentra buiten het eigen verzorgingsgebied, benodigde capaciteiten, planning, simultane uitvoering per zone etc. Het Evacuatieplan opereert binnen de kaders van het Coördinatieplan Overstromingen Flevoland. Indien er sprake is van een tijdige evacuatie hanteert het de volgende prioriteiten:

a. Evacuatie van bedrijvenprocessen en vee vindt plaats voor het evacuatiebesluit dat geldt voor de mens

De capaciteit van het wegennet en de hulpverlening laten niet toe dat bedrijfsprocessen en vee gelijktijdig met de inwoners geëvacueerd worden. Tot 36 uur voor de verwachte doorbraak mogen bedrijfsprocessen en vee het bedreigde gebied verlaten. Daarna is dit niet meer toegestaan. Dit vergt een tijdig **dringend** en **dwingend advies** van het lokale bestuur aan de betreffende doelgroepen.

b. Gezinnen van hulpverleners verlaten het gebied voor het evacuatiebesluit

De beschikbaarheid en inzetbaarheid van hulpverleners dient te worden gewaarborgd. Deze kunnen worden bereikt door de hulpverleners in staat te stellen hun gezinnen tijdig in veiligheid (te laten) brengen.

c. Het evacuatiebesluit wordt tijdig genomen

Het tijdstip van het nemen van het evacuatiebesluit is doorslaggevend voor de haalbaarheid (zijnde: tijdige uitvoerbaarheid) van de evacuatie en het aantal slachtoffers. Flevoland kan alleen ontruimd worden als 36 uur voor de verwachte doorbraak het evacuatiebesluit wordt genomen (zie paragraaf 5.2 van het Coördinatieplan Overstromingen Flevoland voor de gevolgen van het niet tijdig nemen van een besluit)³⁰.

d. Iedereen moet evacueren (inzetten op geen achterblijvers)

Grote delen van Flevoland zullen onder water komen te staan met aanzienlijke waterdiepte. Hierdoor is er geen "veilig gebied". Tevens is de zogenaamde verticale evacuatie niet wenselijk aangezien er geen snelle herstelfase mogelijk is.

e. De capaciteit van de hulpverlening richt zich op de niet-zelfredzame burgers

De capaciteit (inclusief bijstand) is slechts voldoende om de niet-zelfredzame burgers te evacueren.

f. Er wordt sterk ingezet op zelfredzaamheid van de burger

Er is geen capaciteit om na het evacuatiebesluit hulpverlening te bieden aan andere doelgroepen dan de niet-zelfredzame burger.

g. Alle gebieden worden gelijktijdig ontruimd

Indien er sprake is van een bedreiging voor heel Flevoland dienen alle gebieden zoveel mogelijk gelijktijdig ontruimd te worden, als gevolg waarvan (bij goede planning en spreiding) belangrijke tijdswinst kan worden geboekt.

³⁰ Zie gevolgen niet tijdig nemen van het evacuatiebesluit (norm)

4.3. Beslisparadox

In zijn algemeenheid geldt dat op basis van een weersverwachting een evacuatiebesluit genomen dient te worden. Er is sprake van een beslisparadox voor de besluitvormers: hoe langer vóór de mogelijke overstroming de besluitvorming plaatsvindt des te meer tijd er is om een (grootschalige) evacuatie uit te voeren.

Echter, hoe langer van te voren des te onzekerder is de informatie. Als het besluit tot evacueren wordt genomen op basis van zeer onzekere informatie is de kans groot dat, achteraf gezien, de evacuatie geheel of gedeeltelijk niet nodig was en dat alle inspanning, maatschappelijke onrust en economische schade overbodig waren. Een bijkomend risico is bovendien dat de mensen een volgende keer minder genegen zullen zijn mee te werken aan een evacuatie. Daarnaast geldt echter dat als er, vanwege de zeer onzekere informatie, wordt besloten geen actie te ondernemen, er altijd kans is dat, ook weer achteraf beoordeeld, de zeer grote gevolgen van de overstroming hadden kunnen worden beperkt door een preventieve evacuatie. De andere kant van de beslisparadox is dat naarmate het zekerheidsgehalte van de informatie toeneemt, de mogelijkheid tot effectief handelen afneemt.

Op basis van het advies van de operationeel leider ten aanzien van de ernst van de dreiging, de benodigde tijd, en eventueel de betrouwbaarheid van de voorspellingen neemt het RBT het besluit om:

- Tot evacuatie over te gaan (verplichtend);
- De bevolking te adviseren te evacueren (niet verplichtend) (mogelijk toegevoegd boeren, ziekenhuizen, penitentiaire inrichting etc.);
- De bevolking te adviseren en
- Geen advies of besluit naar buiten te brengen (is wel degelijk een beslissing).

In de beslissing wordt aangegeven om welke gebieden het gaat, waar de mensen geacht worden naar toe te gaan en wat de evacuateroutes zijn. Uitgangspunt is dat minimaal 3 dagen voorafgaand aan D (=dijkdoorbraak) het evacuatiebesluit wordt genomen. Een beslissing op D-3 kan op D-2 of D-1 alleen worden heroverwogen indien nieuwe voorspellingen andere informatie te zien geven ten aanzien van de ernst van de dreiging en de plaats waar de dreiging zich zal manifesteren. De voorzitter van het Regionaal Beleidsteam stelt de Commissaris der Koningin van Flevoland en de minister van BZK onverwijld op de hoogte van het genomen besluit.

4.4. Strategieën

De verschillende kernen krijgen zoveel mogelijk een eigen evacuateroute, dit is echter niet in alle gevallen realiseerbaar

- Heel Flevoland gaat tegelijkertijd evacueren;
- Noordoostpolder evacueert naar het oosten en het noorden;
- Oostelijk Flevoland evacueert naar het oosten;
- Zuidelijk Flevoland evacueert naar het oosten en het zuiden en
- Er is geen rekening gehouden met evacuatie van de ene polder naar de andere polder.

4.5. Activiteitschema EDO

Activiteit	FASE I				FASE II		FASE III		FASE IV	
Noodzakelijke doorlooptijd	T-120	T-96	T-72	T-36	T-36	T-12	T-12	T+24	T+24	>
Melding en alarmering										
Signalering, alarmeren										
Leiding & Coördinatie										
Opschaling	Gereed									
Zoneren	Gereed									
Afstemmen dijkkring/Rijk	Start									
Uitwijk crisiscentra	Inventariseren		Voorbereiden		Besluit					
Overdracht leiding en coördinatie	Voorbereiden					Besluit				
Formeren COPI's	Voorbereiden		Operationeel							
Verzamellocaties	Inventariseren		Aanwijzen							
Noodverordeningen en -bevelen	Voor-bereiden	Gereed								
Openbare leven			Voorbereiden		Besluit					
Waterkwantiteit										
Ontwikkeling waterfront	Start									
Verkeersmanagement										
Mobiliteit	Plannen					Uitvoeren				
Knelpunten	Inven-tariseren	Verhelpen					Voorbereiden		Verhelpen	
Ordehandhaving										
Bewaken en beveiligen	Prioriteren		Voorbereiden			Uitvoeren				
Ordehandhaving	Voorbereiding				Extra toezicht					
Primaire levensbehoeften en volksgezondheid										
OVZ-steunpunten	Voorbereiden				Inrichten					
Energievoorziening	Inventariseren		Prioriteren			Organiseren		Beschikbaar		
Opvang en Verzorging										
Opvanglocaties	Aanwijzen		Organiseren			Operationeel				
Shelters/safehavens	Aanwijzen		Organiseren			Operationeel				
Capaciteit & Continuïteit van de hulpverlening										
Verbindingen	Plannen		Organiseren	Uitrollen	Operationeel					
Capaciteit	Verruimende maatregelen	Managen		Stoppen						
Bijstand	Voorbereiden	Aanvraag								
Logistieke ondersteuning	Voorbereiden	Organiseren		Gereed						
Bron- en effectbestrijding										
Bestrijdingsmaatregelen	Organiseren				Inzetten					
Distributie materiaal	Inventariseren		Aanwijzen			Operationeel				
Risico- en crisiscommunicatie										
Communicatie										
Bevolking										
Communicatie Hulpverleners										
Evacueren										
Veilige zone ZR	Voorbereiden		Facililiteren zelfredzaamheid			'Stop'				
Evacueren niet zelfredzamen	Voorbereiden		Evacueren							

Figuur 24: Activiteitschema EDO

5. TACTISCH: VOORBEREIDING EVACUATIE

5.1. Uitgangspunten evacuatie

In Flevoland wonen circa 375.000 mensen. In het kader van een EDO scenario (Ergst Denkbare Overstroming) moeten de burgers allemaal tijdig geëvacueerd worden. De volgende uitgangspunten zijn hierbij gehanteerd:

- Het sein tot evacuatie is tijdig door de bestuurders gegeven. Er wordt uitgegaan van minimaal 5 dagen voordat de dijk naar verwachting doorbreekt. Vanaf dit moment zullen de voorbereidingen worden getroffen om te gaan evacueren. Bij het opstellen van dit plan is er rekening mee gehouden dat de daadwerkelijke evacuatietijd 36 uur zal bedragen en
- Werken van grof naar fijn, eerst in provinciaal verband overeenstemming over routes per kern en vervolgens deelplannen per kern. Bij gebruik van één route door meerdere kernen kan bijvoorbeeld een tijdvenster per kern worden afgesproken.

5.2. Berekeningen evacuatieroutes

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor de berekeningen:

- Inwoneraantallen zoals aangeleverd per gemeente;
- Bij evacuatie gemiddeld 2,4 personen per voertuig;
- Wanneer er meer routes beschikbaar zijn is een procentuele verdeling per routes ingeschat;
- Er wordt geen rekening gehouden met gebruik van tegemoetkomende rijstroken, het verkeer gebruikt alleen de normale rijstroken;
- Uitgangspunt is dat de evacuatie voor alle kernen tegelijkertijd kan starten en dat zoveel mogelijk logische routes gebruikt worden waarbij de capaciteit zo goed mogelijk verdeeld wordt naar de vraag. De knelpunten zijn de punten (exitpoints) waar de polders uitgegaan kan worden en
- Evacuatie van dieren: voor bedrijfsmatig gehouden landbouwhuisdieren (veehouderijen) en dierentuinen, kinderboerderijen etc. dienen aparte evacuatievoorzieningen te worden getroffen. Vervoerstromen van dieren die niet behoren tot de categorie gezelschapsdieren zullen, indien hiervoor capaciteit beschikbaar is, gescheiden van de vervoerstromen van mensen plaatsvinden.

In de berekening van de evacuatieroutes en -tijden is geen rekening gehouden met:

- Ongevallen/stremmingen op de weg. Als buffer wordt de capaciteit van de wegen lager aangenomen dan werkelijk;
- Bewoners in het buitengebied;
- Niet-zelfredzamen (verzorgingstehuizen, ziekenhuizen etc.), die komen elders aan de orde;
- Evacuatie/ontruiming van kostbare goederen en dieren (veestapels);
- Evacuatie recreatiegebieden. Recreanten dienen vooraf dringend geadviseerd te worden te vertrekken uit de regio;
- Gelijktijdige evacuatie van Noord-Holland via de Markerwaarddijk;
- Afstemming met wegbeheerders net over de provinciegrens. Wanneer er tot evacuatie over wordt gegaan is de belangrijkste zorg dat de verkeersstroom op gang komt en blijft. Dat betekent ook dat het verkeer buiten de polders blijft doorrijden. Er dienen direct over de provinciegrenzen aansluitingen van wegen te worden dichtgezet om het evacuatieverkeer door te kunnen laten stromen. Te denken valt hierbij aan: wegennet bij Elburg, Kampen en Harderwijk. Ook is het van belang om net buiten de provinciegrenzen zo min mogelijk evacuatiestromen bij elkaar te laten komen. Zoals bijvoorbeeld de N50, verkeer vanuit Dronten, Biddinghuizen, Ketelhaven en Lelystad maken daar gebruik van, zij zullen naar de A28 geleid moeten worden. Dat betekent dat verkeer vanuit de Noordoostpolder niet via de N50 in zuidelijke richting geleid moet worden. De VCNL bereidt de landelijke verkeersgeleiding voor.

5.3. Organisatiestructuur politie bij een grootschalige evacuatie

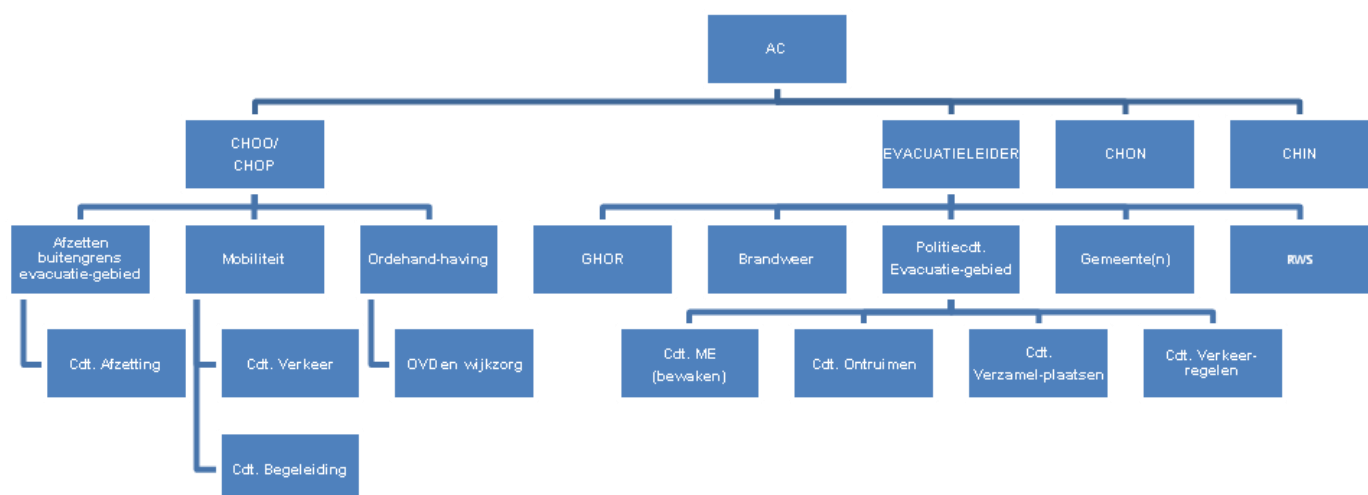
5.3.1. Inleiding

Bij een grootschalige evacuatie wordt onder leiding van de politie in een Actiecentrum Evacuatie samengewerkt met (hulpverlenings)partners, onder aansturing van een Algemeen Commandant (AC) van de politie in een Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGB0). De AC participeert tevens in het Regionaal Operationeel Team (ROT). De AC heeft de algemene leiding over het politietoetreden en is verantwoordelijk voor het aansturen en managen van alle politietoetredens en het politietoetreden tijdens een evacuatie.

Bij een overstroming wordt de staf SGB0 uitgebreid met een Evacuatieleider. De Evacuatieleider is verantwoordelijk voor het organiseren van de advisering ten aanzien van de uitvoering van de rampenbestrijdingsprocessen binnen het evacuatiegebied en geeft leiding aan het evacuatieteam. De Evacuatieleider en zijn team bepalen de strategie met betrekking tot de verplaatsing bevolking. De samenstelling van dit team bestaat uit de in paragraaf 5.3.2. genoemde functionarissen. Deze personen zorgen dat de activiteiten van hun organisaties in het kader van de evacuatie nauwkeurig op elkaar worden afgestemd, in het belang van een snelle en soepele evacuatie.

De AC bedient zich tevens van een Chef Openbare Orde (CHOO), een Chef Opsporing (CHOP), een Chef Informatie (CHIN) en een Chef Ondersteuning (CHON). De CHOO en de CHOP organiseren de politietoetredens buiten het evacuatiegebied, binnen de regiogrens. In dit verband gaat het om het afzetten en bewaken van de buitengrens van het evacuatiegebied, het regelen van het evacuatieverkeer, het begeleiden van hulpverleners en evacuatieverkeer en het handhaven van de openbare orde. De CHON draagt zorg dat mensen, middelen en diensten beschikbaar zijn voor de uitvoering van de evacuatie. De CHON heeft, na aanvraag daartoe via het LOCC, de beschikking over bijstandseenheden van de (buur)regio's, het KLPD (o.a. afdeling waterpolitie), de Koninklijke Marechaussee en defensie (o.a. Nationale Reserve). De bijstandsaanvraag hiertoe dient tijdig plaats te vinden. De CHIN draagt zorg voor het verzamelen van de benodigde informatie voor en tijdens de evacuatie.

In onderstaand organigram staat de SGB0-structuur van de politieorganisatie in relatie tot de evacuatie weergegeven:

Figuur 25: SGB0-structuur in relatie tot overstromingen

Overige eenheden

De staf SGBO heeft ten behoeve van de uitvoering van de politietaak de beschikking over taakcommandanten, die de eenheden aansturen. Hieronder worden enkele specifieke onderwerpen met betrekking tot het evacuatieproces beschreven.

5.3.2. Actiecentrum Evacuatie

De politie draagt de coördinerende- en uitvoeringsverantwoordelijkheid voor het proces evacuatie. Voor de uitvoering van een evacuatie wordt een actiecentrum Evacuatie ingericht. Dit actiecentrum Evacuatie staat onder verantwoordelijkheid van de Algemeen Commandant van een SGBO³¹. Deze AC is onder andere verantwoordelijk voor de aansturing van het Hoofd van het Actiecentrum Evacuatie.

Het Actiecentrum Evacuatie wordt bemand door vertegenwoordigers van politie, brandweer, GHOR, gemeente(n) en -naar behoefte- vertegenwoordigers van organisaties/diensten die een taak hebben in de evacuatie, zoals de Provincie Flevoland, Rijkswaterstaat en het Waterschap Zuiderzeeland en een administratieve ondersteuner.

De minimale vaste functiebezetting binnen het Actiecentrum Evacuatie is:

- Hoofd Actiecentrum (tevens Evacuatieleider) vanuit de politie, officiersniveau;
- Medewerker actiecentrum vanuit de politie, officiersniveau;
- Medewerker actiecentrum vanuit de brandweer, officiersniveau;
- Medewerker actiecentrum vanuit de GHOR, officiersniveau;
- Medewerker actiecentrum OOV vanuit een gemeente, hbo-niveau en
- Medewerker administratieve ondersteuning.

Bij het overgaan van de relatief kortdurende evacuatiefase naar de opvang- verzorgings- en nazorgfase bepaalt de Evacuatieleider, in overleg met de Algemeen Commandant van het SGBO de wijze van voortzetting, de locatie en de gewenste omvang van het Actiecentrum Evacuatie. De omvang van het Actiecentrum Evacuatie kan op elk moment worden aangepast aan de omstandigheden.

5.3.2.1. Hoofd Actiecentrum Evacuatie

Ten behoeve van het Actiecentrum Evacuatie wordt een Hoofd Actiecentrum Evacuatie, tevens Evacuatieleider, benoemd. Uit haar procesverantwoordelijkheid voor evacuatie vloeit voort dat de politie deze functionaris levert en verantwoordelijk is voor het opleiden en oefenen van deze functionaris. Het is de taak van de Evacuatieleider om -na het besluit daartoe van het bevoegde bestuursorgaan- in specifieke situaties een plan voor de verplaatsing van de in het aangewezen gebied aanwezige mensen (en dieren) uit te laten werken.

Als Hoofd Actiecentrum Evacuatie geeft hij leiding aan de medewerkers in het actiecentrum en organiseert en coördineert hij het evacuatieproces. Het opgestelde Evacuatieplan wordt besproken met de Algemeen Commandant van het SGBO; na instemming in het ROT wordt het plan voor goedkeuring aan het betreffende GBT/RBT gepresenteerd.

5.3.2.2. Medewerkers Actiecentrum

De bij een evacuatie betrokken diensten wijzen op voorhand tenminste twee (ter onderlinge vervanging) functionarissen aan die -als vaste regionale bezetting- in voorkomend geval plaats nemen in het Actiecentrum Evacuatie. Het Hoofd Actiecentrum Evacuatie bepaalt in voorkomend geval zelfstandig welke functionarissen hij -buiten de vaste bezetting- nog meer nodig acht om een evacuatie voor te bereiden en uit te voeren.

De functionarissen voor het Actiecentrum Evacuatie worden tijdig gealarmeerd en worden onder meer belast met het operationeel maken van het Actiecentrum. De functionarissen voeren verder

³¹ SGBO: Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden van de politie.

alle werkzaamheden uit die door het Hoofd Actiecentrum, in het kader van dit proces, worden opgedragen.

5.3.2.3. Beschikbaarheid/bereikbaarheid

De functionarissen die zijn aangewezen om deel uit te maken van de vaste regionale bezetting van het Actiecentrum Evacuatie vallen onder een bereikbaarheidsafspraken. Een actuele lijst met namen en bereikbaarheidsgegevens van de leden van het Evacuatieteam is in het alarmeringssysteem van de Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK) aanwezig. Indien de betrokken gealarmeerde niet beschikbaar is dient hij te zorgen voor een vervanger.

5.3.2.4. Huisvesting Actiecentrum Evacuatie

Het proces evacuatie noodzaakt met name in de aanvangsfase nauwe afstemming met de operationele (uitvoerende) diensten. Ter voorkoming van informatie- en coördinatieverlies is de huisvesting van het Actiecentrum Evacuatie ondergebracht in het Regionaal Coördinatie Centrum aan De Doelen te Lelystad. Indien elders een Actiecentrum Evacuatie dient te worden ingericht wordt dit bij de alarmering vermeld. De inrichting van het Actiecentrum is zodanig dat elk van de aanwezige disciplines te allen tijde de 'eigen' informatiebronnen kan raadplegen³².

5.4. Huisvesting COPI's

In fase I dienen COPI's te worden ingericht in een politiebureau in de zone waar de dreiging naar uitgaat. Uitgangspunt is dat per zone 1 COPI wordt ingericht. Deze locaties zijn:

- Zone Noord: politiebureau aan het mr. Visserplein te Emmeloord;
- Zone Midden: politiebureau aan de Doelen 10-01 te Lelystad;
- Zone Zuid: politiebureau aan de Baljuwstraat 1 te Almere.

In fase II en III en bij noodevacuatie dienen de COPI's te worden verplaatst en ingericht bij de Entrypoints. De locaties zijn:

- Zone Noord: Langs de N50 ter hoogte van het entrypoint bij de Ramspolbrug;
- Zone Midden en Zuid: Bij de N302 ter hoogte van het gemaal Lovink/ Harderbrug.

Mochten de reguliere verbindingen wegvallen tussen het COPI en het ROT/RBT dan beschikt defensie over de mogelijkheid een (straal)verbinding op te bouwen tussen de twee COPI's en het ROT/RBT zodat de communicatie tussen het COPI en het ROT in stand kan blijven. Indien noodzakelijk, kan het evacuatieteam besluiten, ook op andere punten, zoals de Houtribdijk en de Hollandse- en Stichtsebrug, een COPI in te richten. .

In het noodscenario is het raadzaam een COPI te plaatsen bij de Entrypoints van de hulpverleners. Hierdoor kan op een eenvoudige manier hergroepering plaatsvinden en kunnen hulpverleners gericht het gebied ingestuurd worden. Daarnaast bestaat dan de mogelijkheid om voor aflossing te zorgen.

5.5. Voorbereiding evacuatie

5.5.1. Beschikbaarheid uitwegen

De volgende wegen de Flevopolder uit zijn beschikbaar:

Zone Noord		Aantal rijstroken
1.	A6 noord	1 x 2 rijstroken
2.	N50 bij Ramspol, deze weg wordt niet gebruikt door de Noordoostpolder omdat de N50 nodig is voor verkeer uit	Wordt niet gebruikt is een entry point voor de

³² Oktober 2008, het Actiecentrum Evacuatie dient nog ingericht te worden.

	Dronten, Swifterbant en Ketelhaven om bij Kampen weg te komen. De enige andere mogelijkheid voor verkeer dit verkeer zou dwars door Kampen zijn.	hulpverlening
3.	N331 bij Vollenhove (rotondes vlak voor en na brug)	1 x 1 rijstrook
4.	N333, voorbij Blokzijl (niet door Blokzijl)	1x 1 rijstrook
5.	Blankenhammerweg (weg heeft landelijk karakter)	1x 1 rijstrook
6.	Kuinderweg, weg sluit met rotonde aan in Kuinre	1 x 1 rijstrook
7.	Schoterweg, deze route wordt niet gebruikt, hij ligt niet in een logische evacuatieleroute	1 x 1 rijstrook
8.	N712 bij Lemmer (rotonde in Lemmer)	1 x 1 rijstrook

Figuur 26: Beschikbaarheid uitwegen zone Noord

Zone Midden en Zuid		Aantal rijstroken
1.	A6 zuid	1 x 2 rijstroken
2.	A27	1 x 2 rijstroken
3.	Aquaduct bij Harderwijk (turborotonde vlak voor brug en busbaan 1 rijstrook in aquaduct)	1 x 2 rijstroken
4.	N301 bij Nijkerk (grote rotonde voor brug en aansluiting op A28 vlak na brug)	1 x 1 rijstrook
5.	N309 bij Elburg (rotonde vlak na brug)	1 x 1 rijstrook
6.	N307 bij Roggebot (Kampen, rotonde vlak voor brug)	1 x 1 rijstrook
7.	A6 naar Noordoostpolder, deze wordt niet gebruikt voor Zuidelijk en Oostelijk Flevoland omdat deze in de Noordoostpolder wordt gebruikt	Niet

Figuur 27: Beschikbaarheid uitwegen zone Midden en Zuid

Het voorgaande geeft de volgende evacuatieleroutes als resultaat:

Te evacueren kernen	Evacuatieleroute	Exit point
Almere	A6 zuid	Hollandse Brug
Almere	A27	Stichtse Brug
Lelystad	N302	Harderwijk
Dronten, Swifterbant, Ketelhaven	N307	Roggebot (Kampen)
Dronten, Biddinghuizen	N709	Elburg
Zeewolde	N705/N301	Nijkerk
Urk, Kraggenburg, Ens, Nagele	N352	Vollenhove
Urk, Rutten, Tollebeek, Espel, Creil	N712	Lemmer – Friese Sluis
Emmeloord	A6 noord	Lemmer – A6
Emmeloord	N351	Kuinre
Emmeloord, Marknesse	N333	Blokzijl
Bant	Oosterringweg / Kuinderweg	Kuinderweg
Luttelgeest	Blankenhammerweg	Blankenhammerweg

Figuur 28: Evacuatieleroutes en exitpoints

5.5.2. Alternatieve routes

In de verkeerscirculatieplannen zijn vaste evacuatieroutes opgenomen. Mochten door omstandigheden bepaalde wegen niet berijdbaar zijn / blijven dan dient door de cdt verkeersregeling in samenspraak met Rijkswaterstaat, de provincie en de gemeente alternatieve routes te worden aangewezen.

5.5.3. Berekening benodigde evacuatietijd

Op basis van de voorgaande hoofdstukken is in onderstaande tabel per kern de benodigde evacuatietijd uitgerekend. **Deze berekeningen gaan alleen over de benodigde evacuatietijd vanaf het moment dat het verkeer zich op het provinciale hoofdwegennet bevindt.** De maatgevende punten zijn de punten waar men de polders uit kan rijden, de exitpoints. Er is rekening mee gehouden dat de verkeersstromen hier zo min mogelijk bij elkaar komen om de doorstroming zo hoog mogelijk te houden.

Er is nog geen rekening gehouden met de tijd die nodig is om vanuit de woonwijken op het hoofdwegennet te komen. Dat wordt per gemeente nader uitgewerkt. Deze berekeningen zijn weergegeven in figuur 29 op pagina 38.

Kern	Evacuatieleroute	inwoners	inwoners per voertuig	te evacueren voertuigen	verdeling per route	voertuigen per route	Rijstr.	capaciteit per rijstrook	totale capaciteit	tijdsduur evacuatie
Almere	A6	180915	2,4	75381	50%	37691	2	2000	4000	9,4
	A27				50%	37691	2	2000	4000	9,4
Lelystad	N302	73000	2,4	30417	100%	30417	2	1600	3200	9,5
Swifterbant	N307	6615	2,4	2756	100%	2756	1	1300	1300	2,1
Biddinghuizen	N709 (elburg)	6005	2,4	2502	100%	2502	1	1300	1300	1,9
Dronten	N307	24550	2,4	10229	50%	5115	1	1300	1300	3,9
	N309 (elburg)				50%	5115	1	1300	1300	3,9
Ketelhaven	Vossemeerdijk / N307	1000	2,4	417	100%	417	1	1300	1300	0,3
Zeewolde	N705 / N301	20700	2,4	8625	100%	8625	1	1600	1600	5,4
Urk	N352	17580	2,4	7325	50%	3663	1	1600	1600	2,3
	N712				50%	3663	1	1300	1300	2,8
Emmeloord	A6	24690	2,4	10288	60%	6173	2	1600	3200	1,9
	N351				40%	4115	1	1600	1600	2,6
Bant	Oosterringweg / Kuinderweg	1370	2,4	571	100%	571	1	1200	1200	0,5
Rutten	N712	1780	2,4	742	100%	742	1	1300	1300	0,6
Luttelgeest	Blankenh.weg	2360	2,4	983	100%	983	1	1200	1200	0,8
Marknesse	N333	3885	2,4	1619	100%	1619	1	1600	1600	1,0
Kraggenburg	N352	1495	2,4	623	100%	623	1	1600	1600	0,4
Ens	N352	3135	2,4	1306	100%	1306	1	1600	1600	0,8
Nagele	N352	1995	2,4	831	100%	831	1	1600	1600	0,5
Tollebeek	N712	2040	2,4	850	100%	850	1	1300	1300	0,7
Espel	N712	1365	2,4	569	100%	569	1	1300	1300	0,4
Creil	N712	1660	2,4	692	100%	692	1	1300	1300	0,5

Figuur 29: Benodigde evacuatielijd

Op basis van deze berekening blijkt dat heel Flevoland over de hoofdwegen binnen 10 uur geëvacueerd kan worden, de uitwerking per gemeente is echter wel van belang omdat bovenstaande berekening geen rekening houdt met de aanvoer van het verkeer naar de evacuateroutes. In de deelplannen per gemeente wordt de evacuatie per gemeente uitgewerkt. Er zullen verschillen qua benodigde tijdsduur optreden in verband met de weggapaciteit van het onderliggende wegennet. De deelplannen zijn als bijlage 19 t/m 24 bijgevoegd.

Het deelplan Almere geeft als benodigde evacuatielijd 24 uur aan voor de inwoners van de gemeente Almere. De capaciteit van de wijkontsluitingswegen of de toeritten naar de autosnelwegen vormen de knelpunten. Daarnaast is in die 24 uur rekening gehouden met het verplaatsen van fysieke blokkades en de verkeersafwikkeling van de verschillende postcodegebieden.

Uit het deelplan van de gemeente Lelystad blijkt dat zij 18 uur nodig hebben om de inwoners te evacueren. Er zijn een aantal invloedfactoren die hierop invloed hebben. Het aantal ontsluitingen vanuit de wijk op het hoofdwegennet; Het stratenpatroon en de weginrichting in de wijk en het verplaatsen van de afzettingen.

Uit de deelplannen van de gemeenten Zeewolde, Urk, Noordoostpolder en Dronten blijkt niet dat zij meer tijd nodig hebben dan aangegeven tijd in bovenstaande tabel. Om toch rekening te houden met een langzamere verkeersafwikkeling binnen de kernen wordt er een tijdsfactor 2 toegepast voor die gemeente die geen nadere berekening hebben gemaakt (alle gemeente behalve Almere en Lelystad).

In de volgende tabel is weergegeven hoeveel tijd er per exit point en op basis van de deelplannen per gemeente nodig is.

Te evacueren kernen	Evacuatieleroute	Exit point	Totale tijdsduur in uren	
			Op basis van hoofdwegen	Op basis van deelplannen
Almere	A6 zuid	Hollandse Brug	9,4	24
Almere	A27	Stichtse Brug	9,4	
Lelystad	N302	Harderwijk	9,5	18
Dronten, Swifterbant, Ketelhaven	N307	Roggebot (Kampen)	6,4	13
Dronten, Biddinghuizen	N709	Elburg	5,9	12
Zeewolde, Almere	N705 en N305 via N301	Nijkerk	5,4	11
Urk, Kraggenburg, Ens, Nagele	N352	Vollenhove	4,0	8
Urk, Rutten, Tollebeek, Espel, Creil	N712	Lemmer - Friese Sluis	5,0	10
Emmeloord	A6 noord	Lemmer - A6	1,9	4
Emmeloord	N351	Kuinre	2,6	6
Marknesse	N333	Blokzijl	1,0	2
Bant	Oosterringweg / Kuinderweg	Kuinderweg	0,5	1
Luttelgeest	Blankenhammerweg	Blankenhammerweg	0,8	2

Figuur 30: Totale tijdsduur evacuatie in uren

Heel Flevoland (de zelfredzamen) kan binnen 36 uur geëvacueerd worden (12 uur voorbereidingstijd en 24 uur evacuatielijd). Let op: op het hoogtepunt van de storm kunnen hulpverleningsdiensten niet worden ingezet. Er van uitgegaan wordt dat de niet-zelfredzamen reeds geëvacueerd zijn.

5.6. Entrypoints hulpverleners

Om te komen tot een gecontroleerde en gestroomlijnde hulpverlening worden drie entrypoints ingericht:

N712 bij Lemmer
N50 bij Ens
N302 bij Harderwijk

Hiervoor is gekozen om dat de verwachting is dat de meeste bijstand (o.a. de militaire bijstand) afkomstig zal zijn uit Gelderland en Overijssel en niet uit Noord- en Zuid-Holland. Tevens is er voor die locaties gekozen om het hulpverleningsverkeer gescheiden te houden van het evacuatieverkeer.

Indien het noodscenario van toepassing is kunnen er, afhankelijk in welke zone ook andere punten, zoals de Markerwaarddijk en de Hollandse- en Stichtsebrug entrypoints worden ingericht.

De werkplekken op de exit- en entrypoints dienen facilitair zodanig ingericht te worden dat 4 tot 6 personen veilig hun werk kunnen doen voor langere tijd. Deze werkplekken dienen ook beschut te zijn tegen de extreme weersomstandigheden.

In principe gebruiken hulpverleners andere routes/rijstroken dan evacués, met uitzondering van de hulpverleningsroute richting Urk.

Entrypoint	Hulpverleningsroute	Zone Noord
Ramspolbrug	N50	Emmeloord e.o.
Lemmer	N716 Lemsterweg	Emmeloord e.o.
Ramspolbrug	N50; N352 Schokkerringweg N352 Domineesweg	Urk
		Zone Midden
Harderwijk	N 302 Ganzeweg/ N 305 N305 Biddingringweg N710 Swifterweg	Biddinghuizen Dronten Swifterbant
Harderwijk	N302 Ganzeweg N302 Larserweg	Lelystad
		Zone Zuid
Harderwijk	N302 Ganzeweg N305 Gooiseweg	Zeewolde
Harderwijk	N302 Ganzeweg N305 Gooiseweg Waterlandseweg	Almere

Figuur 31: Entrypoints hulpverleners

5.7. Capaciteitenplanning

5.7.1. Infrastructuur

Bij het berekenen van de benodigde evacuatietijd worden de volgende capaciteiten van het wegennet als basis gebruikt³³.

- o Snelweg: 2000 motorvoertuigen per uur; - o N-weg: 1600 motorvoertuigen per uur; - o N-weg met rotonde vlak voor of na de provinciegrens: motorvoertuigen per etmaal; - o Andere wegen: 1200 motorvoertuigen per uur.

³³ Bron: Rijkswaterstaat, 2008

Figuur 32: Capaciteit wegennet

5.7.2. Uitwerking capaciteitenplanning

In de paragraaf uitwerking capaciteitenplanning wordt de inzet van de hulpdiensten berekend en uiteengezet. Een uitwerking van de afwijkingen ten opzichte van de reguliere rampbestrijdingsprocessen wordt uiteengezet in hoofdstuk 6 operationeel: uitvoering van de evacuatie.

5.7.2.1. Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de benodigde capaciteiten bij een evacuatie in het geval van een EDO scenario in de regio Flevoland. In de rampenbestrijding wordt om inzicht te krijgen in de benodigde capaciteiten, gebruik gemaakt van scenario's. Hierbij wordt de term 'maatgevende scenario's' gebruikt. In dit plan wordt het EDO scenario als maatgevend voor de bepaling van de capaciteitsvraag beschouwd. De hulpverleningscapaciteit in Nederland is beperkt. Om te kunnen anticiperen op het omgaan met een bovenregionale hulpvraag, heeft het Rijk inzicht nodig in de benodigde capaciteiten bij (dreigende) overstromingen. De benodigde capaciteiten hangen af van de omvang van het bedreigde gebied en van de mogelijke hulpverleningsstrategieën.

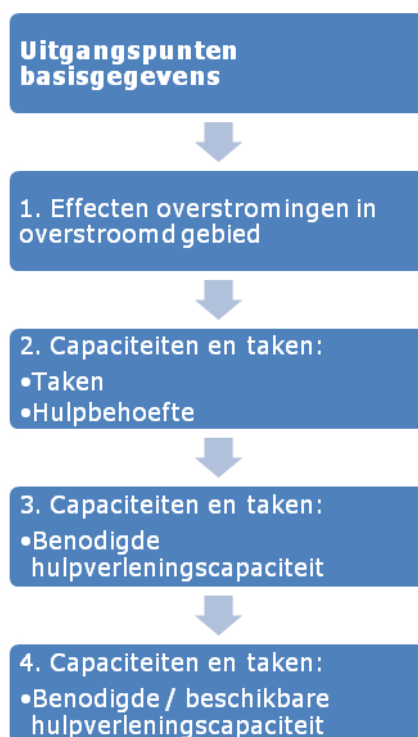
Algemeen

Bij de bepaling van de capaciteiten is het gedrag van de mensen belangrijk en bepalend. We veronderstellen dat ongeveer 90% van de mensen zelfredzaam is, de rest niet. Dit zegt iets over de verwachtingen van de burger ten aanzien van de rol van de overheid en hulpdiensten. Andersom zegt dit ook iets over de verwachtingen van de overheid ten aanzien van de rol van burgers, namelijk dat burgers -gedurende een bepaalde periode- voor zich zelf kunnen zorgen (waarbij de overheid overigens nog wel faciliterende rol heeft). Op basis van beschikbare informatie en hun perceptie van de dreiging en van de mogelijkheden die er zijn, zullen burgers hun plan trekken. Communicatie is hierin de kritische succesfactor. De faciliterende rol van de overheid ten behoeve van het vergoten van de zelfredzaamheid mag niet worden onderschat. Zonder goede invulling van deze rol kan het aantal mogelijk dodelijke slachtoffers sterk toenemen.

De hulpverleningsinzet kan grofweg worden getypeerd in de volgende typen maatregelen:

- Bron- en effectmaatregelen: maatregelen gericht op het versterken of herstellen van (verwachte) zwakke plekken in de waterkering;
- Evacuatie: maatregelen gericht op het verwijderen van de inwoners uit het verwachte overstromingsgebied;
- Hulp aan achtergeblevenen: maatregelen gericht op het redden en de primaire levensbehoeften van de inwoners die niet tijdig het overstromingsgebied kunnen verlaten;
- Beheer gebied: maatregelen gericht op het voorkomen van 'de ramp na de ramp'.

Hoe meer mensen in het gebied, hoe groter de tijd die benodigd is om mensen uit het gebied te verplaatsen. De ontsluiting van gebieden alsmede de mogelijkheid tot snelle verplaatsing in diverse richtingen spelen eveneens een rol (gebiedsinrichting, wegencapaciteit, etc.). Uiteindelijk zal de combinatie van het aantal te evacueren mensen en de infrastructuur bepalend zijn of deze factor een knelpunt is of niet.

Figuur 33: Aanpak Capaciteitenplanning

Vóór het tijdstip van doorbraak kan sprake zijn van mogelijke extreme weersomstandigheden. Deze extreme weersomstandigheden zijn voor de hulpverlening relevant, omdat zij de beschikbare tijd voor verplaatsingen sterk reduceert. De kracht van de wind voorkomt dat mensen en voertuigen zich makkelijk kunnen verplaatsen. Daarnaast vliegt er allerlei materiaal door de lucht. Afhankelijk van de weersituatie (en de gevolgen hiervan voor de beschikbaarheid van de infrastructuur) is wel of geen verplaatsing mogelijk. Voor en na de storm zijn verplaatsingen wel mogelijk. Na de storm zijn obstructies nog een belemmerende factor, bijvoorbeeld omgevallen bomen e.d. Als de dijken zijn bezweken zal het gebied door het water onbegaanbaar zijn. Zelfs het varen met platte bootjes is mogelijk onzeker omdat lokaal er veel obstructies onder het water kunnen liggen (auto's, puin, bomen enz.), die het varen onmogelijk maken. Dit zal invloed hebben op de efficiëntie van de hulpverlening in de responsfase.

5.7.2.2. Uitgangspunten capaciteitenplanning (EDO)

Uitgangspunt voor deze capaciteitenplanning zijn dienstverbanden van 12 uur. Indien in eerste aanleg bijna het voltallige personeel wordt ingezet zal dit een probleem geven omdat onvoldoende invulling kan worden gegeven aan de opvolgorganisatie (het tweede dienstverband van 12 uur) met voldoende lokale/regionale kennis. Door dit kennisgebrek zal de kwaliteit van de prestaties onder druk komen te staan.

5.7.2.3. Ziekenhuiscapaciteit Flevoland

Ziekenhuiscapaciteit Flevoland			
Flevoziekenhuis	386 bedden	5 beademingsbedden, IC-CCU	
IJsselmeerziekenhuizen	272 bedden	3 bedden IC-CCU	
Totaal			666
Overige zorginstellingen (excl. NOP)			
Lopend	3753		

Zittend vervoer	2145		
Liggend vervoer	898		
Totaal			6796
Overige zorginstellingen			
NOP			
Lopend	1400		
Zittend vervoer	700		
Liggend vervoer	350		
Totaal			2450

De GHOR brengt de zorginstellingen in kaart en inventariseert welke capaciteit met de verplaatsing van de niet-zelfredzamen is gemoeid. Hierbij wordt rekening gehouden met de aanname dat een niet onaanzienlijk percentage (wellicht 50%) van ziekenhuispatiënten zal worden ontslagen uit het ziekenhuis in het geval van een dreigende overstroming. Voor circa 10% van de overige ziekenhuispatiënten wordt liggend vervoer noodzakelijk geacht. De ontwikkeling van het eerder beschreven instrument Flevoscope is in een vergevorderd stadium en zal meer concrete gegevens verschaffen over (aantallen en locaties van) niet-zelfredzamen.

5.7.2.4. Afzetten / afschermen

Toegangswegen

Doel is het ten tijde van de evacuatie zorgdragen voor het zoveel mogelijk ongestoord kunnen laten plaatsvinden van hulpverleningsactiviteiten en het beperken van de schadelijke gevolgen voor de bevolking. De hiervoor benodigde capaciteit is gerelateerd aan het afzetten van het de te evacueren zones.

Zodra de opdracht tot verplichte evacuatie is gegeven dienen direct alle toegangswegen tot de provincie Flevoland te worden afgesloten. De afsluitingen dienen zowel door materieel als door personeel te gebeuren. Er worden vervolgens entrypoints, zijnde de plaatsen waar de hulpverleningsdiensten het bedreigde gebied kunnen binnenrijden en exitpoints zijnde de plaatsen waar de evacués het bedreigde gebied via de vastgestelde evacuateroutes verlaten. Ook de wegen die niet gebruikt worden als entrypoint dienen fysiek te worden afgesloten en bewaakt. Dit om er zeker van te zijn dat er geen personen, c.q. verkeer de zones binnengaan anders dan bij de aangewezen entrypoints. Volgens de Leidraad Operationele Prestaties is bij het deelproces afzetten/afschermen, bij de hulpvraag aantal af te zetten punten, de normering aantal politiemensen 4:1.

Exit-/entrypoints

Er zijn in totaal 14 wegen die toegang geven tot de provincie Flevoland en die fysiek afgesloten dien te worden Van die wegen worden 12 wegen gebruikt als exitpoints c.q. als entrypoints. In totaal is aan personeel benodigd: **14 x 4 = 56 fte's per 12 uur.**

Eenheden	Noord	Midden	Zuid
Politieagenten	28 fte	16 fte	18 fte

Zone	Exit/entrypoint	Entrypoint	Exitpoints	Totaal exit/c.q. entrypoints	Capaciteit fte's
Noord	N712 Gemaalweg/Hopweg	N50 ter hoogte van de Ramspolbrug	- Rijksweg A-6 ter hoogte van Lemmer; - N351 Kuinderweg ter hoogte van de Hopweg; - Blankenhammerweg/Uiterdijkenweg; - N333 Steenwijkerweg/Kuinderdijk; - N331 Vollenhoverweg/ N352 Kadoelerweg	7	Uitgaande van 4 geüniformeerde politieagenten per afzetting is de capaciteit voor de zone Noord 7 x 4 = 28 fte's
Midden	De N302		De N307 Hanzeweg	4	Uitgaande van 4

	Ganzenweg/ Harderbrug;		/Roggebotsluis; - De N309 Elburgerweg /Drontenmeerdijk - Afsluiting N 302 Markerwaarddijk thv Enkhuizen.		geüniformeerde politieagenten per afzetting is de benodigde capaciteit voor de zone Midden 4 x 4= 16 fte's
Zuid			- De Rijksweg A-6 bij de Hollandse Brug; - De Rijksweg A-27 bij de Stichtse Brug en - De provinciale weg de Nijkerkerweg ter hoogte van de Nijkerkerbrug.	3	Uitgaande van 4 geüniformeerde politieagenten per afzetting is de benodigde capaciteit voor de zone Zuid nodig 3 x 4= 18 fte's

Zone Midden:

In de zone midden zijn er vier wegen waarvan er drie worden gebruikt als exitpoints en 1 als entripunt. De Markerwaarddijk (N302) de provinciale verbindingsweg met de provincie Noord-Holland Noord, wordt niet gebruikt doch is in de bewaking wel meegenomen. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de toegang tot de Markerwaard dijk fysiek onmogelijk wordt gemaakt bij Enkhuizen en bij Lelystad afgezet te worden. De A-6 ligt wel in het gebied maar van deze weg wordt geen gebruik gemaakt in verband met de ligging onder NAP en de ligging t.o.v. het IJsselmeer.

Noodscenario

Mocht het bij een ernstige calamiteit dan wel bij het **noodscenario** nodig zijn dan kunnen de toegangswegen richting respectievelijk de zone Midden en de zone Zuid ook afzonderlijk worden afgesloten.

Voor de zone Midden moeten vervolgens buiten de bovengenoemde wegen, de volgende wegen worden afgezet:

- De Oostvaardersdijk ter hoogte van de Vaartweg Almere;
- De Rijksweg A-6 ter hoogte van Almere-Buiten;
- De Vogelweg N706 ter hoogte van de Knardijk;
- De Gooiseweg N305 ter hoogte van de Spiekweg;
- De Zeewolderdijk N707 ter hoogte van de Knardijk.

Uitgaande van 4 geüniformeerde politieagenten per afzetting is de benodigde capaciteit voor het alleen afzetten van de zone Midden: **4 x 5= 20 fte's**.

5.7.2.5. Verkeer regelen

Doel is het zo snel mogelijk evacueren van de zelfredzamen met hun voertuigen over de evacuatie routes; het voorkomen en/of oplossen van verkeersopstoppingen of verkeersstremmingen en het voorkomen van verkeersonveilige situaties. Volgens de Leidraad Operationele Prestaties wordt de normering van het aantal in te zetten politiemensen gesteld op:

Aantal politiemensen: aantal verkeerspunten = 2:1

Uitgaande van 2 geüniformeerde politieagenten per verkeerspost is de totale benodigde capaciteit voor de verkeersregeling: **120 x 2 = 240 fte's**.

Eenheden	Noord	Midden	Zuid
Politieagenten	104 fte's	108 fte's	28 fte's Zeewolde Almere ³⁴

Zone Noord:

Gemeente Noordoostpolder

³⁴ Gegevens van Almere zijn nog niet bekend.

Voor de gemeente Noordoostpolder zijn de verkeersposten in beeld gebracht. De permanente afzettingen zijn of worden nog benoemd in het verkeerscirculatieplan van de gemeente Noordoostpolder opgenomen in de bijlage 18.

Noordoostpolder	Inzet
Langedreef/Smedingplantsoen	1 verkeerspost
Marknesserweg/Kuiderweg	1 verkeerspost
Kuiderweg/Muntweg	1 verkeerspost
Muntweg/A6	1 verkeerspost
Espelerlaan/Espelerweg	1 verkeerspost
Anterweg/Espelerweg	1 verkeerspost
Pilotenweg/Hannie Schaftweg	1 verkeerspost
Urkerweg/Balkan	1 verkeerspost
Urkerweg/Vlie	1 verkeerspost
Urkerweg/oprit naar Hannie Schaftweg	1 verkeerspost
Urkerweg/kruising Hannie Schafweg	1 verkeerspost
Hannie Schaftweg/Randweg	1 verkeerspost
Hannie Schaftweg/Oprit A-6	1 verkeerspost
Nagelerweg/Bouwerskamp	1 verkeerspost
Nagelerweg/Berkhouthuizen	1 verkeerspost
Nagelerweg/Randweg	1 verkeerspost
Toegangsweg Ens	1 verkeerspost
Schokkerringweg/Kamperweg	1 verkeerspost
Zuiderringweg/Kamperweg	1 verkeerspost
Zwartemeerweg/Kadoelerweg	1 verkeerspost
Kadoelerweg/Kraggenburgerweg	1 verkeerspost
Schokkerringweg/Nagelerweg	1 verkeerspost
Toegangsweg Nagele	1 verkeerspost
Nagelerweg/Hannie Schafweg	1 verkeerspost
Toegangsweg Tollebeek	1 verkeerspost
Staartweg/Zuid Westerringweg	1 verkeerspost
Urkerweg/Zuid Westerringweg	1 verkeerspost
Toegangsweg Espel	1 verkeerspost
Westerringweg/Espelerweg	1 verkeerspost
Toegangsweg Creil	1 verkeerspost
Wrakkenweg/Noorderringweg	2 verkeersposten
Toegangsweg Rutten	1 verkeerspost
Gemaalweg Ruttensepad	2 verkeersposten
Toegangsweg Bant	1 verkeerspost
Lemsterweg/oosterringweg	1 verkeerspost
Toegangsweg Luttelgeest	1 verkeerspost
Kuiderweg/Wellerzandweg	1 verkeerspost
Marknesserweg/Oosterringweg	1 verkeerspost
Toegangsweg Marknesse	1 verkeerspost
Volenhoverweg/Steenwijkerweg	1 verkeerspost
Volenhoverweg/Repelweg	1 verkeerspost
Toegangsweg Kraggenburg	1 verkeerspost
Zuiderringweg/Kraggenburgerweg	1 verkeerspost
Totaal	45 x 2 = 90 fte's

Uitgaande van 2 politieagenten per verkeerspost is voor de gehele gemeente Noordoostpolder de maximale benodigde capaciteit **45 x 2 = 90 fte's**.

Voor de gemeente Urk zijn de verkeersposten in beeld gebracht. De permanente afzettingen zijn of worden nog benoemd in het verkeerscirculatieplan van de gemeente Urk opgenomen in de bijlage 19.

Urk	Inzet
Urkerweg/Sluisweg	1 verkeerspost
Urkerweg/Meep	1 verkeerspost
Domineesweg/Meep	1 verkeerspost
Domineesweg/Ensgat	1 verkeerspost
Staartweg/Vormtweg (2 zijden)	2 verkeerspost
Vlaak/staartweg	1 verkeerspost
Totaal	7 x 2 = 14 fte's

Uitgaande van 2 politieagenten per verkeerspost is voor de gehele gemeente Urk de maximale benodigde capaciteit: **7 x 2 = 14 fte's**.

Zone Midden:

Gemeente Lelystad

In onderstaand overzicht wordt aangegeven hoeveel afzettingen er per gebied nodig zijn en hoelang ze moeten blijven staan. Per afzetting is 1 verkeerspost bestaande uit 2 geüniformeerde collega's nodig. De permanente afzettingen zijn benoemd in het verkeerscirculatieplan van de gemeente Lelystad opgenomen in de bijlage 20.

	Gebied 1	Gebied 2	Gebied 3	Gebied 4	Gebied 5	Gebied 6	Gebied 7	Gebied 8	Totaal
Gebied 1	7								7
Gebied 2	5	13							18
Gebied 3		12	7						19
Gebied 4		7	2	9					18
Gebied 5		2	2	6	9				19
Gebied 6				3	4	7			14
Gebied 7				3	4	0	1		8
Gebied 8								0	0
Totaal	12	34	11	21	17	7	1	0	103

Uit deze tabel blijkt dat er maximaal 19 afzettingen tegelijkertijd nodig zijn. Er moet echter wel rekening met een overlap gehouden worden. Wanneer bijvoorbeeld gebied 1 ontruimd is kunnen er 2 afzettingen naar gebied 3 verplaatst worden, er zit dan 1 ontruimingsgebied tussen.

Het maximale aantal afzettingen is 28. Dit treedt op bij de ontruiming van gebied 3. Er zijn 19 afzettingen nodig terwijl er tijdens de ontruiming van deelgebied 3 al 9 afzettingen moeten worden voorbereidt voor de ontruiming van deelgebied 4.

Uitgaande van 2 politieagenten per afzetting is voor de gemeente Lelystad de maximale benodigde capaciteit **28 x 2 = 56 fte's**.

Provinciale evacuatie route zone Midden	Inzet
N302 Larserweg/N305 Gooiseweg	2 verkeersposten
N305 Gooiseweg/N302 Ganzenweg	2 verkeersposten
N302 Ganzenweg/Harderdijk	2 verkeersposten
Totaal	6 verkeersposten = 12 fte's

Uitgaande van 2 politieagenten per verkeerspost is voor de provinciale evacuatie route de maximale benodigde capaciteit **6 x 2 = 12 fte's**.

Gemeente Dronten:

Voor de gemeente Dronten zijn de verkeersposten in beeld gebracht. De permanente afzettingen zijn benoemd in het verkeerscirculatieplan van de gemeente Dronten opgenomen in de bijlage 21.

Te evacueren	Evacuatie route	Verkeersposten	Capaciteit
--------------	-----------------	----------------	------------

plaatsen			
Swifterbant	N307 Dronterringweg	6	12
Biddinghuizen	N709 Oldebroekerweg	4	8
Dronten-Noord	N307 Dronterringweg	5	10
Dronten-Zuid	N309 Elburgerweg	5	10
Ketelhaven	Vossemeerdijk Colijnweg	-	-
Totaal		20	40 fte's

Uitgaande van 2 politieagenten per verkeerspost is voor de gehele gemeente Dronten de maximale benodigde capaciteit **20 x 2 = 40 fte's**.

Swifterbant	Inzet
Swiferringweg/De langestreek	1 verkeerspost
Swiferringweg/Kamperhoekweg	1 verkeerspost
Biddingweg/Dronterringweg	1 verkeerspost
Biddingweg/Bissonweg	1 verkeerspost
Dronterwringweg/De Poort	1 verkeerspost
Industrieweg/Biddingweg	1 verkeerspost
Totaal	6 x 2 fte's = 12 fte's

Biddinghuizen	Inzet
Biddingringweg/Swifterweg	1 verkeerspost
Baan/Swifterweg	1 verkeerspost
Baan/Oldenbroekerweg	1 verkeerspost
Dreef/Oldenbroekerweg	1 verkeerspost
Oldebroekerweg/Elburgerweg	1 verkeerspost
Totaal	5 x 2 fte's = 10 fte's

Dronten	Inzet
Dronterringweg/Rivierendreef	1 verkeerspost
Dronterringweg/De Noord	1 verkeerspost
Dronterringweg/Colijnweg	1 verkeerspost
Dronterringweg/Biddingringweg	1 verkeerspost
Hanzeweg/Drontermeerdijk	1 verkeerspost
Dronterweg/De Zuid	1 verkeerspost
Dronterweg/Biddingringweg	1 verkeerspost
Biddingringweg/Elburgerweg	1 verkeerspost
Biddingringweg/De Wissel	1 verkeerspost
Elburgerweg/De Spijkweg	1 verkeerspost
Totaal	10 x 2 fte's

Zone Zuid

Gemeente Almere

Het verkeerscirculatieplan van de gemeente Almere is opgenomen in de bijlage 22.

In het door Arcadis opgestelde "verkeerscirculatieplan Almere" tijdens een evacuatie wordt gesteld dat voor het plan permanente fysieke en verplaatsbare blokkades nodig zijn. In totaal komen er 220 permanente fysieke blokkades en 116 verplaatsbare fysieke blokkades te staan. Deze moeten in een verdiepingsslag naar het logistieke proces op operationeel niveau bekeken worden hoe deze logischerwijs worden geplaatst. Per blokkade moeten zeker twee mensen aanwezig zijn om een bepaalde eenheid als blokkade op de weg te zetten. Eén persoon zal de eenheid neerzetten en de andere persoon zal als verkeersregelaar het verkeer moeten regelen. Dit in verband met de verkeersveiligheid en de doorstroming die op dat moment nog mogelijk is voor mensen die vrijwillig zelf al evacueren. De politie gaat samen met de gemeente, in verband met de omvang

van het verkeerscirculatieplan bestuderen op welke punten ook verkeersregelaars van de politie dienen te worden ingezet.

Gemeente Zeewolde

Voor de gemeente Zeewolde zijn de verkeersposten in beeld gebracht. De permanente afzettingen zijn benoemd in het verkeerscirculatieplan van de gemeente Zeewolde opgenomen in de bijlage 23.

Zeewolde	
Sportlaan/Kringloop	1 verkeerspost
Sportlaan/Horsterweg	1 verkeerspost
Sportlaan/Gelderseweg	1 verkeerspost
Horsterweg/Spiekweg	1 verkeerspost
Dasselaarweg/Eikenlaan	1 verkeerspost
Groenewoudseweg/Kringloop	1 verkeerspost
Groenewoudseweg/Spiekweg	1 verkeerspost
Nijkerkerweg/Spiekweg	2 verkeersposten
Nijkerkerweg/Slingerweg	1 verkeerspost
Gooiseweg/Nijkerkerweg	2 verkeersposten
Gooiseweg/Spiekweg	2 verkeersposten
Totaal	14 x 2 = 28 fte's

Uitgaande van 2 politieagenten per verkeerspost is voor de gehele gemeente Zeewolde de maximale benodigde capaciteit **14 x 2 = 28 fte's**.

5.7.2.6. Capaciteitenplanning materiaal

Vervoer van evacués

Veruit de meeste evacués zullen zelfredzaam zijn, dat wil zeggen dat zij zelf over vervoer beschikken en zelf onderdak kunnen vinden. Voor de zelfredzamen zonder eigen vervoer moet de overheid transport regelen. Uit ervaringscijfers wordt afgeleid dat bij een acute evacuatie, gegeven enige vooraankondiging, nog circa 5% van de evacués per autobus vervoerd dient te worden. Uiteraard spelen de te overbruggen afstand en de beschikbare tijd een belangrijke rol. In de dagsituatie zal rekening gehouden moeten worden met een groter aantal kinderen en ouderen dan in de nachtsituatie.

Zone Noord

Gemeente	Aantal busritten
Urk	35
Noordoostpolder	92

Gemeente Urk

In de gemeente Urk gaat het om 5% van 17.580 inwoners zijnde 879 inwoners voor wie transport voor geregeld moet worden. Dit zou inhouden dat er in totaal 35 busritten noodzakelijk zijn. De voorgestelde operationele prestaties geven een indruk van de aard van de op te lossen problematiek. Bij de cijfers over de behoefte aan bussen is aangenomen dat er slechts tijd is voor 1 rit per voertuig. Als er bijvoorbeeld tijd is voor twee ritten, halveren de aantallen. Er is van uitgegaan dat ongeveer 25 personen per busrit vervoerd worden. Aangenomen wordt dat inwoners ook nog diverse goederen c.q. huisdieren meenemen. De gemeente Urk is opgedeeld in 2 zones. In elke zone is een opstapplaats aangewezen. Deze opstapplaatsen zijn beschreven in het verkeerscirculatieplan van de gemeente Urk in de bijlage 19.

Gemeente Noordoostpolder

In de gemeente Noordoostpolder gaat het om 5 % van 45.775 inwoners zijnde 2.289 inwoners voor wie transport voor geregeld moet worden. Dit houdt in dat er in totaal 92 busritten voor de gehele gemeente Noordoostpolder noodzakelijk zijn. De voorgestelde operationele prestaties geven een indruk van de aard van de op te lossen problematiek. Bij de cijfers over de behoefte aan bussen is aangenomen dat er slechts tijd is voor 1 rit per voertuig. Als er bijvoorbeeld tijd is voor twee ritten, halveren de aantallen. Er is van uitgegaan dat ongeveer 25 personen per busrit vervoerd worden. Aangenomen wordt dat inwoners ook nog diverse goederen c.q. huisdieren meenemen. De gemeente Noordoostpolder bestaat uit de Kern Emmeloord en 10 dorpen. In

Emmeloord zijn 9 opstapplaatsen; in Marknesse 2 opstapplaatsen en in de overige 9 dorpen 1 opstapplaats aangewezen. Deze opstapplaatsen zijn beschreven in het verkeerscirculatieplan van de Gemeente Noordoostpolder in de bijlage 18.

Zone Midden

Gemeente	Aantal busritten
Lelystad	146
Dronten	76

Gemeente Lelystad

In de gemeente Lelystad gaat het om 5 % van 73.000 inwoners zijnde 3.650 inwoners waar transport voor geregeld moet worden. Dit houdt in dat er in totaal 146 busritten noodzakelijk zijn. De voorgestelde operationele prestaties geven een indruk van de aard van de op te lossen problematiek. Bij de cijfers over de behoefte aan bussen is aangenomen dat er slechts tijd is voor 1 rit per voertuig. Als er bijvoorbeeld tijd is voor twee ritten, halveren de aantallen. Er is van uitgegaan dat ongeveer 25 personen per busrit vervoerd worden. Aangenomen wordt dat inwoners ook nog diverse goederen c.q. huisdieren meenemen. De gemeente Lelystad is in het verkeerscirculatieplan in 8 gebieden verdeeld. In deze gebieden zijn 9 opstapplaatsen aangewezen. Deze opstapplaatsen zijn benoemd in het verkeerscirculatieplan van de gemeente Lelystad in de bijlage 20.

Gemeente Dronten

In de gemeente Dronten gaat het om 5 % van 38.170 inwoners zijnde 1.909 inwoners waar transport voor geregeld moet worden. Dit houdt in dat er in totaal 76 busritten voor de gehele gemeente Dronten noodzakelijk zijn. De voorgestelde operationele prestaties geven een indruk van de aard van de op te lossen problematiek. Bij de cijfers over de behoefte aan bussen is aangenomen dat er slechts tijd is voor 1 rit per voertuig. Als er bijvoorbeeld tijd is voor twee ritten, halveren de aantallen. Er is van uitgegaan dat ongeveer 25 personen per busrit vervoerd worden. Aangenomen wordt dat inwoners ook nog diverse goederen c.q. huisdieren meenemen. De gemeente Dronten bestaat uit de kernen Dronten, Swifterbant en Biddinghuizen. In de kern Biddinghuizen is 1 opstapplaats, in de kern Swifterbant 1 opstapplaats en in de kern Dronten 4 opstapplaatsen aangewezen. Deze opstapplaatsen zijn benoemd in het verkeerscirculatieplan van de gemeente Dronten in de bijlage 21.

Zone Zuid:

Gemeente	Aantal busritten
Almere	452
Zeewolde	42

Gemeente Almere

Aangezien de gemeente Almere is voorzien van een vrije busbaan is gekozen om deze personen via de reguliere busverbindingen te voeren naar de stations, en niet nog vanaf afzonderlijke opstapplaatsen. Vervolgens kunnen zij per trein worden vervoerd naar de gewenste opvanglocatie. De bijdrage die treinen aan het evacuatieproces kunnen leveren is op dit moment niet bekend. Wel kan er van uit worden gegaan dat die capaciteit groot is op het moment dat wordt ingegrepen op de bestaande dienstregeling.

In Almere gaat het om 5 % van 180.915 inwoners zijnde 9.046 inwoners waar transport voor geregeld moet worden. Dit houdt in dat er in totaal 362 busritten noodzakelijk zijn. De voorgestelde operationele prestaties geven een indruk van de aard van de op te lossen problematiek. Bij de cijfers over de behoefte aan bussen is aangenomen dat er slechts tijd is voor 1 rit per voertuig. Als er bijvoorbeeld tijd is voor twee ritten, halveren de aantallen. Er is van uitgegaan dat ongeveer 25 personen per busrit vervoerd worden. Aangenomen wordt dat inwoners ook nog diverse goederen c.q. huisdieren meenemen.

Gemeente Zeewolde

In Zeewolde gaat het om 5% van 20.700 inwoners zijnde 1.035 inwoners waar transport voor geregeld moet worden. Dit zou inhouden dat er in totaal 42 busritten noodzakelijk zijn. De voorgestelde operationele prestaties geven een indruk van de aard van de op te lossen problematiek. Bij de cijfers over de behoefte aan bussen is aangenomen dat er slechts tijd is voor 1 rit per voertuig. Als er bijvoorbeeld tijd is voor twee ritten, halveren de aantallen. Er is van uitgegaan dat ongeveer 25 personen per busrit vervoerd worden. Aangenomen wordt dat inwoners ook nog diverse goederen c.q. huisdieren meenemen.

In de gemeente Zeewolde is gekozen voor een zestal opstapplaatsen in de bebouwde kom van Zeewolde. Deze opstapplaatsen zijn beschreven in het verkeerscirculatieplan, opgenomen in de bijlage 23.

5.7.2.7. ProRail

ProRail heeft een staande crisisorganisatie. Op alle niveaus kunnen medewerkers aanschuiven bij grote rampen en crisissen op en rond het spoor, van het CoPI t/m het MBT.

Als de beslissing valt dat er grootschalig geëvacueerd moet worden dan is ProRail in staat 14 tot 15 treinen per uur vanuit Lelystad te laten rijden, met een capaciteit van 20.000 tot 22.000 passagiers. Dat houdt wel in dat in andere delen van het land niet of nauwelijks meer treinverkeer zal zijn. Ook de afhandeling op en rond en het perron kan door ProRail/NS-reizigers in goede banen worden geleid. De mogelijkheid bestaat eveneens om bij het rangeerstation c.q. het station Lelystad-Zuid mensen in te laten stappen.

Het treintracé ligt overal boven NAP, behalve in de Oostvaardersplassen (daar is gekozen om in verband met de natuur het spoor lager te leggen, hetgeen inhoudt dat daar het spoor vrij snel onder water komt). De optie van Diesellocs is beperkt. Het duurt 12 uur voordat er treinen met diesellocs zijn opgebouwd, maar ook hier speelt water een rol.

ProRail heeft zelf de experts in huis om veilige berijdbaarheid van spoordijken bij extreem hoge waterstand te beoordelen. Op het moment dat de spoordijk door water is omgeven geldt de vuistregel dat zolang de waterstand niet hoger is dan zo'n 2 meter onder spoorstaafniveau en er sprake is geweest van een beheerste stijging, treinen nog probleemloos kunnen rijden. Experts van ProRail zijn dan ter plaatse om de situatie ter plaatse te beoordelen.

Zijn er andere instroomscenario's dan worden eerst experts ter plaatse gestuurd. Dit proces tussen alarmeren en ter plaatse zijn is uiteraard afhankelijk van wat er op dat moment nog mogelijk is aan toegang tot het gebied. Normaal gesproken zijn deze experts binnen twee uur ter plaatse.

5.7.2.8. Handhaving openbare orde

Gebieden

Zodra de evacuatie voltooid is dient in de geëvacueerde gebieden de openbare orde gehandhaafd te worden. Dit wordt gedaan door het gebied zowel statisch als dynamisch te bewaken. In de Leidraad Operationele Prestaties wordt bij het deelproces Handhaven openbare orde de normering van het aantal politiemensen gesteld op:

a. het aantal passanten, kijkers, betrokkenen 1:100;b. het aantal ordeverstoorers (geweldsplegers, plunderaars, zware ramptoeristen) enc. het aantal aan te houden verdachten 2:1 (max).

Echter het aantal in te zetten personeelsleden is sterk afhankelijk het aantal personen dat in het gebied is achtergebleven. Daardoor is besloten dat voor de handhaving van de openbare orde geüniformeerde politieagenten en defensie in te zetten, die zowel de dynamische als statische bewaking op zich nemen en de openbare orde handhaven. Voor het aantal benodigde fte's voor toezicht en bewaking wordt uitgegaan van een rekenkundig peloton ME. Een peloton ME bestaat uit 2 secties, een sectie uit 2 groepen, totaal uit 50 fte's inclusief leiding en verbindelaars. Daarnaast wordt per groep ME een gebiedsgebonden liaison toegevoegd. Voor het vervoer van aangehouden verdachten zijn per zone 2 arrestantenbussen voorzien van 2 bewakers nodig.

De totaal benodigde capaciteit voor de handhaving van de openbare orde in de provincie Flevoland bedraagt:

Eenheden	Totaal	Noord	Midden	Zuid
Mobiele eenheid	11 pelotons (550 fte's)	3	3	4 1/2
Gebiedsgebonden liaisons	44 fte's	17	11	17
Bewakers/ bestuurders arrestantenbussen	12 fte's	4	4	4

Zone Noord:

De zone Noord bestaat uit de gemeente Urk en de gemeente Noordoostpolder. De gemeente Noordoostpolder bestaat uit de kern Emmeloord en 10 dorpen. De pelotons worden gestationeerd een statische strategische plek (bijvoorbeeld politiebureau) in op de door de gebiedsgebonden liaison aangewezen plaats. Vanaf die plaats wordt in het toegewezen gebied dynamisch toezicht gehouden.

De pelotons ME zijn over de zone Noord als volgt verdeeld:

- 1 peloton ME en 1 groep ME en 5 liaisons voor Emmeloord;
- 1 sectie ME en 2 liaisons voor Urk;
- 1/2 groep ME en 1 liaison per dorp, totaal 5 groepen ME en 10 liaisons.

Voor de zone Noord zijn noodzakelijk:

- 3 pelotons ME;
- 17 gebiedsgebonden liaisons en
- 4 bestuurders /bewakers arrestantenbussen.

Zone Midden:

De zone Midden bestaat uit de gemeente Lelystad en de gemeente Dronten. De gemeente Dronten bestaat uit de kern Dronten, Ketelhaven en de dorpen Swifterbant en Biddinghuizen.

De pelotons ME worden gesitueerd op statische/strategische plek, bijvoorbeeld het politiebureau) in op de door de gebiedsgebonden liaison aangewezen plaats. Vanaf die plaats wordt in het toegewezen gebied dynamisch toezicht gehouden.

De pelotons ME zijn over de zone Midden als volgt verdeeld:

- 2 pelotons ME en 8 liaisons voor de gemeente Lelystad, waarvan de groepen zich verdelen over de 8 blokken conform het verkeerscirculatieplan;
- 1 peloton ME en 3 liaisons voor het gebied Dronten, waarvan 1 sectie ME voor de kern en Ketelhaven, en 2 groepen ME voor respectievelijk Swifterbant en Biddinghuizen.

Voor de zone Midden zijn noodzakelijk:

- 3 pelotons ME;
- 11 gebiedsgebonden liaisons en
- 4 bestuurders/bewakers voor de arrestantenbussen.

Zone Zuid

De zone Zuid bestaat uit de gemeente Almere en de gemeente Zeewolde. De pelotons ME worden gesitueerd op een statische/strategische plek (bijvoorbeeld het politiebureau), in op de door de gebiedsgebonden liaison aangewezen plaats. Vanaf die plaats wordt in het toegewezen gebied dynamisch toezicht gehouden.

De pelotons zijn over de zone Zuid als volgt verdeeld:

- 4 pelotons ME voor de gemeente Almere. De pelotons ME verdelen zich over de gebieden van de 4 basiseenheden en de groepen ME verdelen zich in het gebied met per groep een liaison.
- 1 sectie ME en 1 liaison voor de gemeente Zeewolde.

Voor de zone Zuid zijn noodzakelijk:

- 4 pelotons ME;
- 1 sectie ME;
- 17 gebiedsgebonden liaisons en
- 4 bestuurders/bewakers voor de arrestantenbussen.

Interventieteams

Tijdens de evacuatie houden deze teams rijdend toezicht en zijn vooral bedoeld voor de handhaving van de openbare orde tijdens de evacuatie. Deze teams dienen de problemen die ontstaan op de doorgaande wegen, waardoor de snelheid van evacueren in gevaar komt, direct aan te pakken en te verhelpen. Daarna kunnen deze teams zich vooral richten op de handhaving van de openbare orde in de buitengebieden door rijdend toezicht in de buitengebieden van de 3 zones.

Deze teams bestaan uit 2 motorrijders en 2 politiefunctionarissen in een busje. In totaal zijn 10 teams noodzakelijk. Dit houdt in dat hiervoor in totaal **40 fte's** voor nodig zijn.

Eenheden	Totaal	Noord	Midden	Zuid
Motorrijders	20	8	6	6
Politiemensen	20	8	6	6
Teams	10	4	3	3

5.7.2.9. Strafrechtelijk onderzoek

Doel is de opsporing van strafbare feiten. In het algemeen kan worden gesteld dat in de eerste fase van een evacuatie deze werkzaamheid van de politie niet de eerste prioriteit heeft. Bij een evacuatie zal het Openbaar Ministerie Lelystad uitwijken naar het Openbaar Ministerie Zwolle. De prioriteit in het geval van een overstroming ligt bij hulpverlening, strafrechtelijk optreden blijft vereist: delicten jegens leven gericht, plunderingen en diefstal, minder ernstige vergrijpen.

De Leidraad Operationele Prestaties geeft bij het deelproces Strafrechtelijk Onderzoek als normering:

Bij de hulpvraag aantal voor te geleiden personen: 1:4
Bij de hulpvraag aantal te verhoren verdachten: 1:3
Bij de hulpvraag onderzoek naar ramp: niet genormeerd

Door de regiopolitie Flevoland zal worden uitgeweken naar een andere Veiligheidsregio. De afhandeling van aangehouden verdachten kan met de beschikbare researchcapaciteit (van de districten en de regionale recherche dienst) worden afgehandeld.

5.7.2.10. Evacuatie Justitiële Inrichtingen

Evacuatie van een Justitiële Inrichting valt, en vindt plaats, onder de verantwoordelijkheid van de betreffende Justitiële Inrichting. Evacuatie van een Justitiële Inrichting wordt door de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) beschouwd als een calamiteit die vestigingoverstijgend opgelost dient te worden en in de uitvoering centrale coördinatie vraagt. Deze coördinatie wordt uitgevoerd door een crisisteam dat op het hoofdkantoor van de DJI wordt ingericht.

Tijdens een evacuatie van een Penitentiële Inrichting (PI) is de Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O) belast met de uitvoering en coördinatie van het vervoer van de justitiabelen.

De duur van evacuatie van de PI Lelystad bedraagt volgens opgave van de PI Lelystad 8 uur (2 uur aanrijtijd van de DV&O en 6 uur daadwerkelijke evacuatie tijd). Bij een evacuatie buiten kantooruren dient hierbij de formatie tijd van een crisisteam van minimaal een uur te worden opgeteld.

De ontruiming van de PI Lelystad 600 bewoners: duur 6 uur : door 600 bewoners is 0,6 per bewoner. Voor alle instituten is in ieder geval 2 uur aanrijtijd benodigd. Bij het aanhouden van deze formule is voor de locatie Almere 3,6 uur benodigd. (360 x 0,6); voor Rentray 1,4 uur (140 x 0,6) en voor de Oostvaarderskliniek 1.8 uur (180 x 0.6).

5.7.2.11. Begidsen

Doel is het ten tijde van de evacuatie zorgdragen voor de begeleiding van de bij de hulpverlening betrokken organisaties en personen ter voorkoming van stagnatie in de hulpverlening. Dit proces is van invloed op al de processen waarbij eenheden (mensen of materiaal) daadwerkelijk in het te evacueren gebied moet worden aan- en afgevoerd. Dit zijn met name de processen:

- Ontruimen en evacueren;
- Geneeskundige hulpverleningsketen;
- Logistiek.

Voor de begidsing worden veelal motorrijders ingezet. Ook bij andere rampen heeft aangetond dat het ter beschikking hebben van veel motorrijders de totale operationele prestatie positief beïnvloedt. De multifunctionaliteit en de wendbaarheid van deze eenheden maakt het mogelijk om ze ook in te zetten voor andere processen. Volgens de Leidraad Operationele Prestaties is de norm aantal begidsingseenheden: hulpvraag 1:4 (aantal te begeleiden hulpverleningsvoertuigen). Zodra de evacuatie een feit is kan het grootste gedeelte van de motorrijders voor een ander proces worden ingezet.

Er zijn in totaal 3 entrypoints, 2 in de zone Noord en 1 in de zone Zuid, die toegang geven tot de provincie Flevoland. Per entrypoint zijn 20 motorrijders noodzakelijk, echter voor het entrypoint in Harderwijk zijn 40 motorrijders noodzakelijk. Namelijk 20 motorrijders voor de zone Midden en 20 motorrijders voor de zone Zuid, aangezien vanuit dat punt zowel zone Midden als zone Zuid gegidst moet worden.

Uitgaande dat motorrijders de begidsing doen is de benodigde capaciteit voor de begidsing 80 motorrijders.

Eenheden	Totaal	Noord	Midden	Zuid
Motorrijders	80	40	20	20

5.7.2.12. Berging en identificatie

Een benadering van de totale duur voor het bergings- en identificatieproces kan in verband met een aantal vooraf niet beïnvloedbare factoren (onder andere mate van storm en overstroming) niet gegeven worden. Bij de ramp in Enschede zijn gedurende twee weken naast het uit 35 personen bestaande kernteam van het R.I.T. nog 250 personen ingezet voor de berging en identificatie.

5.7.3. Materiaal

Per gemeente dient te worden bepaald welk materiaal benodigd is bij de uitvoering van een evacuatie. Gegevens hiervoor zijn gerelateerd aan de af te zetten punten die worden weergegeven in de verkeersplannen (zie bijlage 19 t/m 24).

5.8. Bijstandsaanvraag

Bij het ROT moeten bijstandsaanvragen van alle hulpverleningsdiensten aan het LOCC worden aangevraagd. Het ROT heeft hierin een coördinerende rol, waardoor de ondersteuning beter op elkaar kan worden afgestemd en gefaciliteerd.

5.8.1. (Tijdige) Bijstandsaanvraag

Defensie is een structurele veiligheidspartner naast gemeenten, de politie, de brandweer en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.

Nederland is ingedeeld in drie Regionaal Militaire Commando's (RMC's). De indeling sluit aan op de Veiligheidsregio's die de civiele hulpdiensten hanteren. De Veiligheidsregio Flevoland (evenals Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en Gelderland) valt onder RMC Noord.

De inzet van de militaire capaciteiten in het kader van handhaving van de openbare orde en strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, rampen- of ongevallenbestrijding vindt plaats onder civiel gezag. Commandant (of plaatsvervanger) RMC kan een adviserende rol in het Regionaal

Beleidsteam (RBT) vervullen. Evenzo kan de Officier Veiligheidsregio (OVR) het Regionaal Operationeel Team (ROT) adviseren.

Defensie kent de volgende vormen van ondersteuning aan civiele autoriteiten:

- a. structurele nationale taken;
- b. militaire bijstand op grond van de Politiewet 1993:
 - ondersteuning van de handhaving van de openbare orde,
 - ondersteuning van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde;
- c. militaire bijstand op grond van de Wet rampen en zware ongevallen;
- d. militaire steunverlening in het openbaar belang.

De catalogus van defensie bevat een overzicht van de gegarandeerde capaciteiten en reactietijden van de krijgsmacht bij nationale veiligheid en crisis beheersing, hetgeen meer inzicht genereert in de mogelijke bijdrage van Defensie. In de catalogus worden onder meer beschreven:

de juridische basis en voor zover relevant ook de aanvraagprocedure voor militaire bijstand; een toelichting op het financiële kader van de civiel-militaire samenwerking en overzicht van de gegarandeerde militaire capaciteiten, uitgewerkt per maatregel. Het pakket van defensie behelst de gegarandeerde beschikbaarheid van specialistische capaciteiten en de operationele aansturing daarvan onder civiel gezag. Civiele autoriteiten kunnen snel en zonder tijdrovend overleg beschikken over de benodigde specialistische militaire steun en bijstand.

Aanvragen om militair vermogen dienen gesteld te worden in termen van het te bereiken effect. In de operationele praktijk zal de initiële bijstandsaanvraag worden geformuleerd in het Regionaal Operationeel Team (ROT). In overleg met het civiel gezag "vertaalt" de OVR deze naar benodigde capaciteiten en de in te zetten middelen, die uiteindelijk worden verwoord in de formele aanvraag. Wanneer militaire bijstand of steun wordt geleverd, wijst Defensie een Commandant Militaire Middelen (CMM) aan. Na opvang van de in te zetten militaire detachementen en bevelsuitgifte draagt de CMM de aansturing over de militaire detachementen over aan het civiel gezag. Tijdens de inzet valt de militaire bijstand onder de verantwoordelijkheid van het civiele gezag. Dit betekent in de praktijk dat de militaire middelen zullen worden geplaatst onder de Commandant Rampterrein/Plaats Incident (CORT/COPI) of onder een leidinggevende van één van de hulpdiensten. De CMM bewaakt dat de militaire inzet binnen de kaders van de goedgekeurde aanvraag plaatsvindt. De overstijgende operationele coördinatie van de inzet vindt plaats in het ROT van de Veiligheidsregio. De OVR fungeert tijdens een ramp of crisis als eerste aanspreekpunt/liaison voor het ROT namens het RMC. Politiek-bestuurlijke aspecten van de crisis, alsmede de in te zetten bijstand, worden besproken in het Regionaal Beleidsteam. Op uitnodiging van de voorzitter van het regionaal beleidsteam kan het RMC ook een actieve rol in het planningsproces spelen vanwege zijn inzicht in de capaciteiten, mogelijkheden en beperkingen van de militaire organisatie.

Bij concurrerende vraag naar Defensiecapaciteiten ten behoeve van het verlenen van militaire steun wordt door de Minister van BZK, in overleg met de beleidsverantwoordelijke bestuursorganen, besloten welke vraag voorrang krijgt.

5.9. Communicatie / Verbindingen³⁵

Algemene uitgangspunten

De beschrijving van het onderwerp verbindingen beperkt zich in deze paragraaf tot het benoemen van een beperkt aantal organisaties binnen de hulpverlening en een limitatieve opsomming van zogenaamde dragers van verbindingen, aangevuld met een aantal applicaties.

Tot op welke momenten in de geschetste crisisfasen dergelijke systemen gebruikt kunnen worden is afhankelijk van de robuustheid van deze verschillende systemen. Veiligheidsregio's en andere betrokken crisispartners hebben hun eigen verantwoordelijkheid om de robuustheid van de door hen gebruikte systemen te analyseren en waar mogelijk alternatieven kenbaar te maken.

Het Ministerie van Defensie is in staat 3 locaties met elkaar in verbinding te brengen door middel van een straalverbinding. Hierdoor blijft contact mogelijk en kunnen er situatierapportages worden verzonden en is er ook beperkt mailverkeer beschikbaar. Defensie kan niet voorzien in het

³⁵ Bron: LOPE, 2008.

verzorgen van verbindingen voor de eenheden op straat. Via het LOCC dienen dan vroegtijdig satelliettelefoons aangevraagd te worden.

Type radioverbindingen

Radionetwerk C2000	Dit netwerk wordt beheerd door de organisatie genaamd Voorziening tot samenwerking Politie Nederland (VtsPN). Het gebruik hiervan is exclusief voor de hulpdiensten zoals Politie, Brandweer en GHOR. Vanwege haar taakstelling wordt C2000 ook gebruikt door de KMar. In bijzondere omstandigheden kunnen andere onderdelen binnen het Ministerie van Defensie ook beschikken over dit radionetwerk. Andere partners in de veiligheidsketen zoals waterschap, gemeenten, reddingsbrigade, Rijkswaterstaat en rode kruis beschikken niet over C2000. Veelal beschikken deze over eigen radiocommunicatiemiddelen. C2000 kent een landelijke dekking buitenshuis van minimaal 95%. Dat komt er in de praktijk op neer dat een hulpverlener, waar dan ook in Nederland, altijd in staat is om te communiceren.
Fallbackvoorziening	C2000 functioneert ook onder extreme omstandigheden. Ook zijn fallbackvoorzieningen ingericht. Op strategische plekken in het land zijn noodstroomaggregaten geplaatst om snel noodstroomvoorziening te realiseren bij stroomuitval. C2000 beschikt over drie Mobiele Opstelpunten. Deze voertuigen zijn bedoeld om bij grootschalige evenementen, incidenten of wanneer een vast C2000-opstelpunt is uitgevallen, snel een tijdelijke radiodekking te geven in een door de veiligheidsregio aangewezen gebied.
Zoneswitch	In de kelder van het politiebureau De Doelen in Lelystad staat de zoneswitch van het systeem C2000. Deze zoneswitch houdt de verbindingen in stand tussen de zendmasten van C2000 in de regio's Flevoland, Utrecht, Gooi- en Vechtstreek en het Korps Landelijke politiediensten. Mocht dit systeem uitvallen dan is er alleen nog communicatie mogelijk binnen het bereik van 1 zendmast. Door de ligging van Flevoland en de hoogte van het water zal de zoneswitch niet bruikbaar meer zijn na verloop van tijd.
Marifoon	Het betreft een Very High Frequency (VHF) radioverbinding die gebruikt wordt in de scheepvaart. Derhalve wordt het ook gebruikt door diensten of partijen (bedrijven) welke een maritieme taakstelling hebben. Voor de hulpdiensten zijn dit commandovoertuigen en commandovaartuigen van Politie, Brandweer, Rijkswaterstaat en Search And Rescue (SAR) eenheden onder leiding van de Kustwacht.
Nationaal Noodnet	Het Nationaal Noodnet (NN) is een separaat en landelijk dekkend netwerk naast de openbare telecommunicatienetten. Het biedt de gebruikers maximale continuïteit van berichtenuitwisseling indien de openbare telecommunicatienetwerken om welke reden dan ook niet gebruikt kunnen worden. Het NN is een aanvullend netwerk voor communicatie tussen instanties die een specifieke taak hebben in crisisomstandigheden. Tijdens normale omstandigheden is het NN een gesloten netwerk dat continu beschikbaar is. Er zijn situaties denkbaar dat het nodig is het NN te koppelen met openbare telecommunicatienetwerken. In dit geval moet de minister van Economische Zaken hier opdracht voor geven ³⁶ .
Telefoon algemeen	Nagenoeg alle organisaties zijn tijdens normale omstandigheden telefonisch bereikbaar. Personen of teams die in het veld werkzaam zijn beschikken over het algemeen over een mobiele telefoon. Hierbij wordt gebruik gemaakt van diverse netwerken die beheerd worden door verschillende providers.
Satelliet	Vooral de laatste jaren is het gebruik van satellietverbindingen toegenomen. Organisaties die al dan niet een taak hebben in crisisomstandigheden onderkennen dit en hebben investeringen gedaan om hiervan gebruik te

³⁶ Bron: Telefoongids Nationaal Noodnet uitgave KPN, januari 2007.

	maken. In Flevoland wordt onderzocht welke organisaties gebruik maken van satellietverbindingen.
--	--

Applicaties

Ondersteunende applicaties zoals, Geïntegreerd Meldkamer Systeem (GMS), Cedric en diverse bedrijfsproces ondersteunende systemen zijn in gebruik bij verschillende organisaties. Deze applicaties maken gebruik van netwerken die enerzijds in beheer zijn bij de overheid (OOV net) en anderzijds bij commerciële marktpartijen.

Expertise bij crisisonstandigheden

Tijdens crisisonstandigheden kunnen situaties ontstaan waarbij reguliere verbindingsmiddelen niet meer gebruikt kunnen worden. Reden hiervoor kan zijn:

- Uitval door stroomstoring;
- Vertrouwelijkheid van informatie en
- Ketenpartner beschikt niet over eenzelfde verbindingsmiddel.

De overheid beschikt over een aantal beheersorganisaties die vanuit hun reguliere taak, ondersteunend kunnen zijn bij het zoeken en bieden van oplossingen bij verbindingsproblemen. Dit zijn;

1. VtsPN	(Ministerie van BZK)
2. Defensie Telematica Organisatie (DTO)	(Ministerie van Defensie)
3. Agentschap Telecom	(Ministerie van Economische Zaken)

Betreffende organisaties beschikken over capaciteiten om aanvullende of vervangende netwerken operationeel te maken.

Binnen de civiele sector is er een stichting genaamd DARES (Dutch Amateur Radio Emergency Service). Deze organisatie van zendamateurs heeft zich eerder bereid verklaard om tijdens bijzondere crisissituaties ondersteuning te kunnen verlenen aan de Nederlandse overheid.

5.10. Checklist per fase functionaris/dienst

Fase nr.:	Checklist Evacuatie	BM	POL	GHOR	BRW	GEM	EVL	OL	VRL
0	Aanloop- voorbereiding besluit								
0.01	Beoordeling toestand (dag-nacht, weer, temp)/risicoanalyse/vaststellen gebiedsomvang		A	A	A	A		X	
0.01 a	Advies aan Burgemeester		A	A	A	A		X	
0.02	Besluit tot evacuatie	X							
0.03	Alarmeren betrokken hoofd en leden actiecentrum evacuatie		O	O	O	O		X	
0.04	Instellen actiecentrum evacuatie						A	X	
1	Voorbereiding evacuatie	BM	POL	GHOR	BRW	GEM	EVL	OL	VRL
1.01	Bepalen strategie/ opstellen plan		O	O	O	O	X		
1.01 a	Voorbereiden evacuateroutes		O				X		
1.02	Maatregelen in/om het te evacueren gebied/nutsafsluitingen		X		A	A			
1.03	Mededeling evacuatie aan Commissaris der Koningin	X							
1.04	Opstellen alarmeringstekst bevolking		A	A	A	A	A		X

1.04	Schatting hoeveel inwoners voor opvang					X	A		
a									
1.05	Aanwijzing/inrichten/ openen opvangcentra (buurgemeenten/regio's)					X	A		
1.05	Informatie aan burgemeesters over aantallen evacués					X			
a									
1.06	Kennisgeving aan para diensten welke opvangcentra					X			
1.07	Alarmering personeel opvangcentra			O		X			
1.08	Keuze alarmeringsmiddel - alarmering bevolking	X	A		A	A			A
1.09	Alarmeringstekst geluidswagens		A			A	A		X
1.10	Verwijzen naar opstapplaatsen/verzamelplaatsen		X						A
1.11	Vervoersplan		A			X			
1.12	Alarmering personeel opvangcentra niet-zelfredzamen			X					
1.13	Contact met omliggende gemeente(n)	X				X			
1.14	Bevestiging/aanwijzing/vordering opvangcentra (ook dieren!)					X			
1.15	In gebruik nemen opvangcentra/instructie beheerders					X			
1.16	Aanwijzen hoofden opvangcentra					X			
1.17	Actiecentrum CRIB instellen					X			
1.18	Instellen centraal informatie(telefoon)nummer (verwanten en algemene info scheiden)					X			A
1.19	Registratie geëvacueerden (doorloop t/m fase 3)		O	O		X			
1.20	Inrichten opvangcentra (telefoons/faxen)					X			
1.21	Evt. aanvullende inrichting opvangcentra					X			
1.22	Vervoer op afroep beschikbaar hebben					X			
1.23	Bepalen of noodverordening/-bevel noodzakelijk is	X				X			
1.24	Opstellen noodverordening					X			
		BM	POL	GHOR	BRW	GEM	EVL	OL	VRL
2	Afvoer/ verplaatsing bevolking								
2.01	Verwijzing evacués op opstapplaats (o.p.) naar opvangcentra		X						
2.02	Transport evacués naar opvangcentra					X			
2.04	Bepalen routes tussen o.p. en opvangcentra		X						
2.05	Bepalen vervoerscapaciteit		A			X			
2.06	Instructie personeel opvangcentra					X			
2.07	Verdeling evacués over opvangcentra					X			
2.09	Instructie hoofden opvangcentra					X			
2.10	Markeren panden voor ziekentransport		O	X	O	O			
2.11	Inventarisatie niet-zelfredzamen			X					
2.12	Onderbrenging niet-zelfredzamen			o		X			
		BM	POL	GHOR	BRW	GEM	EVL	OL	VRL
3	Onderbrenging								
3.00	Informatie aan hoofden opvangcentra					X			
3.01	Regelen georganiseerde onderbrenging evacués					X			
3.02	Evt. vordering onderbrengadressen	X				A			
3.03	Verdeling evacues over onderbrengadressen					X			
3.04	Beoordeling voldoende opvang binnen gemeente					X			
3.05	Evt. uitreiken lastgeving tot vordering onderbrengadres		X						
3.06	Transportbehoefte opvangcentra naar onderbrengadressen					X			

3.07	Transport evacues opvangcentra naar onderbrengadressen					X			
3.08	Vervoersplan opstellen		A			X			
3.09	Info inzet transport naar hoofd opvangcentra					X			
3.10	Info omtrent verzorgingsbehoefte					X			
3.11	Regelen goederen/diensten					X			
3.12	Zorgen voor voeding in opvangcentra					X			
3.13	Zorg voor niet-zelfredzamen in opvangcentra			X					
3.14	Handhaven orde in centra (hoofden opvangcentra)		O			X			
4	Bewaking gebied	BM	POL	GHOR	BRW	GEM	EVL	OL	VRL
4.01	Gebiedscontrole op gevaarlijke situaties				X				
4.02	Gebiedscontrole/bewaking openbare- en rechtsorde		X			O			
5	Terugkeer	BM	POL	GHOR	BRW	GEM	EVL	OL	VRL
5.00	Besluit tot terugkeer evacués	X	A	A	A	A	A	A	
5.01	Kennisgeving van toestemming tot terugkeer					X			
5.02	Voor terugkeer appèl doen op eigen/regulier openbaar vervoer					X			
5.03	Inschatten resterende transportbehoefte terugkeer (niet-zelfredzamen)					X			
5.04	Organiseren/inzet vervoermiddelen					X			
5.05	Toestemming terugkeer evacues in opvangcentra (Hoofden Opvang)					X			
5.06	Bericht toestemming terugkeer via radio/tv/internet								X
5.07	Maatregelen politie in en om geëvacueerd gebied/nutsaansluiting		X		A		A		
5.08	Terugkeer niet-zelfredzamen			O		X			
6	Nazorg en evaluatie	BM	POL	GHOR	BRW	GEM	EVL	OL	VRL
6.01	Plan van aanpak m.b.t. nazorg			A		X			
6.02	Evaluatie Evacuatieplan		X	X	X	X			

X= UITVOERINGSVERANTWOORDELIJKHEID

A= ADVISEREND

O= ONDERSTEUNEND BIJ UITVOERING

BM = burgemeester (in voorkomend geval ook de Coördinerend Burgemeester)

GEM = gemeente

EVL = Evacuatieleider

OL = operationeel leider

VRL = voorlichting

6. OPERATIONEEL: UITVOERING EVACUATIE

6.1. Inleiding

In dit Evacuatieplan worden alle afwijkingen van de reguliere rampbestrijdingsprocessen beschreven. Nog niet alle processen zijn opgenomen, omdat hiervoor verdere afstemming nodig is. In bijlage 17 zijn de processen weergegeven in een tabel. In deze tabel wordt aangegeven wie voor welk proces verantwoordelijk is en wat daarin de rol is.

6.2. Rechtsorde en Verkeer

Taak van de politie bij het evacuatieproces

De opdracht voor de politie bij het evacuatieproces is primair om mensen en dieren veilig en ordelijk te verplaatsen naar een veilig gebied. Alle politiemaatregelen dienen erop gericht te zijn dat tevens de openbare orde op aanvaardbare wijze wordt gehandhaafd en dat het geëvacueerde gebied op aanvaardbare wijze wordt beveiligd en bewaakt. De mate van aanvaardbaarheid is door het bevoegde gezag vastgesteld in beleidsuitgangspunten.

Doelstelling politieoptreden m.b.t. de evacuatie

De doelstelling van het politieoptreden m.b.t. het evacuatieproces is het coördineren van alle benodigde inspanningen en het (laten) uitvoeren van alle noodzakelijke maatregelen om mensen en (huis)dieren veilig uit het bedreigde gebied te verplaatsen naar een veilig gebied, voordat zij worden getroffen door de schadelijke gevolgen van het (dreigende) incident. Voor een nadere uitwerking van de politieprocessen wordt verwezen naar bijlage 25 t/m 31.

6.2.1. Afzetten en afschermen

Het afzetten van wegen en/of het afschermen van geëvacueerde wijken wordt uitgevoerd met als doel zorgdragen voor

- De veiligheid van privé-eigendommen van de evacués;
- Ongestoorde rampbestrijdings- en hulpverleningsactiviteiten, inclusief de werkzaamheden van de waterschappen.

6.2.2. Verkeer regelen

Uitgaand verkeer

Om er voor te zorgen dat het verkeer daadwerkelijk zo rijdt als in dit plan is opgenomen, is er geleiding van het verkeer nodig. Dat gebeurt via een tweesporenbeleid:

1. Communicatie en
2. Geleiding door middel van afzettingen.

De periode tussen het moment dat het besluit tot evacuatie is genomen en de start van de daadwerkelijke evacuatie is nodig om de routes en de volgorde waarin kernen en wijken worden geëvacueerd te communiceren. Die periode is ook nodig om voorbereidingen te treffen teneinde afzettingen te regelen. Er worden twee typen afzettingen onderscheiden:

1. Permanente afzettingen en
2. Verplaatsbare afzettingen.

Ad1: De permanente afzettingen worden gebruikt om routes die niet gebruikt worden te blokkeren. Dit kan door middel van containers, een bult zand etc. gebeuren. Door de toegang fysiek onmogelijk te maken kost dit geen personele capaciteit.

Ad 2: De verplaatsbare afzettingen zijn nodig om het evacuatieproces zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Dit zijn bijvoorbeeld schrikhekken met altijd bemensing erbij. De bemensing erbij is nodig om mensen te woord te staan en om te voorkomen dat mensen de schrikhekken opzij zetten.

Ingaand verkeer

Vanaf het moment dat de daadwerkelijke evacuatie begint, moet het onmogelijk zijn voor ander verkeer dan de hulpdiensten om de polder in te rijden. Dit wordt geregeld door middel van afzettingen op de randen van de polder. Voor de hulpdiensten is een aantal ingaande routes

beschikbaar. Hulpdiensten voor Zuidelijk Flevoland en Oostelijk Flevoland kunnen via Harderwijk de polder in komen. Het naviaduct heeft twee aparte tunnelbuizen, waarvan alleen de uitgaande buis door het evacuatieverkeer wordt gebruikt. De ingaande buis heeft net als de uitgaande buis een tweestrooks-dwarsprofiel, zodat deze door de hulpdiensten in twee richtingen gebruikt kan worden. Dit tweestrooksprofiel is ook beschikbaar op de N305, zodat er richting Almere en Dronten gereden kan worden. De N302 is eveneens voorzien van een 2 x 2 dwarsprofiel zodat ook in de richting van Lelystad een tweestrooksbaan beschikbaar is voor de hulpdiensten.

Voor Almere zijn eventueel ook nog de tegengestelde rijbanen van de A6 en de A27 beschikbaar, hier is echter in de planvorming geen rekening mee gehouden. Noordelijk Flevoland kan vanaf de noordelijke kant via de tegengestelde rijbaan van de A6 bereikt worden, alsmede via de N50. De N50 wordt niet gebruikt om verkeer te evacueren. De hulpverleningsdiensten gaan over aparte routes Flevoland in. Op het onderstaande overzicht worden de uitgaande en ingaande routes weergegeven.

Figuur 34: Uitgaande en ingaande routes Flevoland

Uitleg kleuren	
Rood	Ingaand verkeer voor hulpverlening
Blauw	Uitgaand verkeer

Interventieteams

Teneinde de doorstroming van de verkeersstromen tijdens de evacuatie te bevorderen wordt het verkeer begeleid door politie en verkeersregelaars, al dan niet ondersteund door fysieke afzettingen. Dit proces wordt ondersteund door het gebruik van interventieteams. Deze teams houden rijdend toezicht en zijn vooral bedoeld om problemen onderweg, waardoor de snelheid van evacueren in gevaar komt, direct aan te pakken en te verhelpen. Interventieteams treden op bij verkeersconflicten, kleine aanrijdingen en autopechgevallen. De teams bestaan uit 2 motorrijders en twee politiefunctionarissen met een bus, die direct de beschikking hebben over een takelwagen en een ANWB-serviceauto. Er dient op alle grote evacuatieroutes een interventieteam aanwezig te zijn. De grote routes betreffen de A-6 bij Almere; de A-27; de N302; de N307; de N709; de N301; de N712; de A-6 bij Lemmer; de N352 en de N333.

In het geval van een noodscenario, of bij stroomuitval, worden interventieteams multidisciplinair samengesteld. In dat geval worden de teams zo mogelijk aangestuurd door COPI's.

6.2.3. Handhaven rechtsorde

In geval van openbare orde verstoringen wordt door de politie gebruik gemaakt van het draaiboek Maatschappelijke onrust, waarvan het format (5-paragrafenmodel) beschikbaar is bij het Bureau Conflict- en Crisisbeheersing (CCB) van de politie Flevoland. In dat geval worden, onder aansturing van de CHOO binnen een SGBO, actuele operationele plannen opgesteld volgens het landelijk daarvoor voorgeschreven format.

6.2.3.1. Openbaar Ministerie

1. Uitwijk OM Lelystad

Indien daartoe aanleiding is, zal het OM Lelystad in eerste instantie uitwijken naar de Rechtbank Lelystad. Gezien het crisisscenario 'overstroming' zal deze uitwijk niet reëel te achten zijn. In tweede instantie wijkt het OM Lelystad uit naar het OM Zwolle. Indien deze uitwijk tevens niet reëel te achten is, dan zal in derde instantie uitgeweken kunnen worden naar het OM Almelo.

Indien naar een andere locatie uitgeweken zal worden, dan zijn de navolgende processen benoemd/ geprioriteerd als kritische processen:

- a. BOB/GVO: ondervragen deskundigen, telefoontaps, horen getuigen/verdachten/deskundigen, huiszoeken, schouwingen en reconstructies;
 - b. Snelrecht (aanhoudingen en uitreikingen);
 - c. Voorgeleidingen;
 - d. Verlengingen gevangenhoudingen;
 - e. Bijzondere opnamen psychiatrische ziekenhuizen en onnatuurlijke doden;
 - f. Spoedeisende internationale rechtshulp;
 - g. Verlenging TBS;
 - h. Piketdienst/ weekdienst en teruggave rijbewijzen.
2. De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) beslist over evacuatie van Penitentiaire Inrichtingen, vrijlaten gevangenen/TBS-ers, evacuatie TBS/jeugdinrichtingen. De Minister van Justitie is daarvoor eindverantwoordelijke. De HOVJ van het OM mag er iets van vinden, maar gaat er niet over tijdens dergelijke crises. Beslissingen inzake voorlopig gehechten liggen bij de RC van de Rechtbank.
 3. Achterblijvers na noodverordening: vraag is of je dat strafbaar kunt stellen. Artikel 10 Grondwet: (eerbiediging persoonlijke levenssfeer). Contract met achterblijvers: de overheid kan niet in veiligheid van hen voorzien. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor eigen veiligheid.
 4. Vraag voor de politie: besteden we aandacht aan hulpverlening of handhaving? (initieel hulpverlening, later optreden).
 5. Bewaken en Beveiligen (waardevolle gebouwen, politiebureaus, PI, RB, OM, dilemma is of er capaciteit voor is). Bewaken en Beveiligen op basis van Openbare Orde of Rechtsorde?

6. Mediastrategie: boodschap dient te zijn: naar omstandigheden/binnen de mogelijkheden handhaven we de OO/rechtsorde.

7. Beleidsuitgangspunten/tolerantiegrenzen:

- a. Bestuurlijke kaders: Het politieoptreden vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de desbetreffende gemeente/ regio. Dit alles gerelateerd aan de verschillende beschreven scenario's. De beleidsmatige kaders worden besproken in en vastgesteld door de, vanuit de scenario's beschreven, verantwoordelijke driehoek.

Hoewel er op dit moment geen signalen zijn voor mogelijke verstoring van de openbare orde en het plegen van strafbare feiten, kunnen – indien de feitelijke situatie daartoe aanleiding geeft- de navolgende maatregelen voor het terugbrengen van rust en orde worden genomen:

- een noodverordening/ noodbevel
- een samenscholingsverbod
- het preventief fouilleren
- het opleggen van een gebiedsontzegging

Van belang is om in de proactieve voorbereidingsfase de genoemde maatregelen vooraf te bespreken met de bevoegde gezagsdragers en als de feitelijke situatie daarom vraagt in te zetten.

- b. Tolerantiegrenzen: In het algemeen zal het politieoptreden gekenmerkt worden door een alerte, deëscalerende en professionele houding. De relatie tussen het doel van het politieoptreden en het feitelijke optreden is essentieel.

Het optreden van de politie zal zich bewegen in het spectrum.

- rust en vertrouwen
- toezicht en handhaving
- bewaren openbare orde
- repressief optreden

Het politieoptreden zal gefaseerd plaatsvinden. Dit wordt geconcretiseerd door:

- het in gesprek gaan met en het bieden van ruimte voor emoties door bewoners in de wijken
- het aanspreken en corrigeren van personen, die zich aan ongewenst gedrag schuldig (dreigen) te maken
- het uit de anonimiteit halen van potentiële dader(s) en het voorkomen van groepsvorming
- het repressief optreden tegen ordeverstoorders en het aanhouden van plegers van strafbare feiten

In de navolgende gevallen zal in elk geval door de politie worden opgetreden:

- individueel of groepsgeweld tegen personen
- geweld tegen goederen (b.v. vernieling, ernstige vorm van baldadigheid, brandstichting of het moedwillige toebrengen van schade)
- het meevoeren van stokken, stenen of ander materiaal met de kennelijke bedoeling vernielingen te plegen (ingooien van ruiten) of te plunderen (b.v. van winkels)
- (vuur)wapenbezit, bedreiging en/of opruiing
- gewelddadig verzet tegen de politie (ook bij niet voldoen aan bevel of vordering)
- letsel toebrengen aan politiemedewerkers of andere overheidsdienaren
- massale verstoring van de openbare orde
- bij brandjes op de openbare weg of openbare ruimte bepaalt de brandweer of hiertegen –gezien de gevaarzetting- dient te worden opgetreden

- belemmering optreden van hulpverleningsdiensten

In het kader van mogelijke capaciteitsproblemen zal hierin geprioriteerd moeten worden.

c. Bejegeningprofiel

Het accent ligt op het zichtbaar en aanspreekbaar zijn voor de burgers. Het onderhouden van de relaties, met ruimte voor het uiten van meningen en emoties, is essentieel.

Repressief optreden verloopt altijd professioneel. Mogelijke escalaties worden snel aangepakt, waardoor de rust terugkeert.

De bejegening kenmerkt zich door:

- het actief leggen van contacten in houding en gedrag;
- bewust zijn van de oog- en oorfunctie;
- onpartijdigheid, betrokken en respectvol naar burgers en hun meningen;
- professioneel, objectief en zelfverzekerd;
- op de hoogte zijn van het beleid en de (operationele) uitgangspunten;
- optreden conform de kaders, waarbij uniformiteit en eenduidigheid in handelen van belang zijn;
- normstellend en repressief optreden indien nodig en op professionele wijze. Indien optreden kan leiden tot escalatie, wordt overleg gepleegd met de Locatie c.q. Algemeen Commandant. Deze neemt een beslissing op basis van het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel;
- geen uitlatingen over de afgesproken strategie en inzetmaatregelen. De pers wordt doorverwezen naar de afdeling Communicatie;
- bij aanvang dienst actief op de hoogte stellen van de laatste informatie en bij einde dienst informatie overdragen aan de dienstdoende commandant.

Scenario overstroming dient toegespitst te worden op de uitgangspunten maatschappelijke onrust. De beleidsuitgangspunten met betrekking tot het optreden van de politie in geval van het begaan van strafbare feiten en specifiek bij plunderingen dienen nader te worden uitgewerkt.

6.2.3.2. Bewaken en beveiligen

Onder verantwoordelijkheid van de CHOO wordt een afzetplan opgesteld door de Commandant Afzetting voor het afzetten en bewaken van de buitenring van het evacuatiegebied. Dit afzetplan moet waarborgen dat de werkzaamheden van de hulpverleningsdiensten ongestoord kunnen worden uitgevoerd en tevens dat er niemand onopgemerkt en ongeregistreerd het evacuatiegebied in of uit kan. In dit plan is aangegeven de 'dichtheid' van de afzetting en de wijze van afzetten. De afzetting van het geëvacueerde gebied dient te starten bij de aanvang van de evacuatie en voortgezet te worden tot de betrokken bevolking is teruggekeerd.

Controle en bewaking van het ontruimde gebied

Onder verantwoordelijkheid van de Evacuatieleider draagt de taakcommandant evacuatiegebied zorg voor de controle van het geëvacueerde gebied op achterblijvers. Tevens laat hij het gebied controleren op (potentieel) gevaarlijke situaties, in overleg met andere deskundigen. Voor de bewaking in het ontruimde gebied heeft de Politiecommandant Evacuatiegebied de beschikking over leden van de Mobiele Eenheid. De Politiecommandant Evacuatiegebied onderhoudt contact en stemt het politieoptreden af met de Commandant Afzetting (verantwoordelijk voor het afzetten van de buitengrens van het evacuatiegebied), die onder de CHOO opereert.

De bewaking in het te ontruimen gebied dient te starten bij de aanvang van de evacuatie en voortgezet te worden tot de betrokken bevolking is teruggekeerd.

6.2.4. Identificeren van slachtoffers

Doel: het ten tijde en na afloop van een calamiteit bergen en het vaststellen van de identiteit van de overleden slachtoffers. De regie en uitvoering van dit proces geschiedt door een

identificatieteam bestaande uit forensische rechercheurs van de politieregio's dan wel door het Rampen Identificatie Team (RIT) van de Nederlandse politie.

Het verrichten van de berging, het vervoer en de schouw van overleden slachtoffers gebeurt onder regie van het identificatieteam. Afhankelijk van de omvang, de aard en het aantal mogelijk te verwachten slachtoffers van de ramp wordt personeel en materieel ingezet. In Europees verband worden afspraken gemaakt over de mogelijkheid tot het verlenen van internationale bijstand. Op dit deelproces zijn vele variabelen van invloed waardoor het vaststellen van een normering bemoeilijkt wordt. De variabelen die op de kwaliteit van de operationele prestaties betrekking hebben zijn:

- Aantal slachtoffers;
- Herkenbaarheid slachtoffers;
- Aanwezigheid legitimatiedocumenten;
- Afkomst slachtoffers;
- Politieke/bestuurlijke wensen.

Dit proces is gelijk aan het reguliere rampbestrijdingsproces en wordt hier daarom niet verder beschreven.

6.2.5. Begidsen

Onder begidsen wordt verstaan het begeleiden van hulpverleningseenheden van en naar het te evacueren terrein. De begeleiding vindt plaats over aangewezen, alternatieve routes die niet conflicteren met evacuatiestromen.

Terugkeer evacués

Na de toestemming tot terugkeer door de burgemeester neemt de politie in en om het ontruimde gebied de nodige maatregelen om de terugkeer zo geordend mogelijk te laten verlopen. Onder verantwoordelijkheid van de Evacuatieleider regelt de taakcommandant evacuatiegebied de begeleiding van de terugkerende bewoners.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- Regulering van het terugkerende evacuatieverkeer;
- Ordelijk verloop van het vervoer vanaf verzamelplaats naar de woning en
- Het voorkomen het betreden van leegstaande woningen door onbevoegden.

6.2.6. Strafrechtelijk onderzoek

Het proces strafrechtelijk onderzoek heeft als doel:

- Het ten tijde en na afloop van een ramp doen van onderzoek naar de oorzaak van de ramp, met als oogmerk waarheidsvinding en het opsporen van strafbare feiten en
- Het doen van onderzoek naar delicten die in de sfeer van de ramp plaatsvinden en/of in het rampgebied. Hierbij wordt verwezen naar de beleidsuitgangspunten maatschappelijke onrust van het OM.

6.3. Bevolkingszorg

6.3.1. Opvang & Verzorging

Inleiding

Indien de provincie Flevoland overstroomt zullen de –in het draaiboek genoemde- gemeentelijke opvanglocaties niet gebruikt kunnen worden, aangezien deze locaties in het bedreigde gebied liggen (de locaties zijn niet 'waterproof').

Bij een dergelijke 'ramp' moet de bevolking worden geëvacueerd, oftewel 'overgebracht worden naar veilig gelegen gebieden' naar buiten de regio. De draaiboeken van de Flevolandse gemeenten zijn er echter alleen in voorzien om ter plaatse voor Opvang en Verzorging te zorgen. De GHOR is verantwoordelijk voor de opvang en verzorging van de niet-zelfredzamen.

Indien er sprake is van een grootschalige evacuatie zal een deel van de inwoners van de provincie Flevoland opgevangen moeten worden, dit zijn met name mensen die niet zelfstandig voor opvang kunnen zorgen buiten de regio (bijvoorbeeld bij familie).

Geschat wordt dat er voor 10% van de totale Flevolandse bevolking, ongeveer 38.000 personen, voor 'opvang' gezorgd dient te worden. De circa 38.000 Flevolandse personen die niet zelf kunnen voorzien in (een of eigen) opvang buiten Flevoland, worden aangeduid als 'EZO's' of 'Evacués Zonder Opvang elders'.

Vanuit strategische overwegingen zijn de meest betrouwbare en veilige gebieden waar evacués kunnen worden opgevangen het gebied tussen Leeuwarden, Nijkerk en Apeldoorn en Breda. De veilige gebieden in dit kader bevinden zich voornamelijk op de Veluwe, in Drenthe en Noord-Brabant.

Bij het opvangen en verzorgen van mensen buiten de regio Flevoland ligt de feitelijke verantwoordelijkheid bij de 'ontvangende regio's'. De bevoegdheden van de veiligheidsregio worden mogelijk tijdelijk 'overgedragen' aan een andere regio indien er een bestuursvacuüm ontstaat. Dit staat beschreven in het Coördinatieplan.

Er kan landelijke coördinatie ingesteld worden voor het proces opvang en verzorgen bij grootschalige evacuatie. Dat betekent dat de Rijksoverheid dan bepaalt waar de grote groepen mensen opgevangen moeten worden en hoe de verzorging zal gaan plaats vinden.

Een evacuatie zal in fasen worden uitgevoerd. Bij de eerste fase van een evacuatiealarm zal voor opvang van de EZO's gezorgd moeten worden. Bij een evacuatie is er sprake van een opschaling voor wat betreft de inzet/opzet (van gemeentelijke organisatie naar landelijke coördinatie) van het 'Actiecentrum Opvang en verzorging'. Bij een totale evacuatie geldt dat er eerst de civiele opvanglocaties worden ingezet en daarna de defensielocaties worden benoemd als opvanglocatie. Op basis van een eerste inschatting zijn er naast de 16.000 civiele slaapplaatsen ook nog 24.000 'defensieslaapplaatsen' nodig. In verband met de vervoer-/verplaatsingsactiviteiten zijn de potentiële locaties gelegen in het verlengde van de evacuatielroutes van de te evacueren gebieden.

Algemeen proces

Indien er sprake is van het proces voor Opvang en Verzorging, zal allereerst het gemeentelijke draaiboek in werking treden. Daarvoor hoeft in dit kader niets te worden ondernomen. Zodra blijkt dat de opvanglocaties uit één gemeentelijk draaiboek niet voldoen, wordt gebruik gemaakt van andere gemeentelijke draaiboeken.

Indien er sprake is van een grootschalige evacuatie naar 'buiten de regio' zullen de draaiboeken van naburige gemeente worden aangesproken. Op dat moment zullen ook de plannen voor de verzorging van de primaire levensbehoeften operationeel worden. Dat proces is sterk locatie-afhankelijk.

Strategische keuzes - opvanglocaties op de route.

Het gebied waarin wordt opgevangen is mede afhankelijk van de evacuatielroutes. In de volgende staat weergegeven waar personen opvanglocaties worden gezocht.

Zone	Gemeenten	Aantal personen	Opvanglocaties
Noord	Noordoostpolder Urk	6.400 personen	Drenthe Mogelijk Friesland
Midden	Lelystad Dronten	11.200 personen	Op en nabij de Veluwe
Zuid	Almere (50%) Zeewolde	20.400 personen	Westelijke deel van de Veluwe
Zuid	Almere (50%)	9.000 personen	Op en nabij de regio Utrecht /West-Brabant

Figuur 35: Opvanglocaties

Potentiële opvanglocaties

Potentiële opvanglocaties bevinden zich in de kernen van Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, 't Harde, Elburg, Wezep, Apeldoorn en Leeuwarden. Potentiële opvanglocaties (kazernes) van defensie bevinden zich in:

Provincie	Waar	Aantal bedden	Aantal stretchers
Friesland	Vliegbasis Leeuwarden	40	3100
Overijssel	Johannes Postkazerne Havelte	1100	1000

Gelderland-Midden	Oranjekazerne Schaarsbergen	1100	1000
Utrecht	Van Braam Houckgeestkazerne	1300	1000
Noord-Oost Gelderland	Generaal Spoorkazerne Ermelo	850	1000

Figuur 36: Potentiële opvanglocaties

6.3.2. Registratie van slachtoffers (CRIB)

In deze paragraaf wordt aangegeven in hoeverre deze CRIB-procedure afwijkt van de CRIB-procedure tijdens andere calamiteiten.

Tijdens een Ergst Denkbare Overstroming (EDO) wordt er van uit gegaan dat de gehele provincie wordt geëvacueerd. Hierdoor "bestaan" de afzonderlijke gemeenten niet meer, waardoor het CRIB proces ook niet door de eigen CRIB-organisatie opgepakt kan worden.

CRIB tijdens andere calamiteiten	CRIB tijdens EDO
CRIB medewerkers minder zelf getroffen door calamiteit	CRIB medewerkers moeten eerst zelf in veiligheid worden gebracht
Het registreren gebeurt in de eigen gemeente of provincie	Het registreren gebeurt buiten de provincie
Eigen CRIB medewerkers zijn verantwoordelijk voor de registratie	CRIB is een verantwoordelijkheid van de opvanggemeenten
Het is bekend waar de geëvacueerde worden opgevangen	Opvanglocatie is afhankelijk van de regio waar de mensen opgevangen gaan worden
Ondersteuning vragen bij andere gemeenten	Ondersteuning aanbieden aan andere gemeenten

Figuur 37: CRIB-organisatie tijdens een EDO

Evacuatieplan Flevoland

In het Evacuatieplan staat beschreven hoe de gemeenten Flevoland verlaten en wat de opvangprovincies zijn. Door de voorzitter van de Veiligheidsregio Flevoland zijn contacten gelegd met andere Veiligheidsregio's, de regio Noord Oost Gelderland, ter voorbereiding van onder andere locaties voor Opvang en Verzorging buiten de regio.

<u>Zone</u>	<u>Gemeenten</u>	<u>Uitwijk plaats/ Provincie</u>	<u>Wie</u>	<u>Benodigdheden</u>
<u>Noord Flevoland</u>	Noordoostpolder Urk	Friesland Groningen Drenthe	CRIB-medewerkers; Geautoriseerden GBA; Overig gemeente personeel	Mobiele telefoon; Inlogcodes; Telefoonnummers; GBA-gegevens; Vervoer; Medicatie; Geld/creditkaart;
<u>Midden Flevoland</u>	Lelystad Dronten	Overijssel Gelderland	CRIB-medewerkers; Geautoriseerden GBA; Overig gemeente personeel	Mobiele telefoon; Inlogcodes; Telefoonnummers; GBA-gegevens; Vervoer; Medicatie; Geld/creditkaart;
<u>Zuid Flevoland</u>	Almere Zeewolde	Utrecht	CRIB-medewerkers; Geautoriseerden GBA; Overig gemeente personeel	Mobiele telefoon; Inlogcodes; Telefoonnummers; GBA-gegevens; Vervoer; Medicatie; Geld/creditkaart;

Figuur 38: Uitwijklocaties per zone

Werkwijze CRIB

CRIB-medewerkers krijgen een vooralarmering om te evacueren. Nadat ten tijde van een (dreigende overstroming)/ramp deze medewerkers eerst (zichzelf en) zijn/haar familie in veiligheid hebben gebracht, melden de hoofden CRIB zich bij de Regionale Coördinator CRIB om te bespreken waar de medewerkers CRIB ingezet kunnen worden voor het ondersteunen van het registreren van slachtoffers in de opvanggemeente. Telefoonnummer is bij de hoofden CRIB bekend. Dit gebeurt 3 dagen nadat de ramp zich heeft voltrokken. Dan pas is bekend waar zich de meeste bewoners van Flevoland hebben gemeld en waar (welke plaats) ondersteuning nodig is.

Hoofden CRIB rampgemeenten hebben na het overleg telefonisch contact met de CRIB-coördinatoren, GBA-geautoriseerden en overig personeel over wie waar naar toegaat om te ondersteunen en bij wie zij zich moeten melden. De medewerkers zullen ingezet worden in diverse opvanggemeenten. Hierbij wordt als leidraad het plan van Opvang en Verzorging genomen. Het telefoonnummer 0800-1351 is bereikbaar voor de burgers, maar is niet bedoeld voor CRIB medewerkers om informatie te verkrijgen. Deze medewerkers verkrijgen informatie via het Regionaal Operationeel Team.

Voor de uitvoering van het reguliere CRIB-proces wordt verwezen naar de draaiboeken CRIB van de zes gemeenten.³⁷ In bijlage 34 is een checklist CRIB opgenomen.

6.4. Taak brandweer

De brandweer heeft als primaire taak bij te dragen aan de publieke veiligheid.

De processen van de brandweer zijn:

- 1) Bestrijden van brand en emissie van gevaarlijke stof;
- 2) Redden en technische hulpverlening;
- 3) Meten;
- 4) Besmettingscontrole en organisatie ontsmetten mensen;
- 5) Besmettingscontrole en organisatie ontsmetten voertuigen/infrastructuur;

In tegenstelling tot de inzet van andere operationele diensten is de inzet van de brandweer slechts in weinige gevallen afhankelijk van andere diensten. De brandweerprocessen vinden daarentegen veelal plaats voorafgaand aan andere processen. Dat neemt niet weg dat de brandweer in haar processen daar waar mogelijk reeds rekening houdt met processen van andere diensten. Te denken valt aan de gewondenverzorging door de GHOR, justitieel onderzoek van de politie of herstelwerkzaamheden door gemeenten. De taak van de brandweer is de normale basis brandweerbasis. Daarnaast indien noodzakelijk ondersteuning leveren aan andere hulpverleningsdiensten.

³⁷ Een regionaal draaiboek CRIB is in voorbereiding en zal naar verwachting in 2009 in werking gaan.

7. NAZORG/TERUGKEER

De nazorg/terugkeer fase in het Evacuatieplan Overstromingen strekt niet verder dan het terugevacuëren van burgers als er geen dijkdoorbraak is geweest. Voorwaarde bij de terugkeerfase is dat de nutsvoorzieningen voor alle bewoners en bedrijven weer beschikbaar en werkzaam zijn. Indien de overheid toestemming heeft verleend voor de terugkeer dan dient dit gefaseerd te gebeuren. Aan de hand van de actuele (weg)situatie dient per zone een verkeerscirculatieplan te worden opgesteld.

7.1. Checklist Nafase

HKV heeft samen met het COT en de Stichting Impact ter ondersteuning van gemeenten en regio's een uitgebreide Checklist Nafase³⁸ opgesteld. Zie hiervoor bijlage 35.

Doel van de checklist:

- Geeft crisisteams inzicht in de nafase. Waar hebben we het over, wat moet er gebeuren, welke 'prioriteiten-strijd' kan ontstaan;
- Is een hulpmiddel bij het maken van een herstelplan. De crisisteams kunnen op het moment van een daadwerkelijke (dreigende) overstroming die onderdelen uit de checklist halen, welke voor het specifieke moment en situatie en locatie van toepassing zijn en
- Is een hulpmiddel bij 'beleidsmatige bescherming'.

Inzicht in de gevolgen van een overstroming, geeft ruimte en inzicht voor het onderzoeken van extra beschermingsmaatregelen of keuzes in de ruimtelijke ordening. Deze drie toepassingen zijn verder beschreven in de Handreiking Nafase. Deze handreiking is binnen hetzelfde project ontwikkeld.

De activiteiten in de checklist zijn ingedeeld in vijf categorieën:

- I De herstelorganisatie
- II Opvang van getroffen en
- III Tijdelijke voorzieningen
- IV Watervrij maken van het overstroomd gebied
- V Wederopbouw

De activiteiten die specifiek gericht zijn op het psychosociale herstel, zijn in de tabellen van de bijlage gekleurd weergegeven.

7.2. Beeldvorming globaal na overstroming

Een Ergst Denkbare Overstroming leidt volgens HKV³⁹ naast een enorme verspreiding van het water in het overstroomde gebied nog tot een aantal andere neveneffecten die relevant zijn voor de nazorgfase:

- Verspreiding van gevaarlijke stoffen.

De ervaring (ook internationaal) leert dat bij overstromingen veelal opgeslagen gevaarlijke stoffen vrijkomen, die zich (kunnen) gaan mengen met het water. Deze verontreiniging is van invloed op de herstelperiode na de overstroming. De precieze consequenties voor Nederland in voorkomende gevallen zijn niet bekend. Wel is de opslag van gevaarlijke stoffen aan strenge regels gebonden (vaak gemaximeerd) en grote industriecomplexen liggen meestal buitendijks en verhoogd. Bovendien leidt enorme hoeveelheid watermassa tot verdunning van de desbetreffende stoffen. Niettemin vraagt dit in de nazorgfase bijzondere aandacht.

- Infrastructuur ernstig beschadigd;

³⁸ HKV LIJN IN WATER & COT & IMPACT, *Checklist Nafase. Van dreigend hoogwater tot en met evacuatie.* (Juli 2008).

³⁹ HKV LIJN IN WATER, *Als het tóch misgaat: Overstromingsscenario's voor rampenplannen*, augustus 2007, H10.

Een overstroming heeft een grote invloed op de gehele infrastructuur. Deze gevolgen strekken zich veelal ook uit tot buiten het overstroomde gebied; autowegen zijn beschadigd (waardoor transportverbindingen wegvallen), energie- en gasvoorziening (leidingen en verdeelstations) functioneren niet meer en moeten worden hersteld, ICT en telecom (leidingen en zendmasten) functioneren niet langer, drinkwatervoorzieningen (leidingen en bronnen) vallen massaal uit, afvalwatering (huizen afvoer, pompen, riolering, zuivering) is niet meer beschikbaar en het afwateringstelsel (watergangen, waterkeringen) is door slib- en puinvorming veelal volledig verstopt en incidenteel uitgeschuurd.

7.3. Herstelwerkzaamheden

Voordat de terugkeer van bewoners (veelal na maanden) na een overstromingsramp kan plaatsvinden, zal aan een aantal voorwaarden moeten worden voldaan (bron: HKV rapport, augustus 2007):

- De veiligheid van het gebied tegen overstromingen moet hersteld en gegarandeerd zijn;
- Het water moet uit het gebied zijn;
- Het gebied moet zijn schoongemaakt;
- Het gebied zal tot op zekere hoogte moeten zijn hersteld, zodat het weer geschikt is voor bewoning (met voorzieningen als werken, scholen en winkels).

Belangrijke aspecten bij terugkeer van bewoners zijn onder meer: de omvang van de verwoesting, de gefaseerde terugkeer (per wijk, per gemeente), het feit dat niet alle bewoners terugkeren, want sommigen vestigen zich elders (zoals bijv. middenstanders en zelfstandige ondernemers). Naast fysieke aspecten zal ook veel aandacht moeten worden geschonken aan de psychosociale gevolgen die een overstroming met zich meebrengt.

7.4. Handreiking Nafase

HKV heeft samen met het COT en de Stichting Impact ter ondersteuning van gemeenten en regio's inmiddels ook een uitgebreide Handreiking nafase bij een grootschalige overstroming⁴⁰ opgesteld. Deze handreiking is digitaal beschikbaar (zie tevens de Bijlagen bij dit CP). Deze handreiking wil ook ondersteunen bij het opstellen van een herstelplan en de inrichting van een herstelorganisatie. De activiteiten in de nafase zijn hierin in hoofdlijn opgenomen. Deze handreiking bevat tevens de hiervoor genoemde checklist.

⁴⁰ HKV LIJN IN WATER & COT & IMPACT, *Checklist Nafase. Van dreigend hoogwater tot en met evacuatie* (Juli 2008).

8. NOODSCENARIO

8.1. Beschrijving scenario en effecten

Er is sprake van een noodscenario wanneer het bevoegd gezag, de operationele diensten en de bevolking geconfronteerd worden met een ongecontroleerde toestroom van water (als gevolg van een dijkdoorbraak, overstroming of anderszins) die niet te voorspellen was en waarbij er geen of sterk verminderd sprake is van voorbereidingstijd om passende maatregelen te treffen, voorbereidingsmiddelen niet of verminderd beschikbaar zijn en de organieke hulpverleningsstructuur niet of verminderd operationeel is. In dit geval dient de evacuatiestrategie te worden aangepast, er is dan sprake van een noodevacuatie.

Samengevat zijn de volgende aspecten aan de orde:

- Er is sprake van onvoorzienbaarheid;
- Er is geen of sterk verminderde voorbereidingstijd;
- Er zijn geen (of minder) voorbereidingsmiddelen;
- De organieke hulpverleningsstructuur functioneert gedurende minimaal een aantal uur/dagen/tijdelijk suboptimaal of zelfs niet.

Een noodscenario kan zich ook voordoen wanneer er weliswaar sprake was van enige mate van voorzienbaarheid van de ongecontroleerde toestroom van water, maar waarbij het bevoegde gezag om moverende reden besloten heeft om vooralsnog niet te evacueren. Hier speelt de onvoorzienbaarheid dus geen rol, maar de overige aspecten, zoals hierboven vermeld, zijn wel van belang.

Er is sprake van een noodevacuatie wanneer als gevolg van de kenmerken van een noodscenario de (voorbereidings)tijd ontbreekt om van te voren uitgewerkte evacuatieplannen voor Flevoland in zijn geheel uit te voeren, er is sprake van een beperkte evacuatiestrategie. Het evacueren zal worden gebaseerd op zonering aan de hand van het te verwachten overstromingspatroon (tijdsverloop en waterdiepte na de dijkdoorbraak). Hierbij zal snel moeten worden besloten welke gebieden nog tijdig geëvacueerd kunnen worden en voor welke gebieden overgegaan moet worden tot (grootschalige) redding c.q. verticale evacuatie.

Samengevat zijn de volgende aspecten aan de orde:

- Er is sprake van een beperkte evacuatiestrategie;
- Er is sprake van situationele besluitvorming aan de hand van het overstromingspatroon;
- Er is sprake van afweging tussen evacueren of (op een later tijdstip) redden van slachtoffers.

Bij een noodscenario zijn de volgende kenmerken van belang:

- Hulpverlening zal voor een periode van 24 tot 72 uur na de daadwerkelijke ramp niet gegarandeerd kunnen worden;
- Er is sprake van chaos: het bevoegd gezag, de operationele diensten en de bevolking worden overvallen door (de gevolgen van) het incident;
- Er is meer paniek dan bij een andere, te voorspellen situatie waarbij vroegtijdig geëvacueerd wordt c.q. kan worden;
- De infrastructuur is binnen zeer korte tijd niet of (in eerste instantie) verminderd bruikbaar;
- Er is sprake van een beperkte evacuatiestrategie: deels zal gericht moeten worden op verticale evacuatie; (voorbereidings)tijd ontbreekt om de van te voren uitgewerkte evacuatieplannen voor Flevoland uit te voeren; dit impliceert dat grootschalige evacuatie niet mogelijk is en dat de aandacht veelal meer zal liggen op grootschalige redding;
- Gegeven het feit dat de gemiddelde tijd van afschalen van bedrijfsprocessen wordt bepaald op drieënhalve dag, hebben bedrijven onvoldoende tijd om kritische bedrijfsprocessen (verantwoord) af te schalen en/of stop te zetten;
- De hulpverleningscapaciteit wordt in eerste instantie gekenmerkt door uitval c.q. beperkingen: de operationele diensten zullen verminderd inzetbaar zijn door gebrek aan middelen, door beperkingen in onderlinge communicatie en "Command and Control" (aansturing); hergroepering, bijstand van eenheden van elders en inzet van (decentrale) eenheden zal geregeld moeten worden aan de hand van een taakstelling met randvoorwaarden, aangezien de bestaande structuur niet of verminderd operationeel zal

zijn;
• In eerste instantie zal er sprake zijn van een ongecoördineerde hulpverlening waarbij naast de reguliere hulpverleningsorganisaties ook burgers m.b.v. eigen middelen bevolking zullen redden (burgerparticipatie); uitgegaan moet worden van sterk verminderde beschikbaarheid van hulpverleners uit de eigen regio, omdat zij hun eigen gezin in veiligheid zullen trachten te brengen • Er zal sprake zijn van een ongecontroleerde spontane evacuatie van de bevolking • Er zal een groter beroep worden gedaan op de zelfredzaamheid van de bevolking en de operationele diensten; • Op voorhand zal rekening gehouden moeten worden met een hoog slachtofferaantal, althans met een hoger slachtofferaantal dan bij (vroeg)tijdige evacuatie, met name onder de verminderd zelfredzamen; • De communicatie zal zich met name moeten richten op zowel risicocommunicatie in de preventiefase als op "crisiscommunicatie" in de crisisfase: wat te doen en wat kan men (niet) verwachten aan hulpverlening; • Preventieve maatregelen, gericht op zo veel als mogelijk voorkomen restschade zijn niet of nauwelijks te treffen.

Figuur 39: Kenmerken noodscenario

Noodscenario	
Oorzaak	Bezwijken dijk ter plaatse van zwakke lokatie tegen verwachtingen in of ongeval (vliegtuig in dijk)
Overstromingspatroon	Binnendijks gebied stroomt voor water tot binnen en buitendijks niveau gelijk is, duur ca. twee etmalen
Omvang brongebied	De binnendijkse gebieden met uitzondering van eiland Urk; afhankelijk van de plaats van de dijkdoorbraak
Omvang effectgebied	Idem; afhankelijk van de plaats van de dijkdoorbraak
Waterdiepte	Gemiddeld 2,5 m met maximum van 5 m
Stroomsnelheid en stijgsnelheid	Bij de bres is stroomsnelheid hoog, in gebied laag. In begin stijgsnelheid hoog en neemt af.
Voorspelbaarheid van de overstroming	Nauwelijks

Figuur 40: Noodscenario

8.2. Strategische uitgangspunten en besluitvorming

- Primair: zo veel als mogelijk dienen slachtoffers voorkomen te worden. Niettemin is onvermijdelijk dat het noodscenario ten opzichte van het EDO-scenario een verhoogd aantal slachtoffers zal opleveren;
- De nadruk zal gelegd worden op het redden van mensen en niet op het redden van dieren en kunstschaten;
- Aangeven van bestuurlijke dilemma's door kenbaar te maken wat de (on)mogelijkheden van de hulpdiensten zijn in geval van een onvoorzienbare toestroom van water;
- Algemeen: beschrijven en/of opstellen (bestuurlijk en operationeel) kader aan de hand waarvan randvoorwaarden gecreëerd worden waarmee bevoegd gezag en operationele diensten hun taken kunnen uitvoeren om de effecten van onvoorzienbare toestroom van water te beperken.
- Bestuurlijke dilemma's/besluiten hierbij zijn:
 - Knardijk: indien de (acute dreiging van een) dijkdoorbraak zich voordoet in het district Midden of Zuid, dan neemt het RBT op basis van een advies van de dijkgraaf van Waterschap Zuiderzeeland een beslissing om de sluizen in de Knardijk te sluiten;
 - Bestuurlijke informatievoorziening: de voorzitter van het RBT stelt onverwijld de Commissaris van de Koningin in de provincie Flevoland en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op de hoogte van de situatie;
 - Zonering: omdat het water niet overal even snel even hoog op komt zetten, is het palet aan handelingsalternatieven per plaats verschillend; het RBT bepaalt een zonering op basis van de plaats van de dijkdoorbraak en de verschillen in

tijd waarop het water de respectievelijke plaatsen bereikt. Aan de zonering worden strategische uitgangspunten voor maatregelen gekoppeld:

- In acuut onveilige zones ligt de nadruk op verticaal evacueren, het begeleiden van spontane horizontale evacuatie en redden;
- In minder acuut onveilige zones worden zo veel mogelijk mensen horizontaal geëvacueerd, de polder uit;
- Uitwijken: op basis van adviezen van de operationeel leider neemt het RBT een beslissing over al dan niet uitwijken, het tijdstip c.q. fasering waarop en de plaats(en) waarnaar wordt uitgeweken;
- Command and Control: op basis van de ernst van de situatie en op basis van de beschikbaarheid van eigen hulpverlenend personeel, verbindingen en logistieke middelen maakt het RBT een inschatting van de eigen mogelijkheden om de rampenbestrijding aan te sturen. Indien die inschatting negatief uitvalt, verzoekt de voorzitter van het RBT de minister van BZK om in de aansturing van de rampenbestrijding te voorzien, tot het moment dat het RBT en ROT weer in staat zelf invulling te geven aan die aansturing. De Commissaris der Koningin van Flevoland wordt onverwijld van dit verzoek op de hoogte gebracht door de voorzitter van het RBT. De COPI's zijn gemandateerd om, bij ontstentenis van Command and Control vanuit RBT en ROT of vanwege de minister van BZK, zelfstandig uitvoering te geven aan de rampenbestrijding, op basis van vooraf bepaalde en beoefende plannen;
- Noodbevoegdheden: de voorzitter van het RBT doet, na overleg met de burgemeesters in het RBT, het verzoek aan de minister van BZK om via de Minister-President de Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden en bijzondere noodwetten en noodbepalingen van kracht te laten zijn. Dit verzoek kan gedaan worden zowel tijdens een acute dreiging van een dijkdoorbraak of na een dijkdoorbraak. Dit verzoek kan ook gedaan worden in de dagen voor D=0 wanneer is afgezien van een preventieve evacuatie om de mogelijkheid te hebben van deze bevoegdheden gebruik te maken voor het geval de primaire waterkering toch bezwijkt. De voorzitter van het RBT stelt de Commissaris der Koningin van Flevoland onverwijld van het verzoek op de hoogte.

8.3. Tactische voorbereiding en communicatie

Het noodscenario kent twee varianten: een volledig onvoorziene dijkdoorbraak en een dijkdoorbraak die volgt op een periode van verhoogde paraatheid, waarin echter is afgezien van een preventieve evacuatie. De twee varianten zullen implicaties hebben voor de wijze van voorbereiden, de organisatie van de rampenbestrijding en de crisiscommunicatie.

8.3.1. Organisatie c.q. opschaling

Variant 1:

Bij een volledig onverwachte dijkdoorbraak, zonder voorafgaande dreiging, zal afhankelijk van de eerste melding de reguliere GRIP-structuur in werking treden. Zo snel mogelijk zal moeten worden opgeschaald naar GRIP 4, omdat het effectgebied minimaal 2 gemeenten beslaat (afhankelijk van de plaats van de dijkdoorbraak, resp. Urk en Noordoostpolder (dijkkring 7); Lelystad en Dronten (dijkkring 8 ten noorden van de Knardijk); Almere en Zeewolde (dijkkring 8 ten zuiden van de Knardijk). Het Waterschap Zuiderzeeland zal zo snel mogelijk worden opgeschaald naar niveau 4.

Variant 2

Indien er sprake is van een reeds langer durende dreiging, waarbij is afgezien van een preventieve evacuatie, zal ten tijde van de dijkdoorbraak minimaal een ROT-alarm en mogelijk ook een RBT-alarm van kracht zijn. Indien een ROT-alarm van kracht is, zal het waterschap zijn opgeschaald naar niveau 2 (Waterschap Operationeel Team); als ook een RBT-alarm van kracht is, is het waterschap opgeschaald naar niveau 3 (Waterschap Beleidsteam). Zodra er sprake is van een dijkdoorbraak of een ernstige acute dreiging voor de integriteit van de primaire waterkering, wordt zo snel mogelijk opgeschaald naar GRIP 4; het Waterschap schaalte zo snel mogelijk op naar niveau 4 (dijkgraaf in het RBT).

Ongeacht de variant volgens welke het noodscenario zich afspeelt, moet zo snel mogelijk gekomen worden tot invulling van de organisatie van de rampenbestrijding. Twee kanttekeningen zijn daarbij op zijn plaats:

- Vanwege de verminderde beschikbaarheid van eigen personeel –dit in verband met redden van het eigen gezin– zullen mogelijk posten binnen de rampbestrijdingsstructuur niet worden bezet en
- Vanwege het uitvallen van verbindingen zal mogelijk sneller moeten worden gebouwd op de COPI's de kans hierop is groter bij de variant zonder voorafgaande dreiging.

Uitwijken

Indien sprake is van een dijkdoorbraak in het zone Midden, worden ook de vergaderplaatsen van RBT en ROT acuut bedreigd. In dat geval zal zo spoedig mogelijk moeten worden uitgeweken naar een van tevoren bepaalde uitwijklocatie. Met de Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland zijn afspraken gemaakt betreffende het gebruik van vergaderplaatsen van RBT en ROT in Apeldoorn en Nieuw-Milligen.

8.3.2. Voorbereiding

In de variant *zonder* voorafgaande dreiging, zal geen sprake zijn voorbereidingstijd.

In de variant *met* een voorafgaande dreiging worden de volgende voorbereidende maatregelen getroffen:

- Er wordt een noodplan uitgewerkt in het ROT. Dit noodplan wordt bekrachtigd door het RBT;
- Er wordt een noodevacuatieplan uitgewerkt voor het geval dat de dijk doorbreekt;
- Met het LOCC worden afspraken gemaakt over bijstand, verbindingen etc. De bijstand wordt tijdig aangevraagd;
- Verbindingen en Logistiek (o.a. inrichten COPI's, paragraaf 5.5. en communicatiemiddelen paragraaf 5.9.)

8.3.3. Crisiscommunicatie

De burgemeesters in het RBT beslissen over de wijze waarop de communicatie richting burgers en media gestalte wordt gegeven. De voorlichting wordt afgestemd met het ministerie van BZK. De sectie voorlichting coördineert de uitvoering van de crisiscommunicatie.

8.3.4. Locatietabellen

Bij een noodscenario ontstaat een ander handelingsperspectief dan bij een EDO-scenario. In de onderstaande figuur staat weergegeven binnen welke tijd na een dijkdoorbraak op een bepaalde locatie in Flevoland, het water de andere locaties zal bereiken. In figuur 42 wordt vervolgens weergegeven welk gevolg de waterdiepte heeft voor de evacuatiestrategie.

		Beschikbare tijd					
	Locatie Doorbraak	Noord Urk	Noord Emmeloord	Midden Lelystad	Midden KH,SB DR,BH	Zuid Almere	Zuid Zeewolde
Noord*	Urk	T	T	T	T	T (>3 dgn)	T (>3 dgn)
	Emmeloord	T	T	T	T	T (>3 dgn)	T (>3 dgn)
Midden	Lelystad	**	**	0-3 uur	24-48 uur	>3dgn	>3dgn
	KH,SB DR,BH	**	**	18-24 uur	0-3 uur	>3dgn	>3dgn
Zuid	Almere	>3dgn	>3dgn	>3dgn	>3dgn	0-3 uur	>3dgn
	Zeewolde	**	**	**	**	>3dgn	0-3 uur

Figuur 41: Watervverloop Noodscenario

Uitleg tekens:

- * nog geen gegevens bekend (nog invoeren)
 ** scenario niet waarschijnlijk/ geen gegevens beschikbaar

KH = Ketelhaven
 SB = Swifterbant
 DR = Dronten
 BH = Biddinghuizen
 T = Tijd nog in te voeren, na ontvangst actuele gegevens HKV via het Waterschap.

In het volgende figuur wordt weergegeven welke diepte de betreffende gemeente heeft ten opzichte van NAP. Uit deze data blijkt dat met uitzondering van Urk, bewoners bij een noodevacuatie met een beschikbare tijd van 0-3 uur verticaal dienen te evacueren naar minimaal de derde bouwlaag (2^e etage). Kritische succesfactor hierbij is de Communicatiestrategie. Deze dient zodanig te zijn dat inwoners in de situatie van het noodscenario het vertrouwen hebben dat zij veilig zijn op de 2^e etage van een pand. Het streven hierbij is te voorkomen dat inwoners horizontaal (over de weg) gaan evacueren en 'ingehaald worden door het water'.

Indien 24 tot 48 uur beschikbaar is voor het water een gemeente bereikt, is het alsnog mogelijk om te evacueren. Hierbij dienen de evacuatielijden per gemeente in ogenschouw genomen te worden (zie paragraaf 5.5.2., figuur 29). Bij een beschikbare tijd van meer dan 3 dagen (bijvoorbeeld doordat een betreffende gemeente aan de 'andere' kant van de Knardijk ligt of omdat de afstand tussen de gemeenten daartoe aanleiding geeft) kan geëvacueerd worden volgens het EDO-scenario. Een combinatie van beide strategieën (nood- en EDO scenario) is mogelijk. Indien bij voorbeeld een dijkdoorbraak plaatsvindt bij Lelystad in zone Midden, is het mogelijk om de andere in deze zone gelegen gemeente nog te laten evacueren, afhankelijk van de exacte locatie waar de dijkdoorbraak plaatsvindt.

Strategie	Plaats	N.A.P.	T= 0-3	T= 24-48	T= 3dgn
Noord	Urk	+ 1,99		HE	EDO
	Noordoostpolder	- 3,4	VE CS	HE	EDO
Midden	Lelystad	-4,25	VE CS	HE	EDO
	KH SB DR BH	-3,7 -4,5 -4,2 -3,4	VE CS	HE	EDO
Zuid	Almere	-4,25	VE CS	T=X*=>VE T=Y*=>HE	EDO
	Zeewolde	-4,25	VE CS	HE	EDO

Figuur 42: Strategie per zone

Uitleg tekens:

EDO= evacueren als bij EDO-scenario
 HE = horizontaal evacueren
 VE = verticaal evacueren, minimaal naar 3^e bouwlaag (2^e etage)
 CS = communicatie strategie: dringend advies VE
 * = de beschikbare tijd, gegevens worden aangegeven door het Waterschap

Hieronder wordt het activiteitschema met betrekking tot het noodscenario weergegeven. Fase I en II zoals beschreven in het EDO-scenario zijn hierbij niet van toepassing, zodat de activiteiten in het schema starten in fase III. Ook hierbij dient rekening te worden gehouden met de varianten, zoals deze zijn omschreven in paragraaf 8.4.1.

Activiteit	FASE III ⁴¹				FASE IV
Noodzakelijke doorlooptijd	T+2	T+7	T+12	T+24	T>24
Leiding & coördinatie					
Opschaling	Start	Gereed	Monitoring		
Zoneren	Start	Gereed	Monitoring		
Afstemmen dijkkring/ Rijksoverheid	Start		Continu		
Uitwijk crisiscentra	Besluit	Gereed	Operationeel	Operationeel	
Overdacht leiding en coördinatie	Besluit	Besluit	Besluit		
Formeren COPI's	Besluit				
Verzamellocaties		Aanwijzen	Uitvoeren		
Noodverordeningen en - bevelen	Gereed				
Verkeersmanagement					
Mobiliteit en circulatie	Plannen	Uitvoeren			
Knelpunten	Inventariseren	Verhelpen			
Ordehandhaving					
Bewaken en beveiligen	Prioriteren	Uitvoeren			
Ordehandhaving	Afwegen ordehandhaving gebaseerd op borging van mobiliteit versus hulpverlening				
Primaire Levensbehoeften en volksgezondheid					
Opvang- en verzorgingssteunpunten (OOVZ-steunpunten)		Organiseren	Uitvoeren		
Energievoorziening		Uitval Energievoorziening			
Opvang en verzorging					
Opvanglocaties		Aanwijzen	Organiseren	Operationeel	
Shelters/safehavens		Aanwijzen	Organiseren	Operationeel	
Capaciteit en continuïteit					
Verbindingen	Besluit	Organiseren en uitrollen	Operationeel		
Capaciteit	Besluit	Organiseren	Inzetbaar		
Logistieke ondersteuning	Besluit	Organiseren	Inzetbaar		
Bron- en effectbestrijding					
Bestrijdingsmaatregelen					Inventariseren
Risico- crisiscommunicatie					
Communicatie naar bevolking	Doorlopend				
Communicatie naar hulpverleners	Doorlopend				
Evacueren					
Veilige zone (met keteneffecten) ZR	Besluit	Zelfredzaamheid	Zelfredzaamheid	Stop	
Veilige zone (met keteneffecten) NZR	Besluit	Organiseren	Uitvoer	Stop	
Waarschuwingszone ZR	Besluit	Uitvoer	Stop		
Waarschuwingszone NZR	Besluit	Uitvoer	Stop		
Onveilige zone ZR	Besluit	Stop			
Onveilige zone NZR	Besluit	Stop			
Redden					
Redden		Prioriteren	Organiseren	Uitvoeren	

Figuur 43: Activiteitschema Noodscenario

	Eerste prioriteit m.b.t. besluitvorming
	Besluit en uitvoering
	Vorbereiding en/of monitoring

Figuur 44: Uitleg activiteitschema

⁴¹ Fase I en II zijn bij het noodscenario niet van toepassing.

Operationele uitvoering en processen

Bij een noodevacuatie zonder of met zeer beperkte evacuatielijd dient veelal verticaal geëvacueerd te worden. Dit betekent dat de bevolking tot minimaal de derde bouwlaag (2^e etage) van bebouwing evacueert. De gemeente Lelystad beschikt over data met betrekking tot laag- en hoogbouw. Deze data kunnen in de Communicatiestrategie worden verwerkt, zodat duidelijkheid ontstaat bij de bevolking waar naar toe te evacueren indien de eigen woning geen derde bouwlaag heeft.

Redden

Redden is nodig indien er een mens zijn achtergebleven in overstroomd gebied en waarvandaan zij niet zelfstandig kunnen vertrekken. Dit is in de tijd fase na een overstroming. Het aantal mensen is afhankelijk van het overstroomde gebied (omvang en wel of niet woongebied) en of er evacuatie uit het bedreigde gebied heeft plaatsgevonden. Een deel kan en zal alsnog vluchten voordat het water hun bereikt, een deel weet zich ook nadat het water hen bereikt in veiligheid te brengen, een deel bevindt zich in gebied dat toch droog blijft, etc. Een en ander hangt ook af van het wel of niet onverwacht overstromen. Op voorhand is dus niet aan te geven om hoeveel te redden mensen het gaat, maar in het EDO Kustscenario moet rekening worden gehouden met tienduizenden. Indien er door een overstroming vertikaal wordt geëvacueerd, dan is het van belang dat hierbij wordt aangegeven dat de burgers, er rekening mee moeten houden dat zij circa 3 dagen op zichzelf zijn aangewezen!

In het geschetste scenario moet rekening worden gehouden met een chaotische situatie direct na de overstroming. Er zal sprake zijn van stroom- en ICT-uitval, telefoonverbindingen werken niet meer, gebieden zijn niet meer regulier toegankelijk, er zullen doden zijn gevallen als direct gevolg van de storm/overstroming, etc. In deze fase is het van belang weer controle over de situatie te krijgen. Hiervoor is het van belang dat er zo snel mogelijk een redelijk operationeel beeld wordt verkregen van wat er aan de hand is. Welk gebied is overstroomd, welke wegen zijn nog bruikbaar, waar en hoeveel mensen bevinden zich in nood, etc.

De eerste inspanning is dus gericht op het verkrijgen van informatie over de situatie. Hierbij kan mogelijk gebruik gemaakt worden van luchtverkenning, satellietwaarneming en voor zover mogelijk bruikbare vaartuigen en wielvoertuigen. Naar verwachting duurt het minstens 24 uur voordat er een redelijk beeld is van de situatie. Aan de hand van het beeld van de situatie kan vervolgens worden gestart met gecoördineerd redden en het distribueren van goederen aan mensen in de noodgebieden. Dit wil niet zeggen dat er geen lokale en incidentele reddingsacties worden uitgevoerd voor die tijd, maar er zal dan nog geen sprake zijn van een gecoördineerde reddingsoperatie.

De fase Redden kan worden onderverdeeld in 3 subfases:

Fase A	Verkrijgen van Situational Awareness en opstellen reddingsplan
Fase B	Redden mensen uit onveilige gebieden (in een op korte termijn [binnen 1 a 2 dagen] levensbedreigende situatie)
Fase C	Redden mensen uit relatief veilige maar geïsoleerde gebieden (geen levensbedreigende situatie binnen 2 dagen)

Voor meer informatie over dit rampbestrijdingsproces wordt verwezen naar bijlage 36.

8.4. Voorbereiding en communicatie

Communicatie in het noodscenario is cruciaal. Voor de communicatie wordt verwezen naar het Communicatieplan Flevoland.

8.5. Overgang van noodscenario naar nazorg

De essentie van een noodscenario is de verminderde mogelijkheid om te handelen in de eerste tijd gezien de genoemde kenmerken van een noodscenario. In dat kader treedt al snel de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag en andere noodwetgeving in werking. Het noodscenario beschrijft derhalve alleen de overgangsfase van T=0 naar centrale aansturing op basis van voornoemde noodwetgeving en de handelingsperspectieven in de overgangsfase van bestuur, hulpdiensten en burgers.

Het noodscenario gaat over in de nazorgfase op het moment dat de fase van (grootschalige) redding gereed is. Aspecten hierbij:

- Is er al sprake van een omslagpunt als / wanneer sprake is van enigerlei gecoördineerde aansturing of sec coördinatie door (de)centrale overheidsinstanties?
- Is er in dit kader een definiëring van de overgang bij een geplande c.q. bestuurlijk opgelegde evacuatie?
- Betekent het als RBT en ROT weer in "command and control" zijn (en waarbij dus impliciet de operationele diensten weer georganiseerd zijn en centraal aangestuurd kunnen worden) dat er geen sprake meer is van een noodscenario?